

DE DAMGIDS

DOOR

J.B.M.J. EEKHOUD



DE DAMGIDS

DE DAMGIDS

EEN EENVOUDIGE HANDLEIDING
VOOR BEGINNENDE DAMSPELERS

DOOR

J. B. M. J. EEKHOUD



UITGEVERS MAATSCHAPPIJ „DE COMBINATIE” N.V. ROTTERDAM

1938

EEN WOORD VOORAF.

Het groote succes, dat wij mochten boeken met de uitgave van:

J. B. M. J. EEKHOUD. **Damopeningen en Middenspelstudies** en de tallooze uiterst vleierende beoordeelingen, zoowel wat den inhoud, als ook wat de typografische verzorging betreft, heeft ons doen besluiten ook dit werk van dien jongen, knappen auteur het licht te doen zien.

Is „**Damopeningen en Middenspelstudies**” meer speciaal bestemd voor de gevorderde spelers, „**De Damgids**” is bedoeld te zijn een handleiding voor hen, die zich aangetrokken gevoelen tot het fraaie, doch tevens zoo moeilijke Damspel.

De naam van den auteur moge een waarborg zijn voor den gedegen inhoud van dit werk, de naam van den Uitgever garandeert een keurig verzorgde uitgave.

Dat „**De Damgids**” U inderdaad een gids moge zijn op den uiterst moeilijken weg, die naar het meesterschap leidt!

DE UITGEVER.

VOORWOORD.

De verschillende matches om het wereldkampioenschap dammen, welke gedurende de laatste jaren gehouden werden, hebben niet nagelaten in breedten kring de aandacht te trekken. Zelfs zij, die voordien nimmer een bijzondere interesse voor deze mooie denksport hadden, legden thans een ongekende belangstelling aan den dag.

De Radio en de Pers hebben zich zeer verdienstelijk gemaakt met het brengen van uitvoerige verslagen en partijanalyses waardoor menig belangstellende onder de bekoring kwam en voor het schijnbaar zoo simpele, doch inderdaad zoo weergaloos moeilijke damspel gewonnen werd.

Velen sloten zich aan bij een damvereniging; het gevolg daarvan was, dat het ledental van den NEDERLANDSCHEN DAMBOND gestadig omhoog ging en momenteel bloeit de dambeweging als nimmer tevoren.

Doch zij die zich in clubverband met geroutineerde damspelers wenschten te meten, zullen ervaren hebben dat daartoe eenige spelkennis beslist noodzakelijk is.

De beoefening van elke Kunst of Sport vereischt een zekere technische vaardigheid om een bepaald peil te kunnen bereiken en het damspel maakt daarop geen uitzondering.

Wij hebben ons tot taak gesteld om den beginnenden damspeler behulpzaam te zijn bij het overwinnen van de eerste moeilijkheden waardoor het hem na dit werkje te hebben bestudeerd, mogelijk zal zijn onderscheid te maken tusschen „het goede en het kwade“, en althans grove fouten te vermijden. De openingen hebben wij slechts oppervlakkig behandeld; hier en daar gewezen op hetgeen goed of slecht is en ons niet te veel in bijzonderheden verdiept.

Rest ons nog den heer J. H. Mertens dank te zeggen voor een aantal niet te ingewikkelde, doch bijzonder aardige eindspelen welke hij ons voor dit werkje afstond.

DE SCHRIJVER.

HET REGLEMENT VAN HET DAMSPEL.

De opzet.

- Artikel 1. Het damspel wordt gespeeld tusschen twee personen of groepen, genaamd de spelers, op een vierkant bord van honderd velden, verdeeld in tien rijen, elk van tien velden om het andere licht en donker gekleurd.
- Artikel 2. De schuine kleurlijnen op het bord duiden de richting aan, waarin de stukken zich bij het spel bewegen.
- Artikel 3. Er wordt gespeeld op de donkere velden. Men kan echter bij onderling goedvinden ook op de lichte velden spelen.
- Artikel 4. Het bord wordt tusschen de beide spelers geplaatst, zóó, dat de lange lijn van de bespeelde velden uitgaat van de linkerzijde van elken speler.
- Artikel 5. De velden, waarop men speelt, worden geacht te zijn genummerd 1 tot 50, ook al staan die nummers er niet op vermeld. Deze nummering is als volgt: boven links 1, naar rechts 2, 3, 4, 5; tweede lijn links 6 enz.
- Artikel 6. Het spel vangt aan met twintig witte schijven op de velden 31 tot 50 tegen twintig zwarte op de velden 1 tot 20, voor zoover het verleenen van voorgift daarop geen uitzondering maakt.
- Artikel 7. Onder het verleenen van voorgift verstaat men, dat aan den tegenstander afgestaan wordt, óf een schijf op de eerste van twee, drie of vier partijen; onderscheidenlijk genoemd: een halve, een derde, een vierde van een schijf, enz. óf één, twee, drie of meer schijven op elk spel, genoemd: 1 schijf, 2 schijven, enz. óf wel de toekenning van remise als winst. Wie voorgift verleent, bepaalt, welke schijf of schijven van het bord worden genomen.
- Artikel 8. Nadat voor elken speler de kleur der stukken — de eerste maal bij loting of keuze — bepaald is, nemen de spelers beurtelings wit en zwart. Wit speelt gewoonlijk het eerst. Krijgt echter een der spelers voorgift, dan speelt deze, ook met zwart, eerst.

De loop der stukken.

- Artikel 9. De schijf gaat schuin vooruit, telkens één veld, uitgezonderd bij het slaan van één of meerdere vijandelijke stukken, in welk geval zij zoowel voor- als achteruit daaroverheen moet springen (Zie art. 13).
- Artikel 10. Een schijf wordt dam, als zij de bovenste lijn van het bord, waar de tegenstander zit, heeft bereikt en wordt met een tweede gelijke schijf tot dam gekroond. Indien echter die schijf aldaar niet tot rust komt, maar door voortzetting van den slag de damlijn onmiddellijk weder verlaat, zonder daarop weer te keeren, dan blijft zij schijf.

Artikel 11. De dam gaat voor- of achterwaarts, geheel of gedeeltelijk de vrije velden doorlopende van elke lijn, die zij bestrijkt, of waarop zij door veranderde richting bij het slaan moet komen.

Artikel 12. Aanraken is spelen van elk eigen speelbaar stuk, uitgezonderd bij het op hun plaats zetten van stukken, welke scheef of niet op de juiste velden staan, mits men daarvan vooraf kennis geeft.
Zoolang een schijf of dam nog niet is losgelaten, kan men deze naar links of rechts verplaatsen, indien daar open velden zijn.

Het slaan.

Artikel 13. Slaan is verplicht en elke slag geldt voor een zet. De schijf springt daarbij over één of meer vijandelijke stukken, telkens op het naaste veld, zich bevindend met een open veld erachter in den loop van den slag. De dam slaat op gelijke wijze de in haar loop vrij staande stukken, telkens met ten minste één open veld er achter.

Artikel 14. Elke slag moet regelmatig stuk voor stuk worden aangetoond, waarbij men wel meermalen over hetzelfde open veld mag gaan, doch niet ten tweede malen over hetzelfde stuk.
Tijdens het slaan mogen de vijandelijke stukken niet van het bord worden genomen. Dit geschiedt na den slag.

Artikel 15. De meeste stukken moeten worden geslagen, dam of schijf gelden hierbij als van gelijke waarde en men slaat bij gelijk aantal op slag staande stukken naar verkiezing met dam of schijf.

Het eindspel.

Artikel 16. Als in een eindspel wederzijds driemaal dezelfde zetten zijn gedaan, of een voorgaande stand is tweemaal teruggekeerd, wordt het spel voor remise gehouden.

Artikel 17. Zoodra een spel komt te staan met 3 dammen tegen één dam mogen er met inachtneming evenwel van art. 16 nog 10 zetten worden gedaan — of, zoo de speler met de eene dam de lange lijn bezet, slechts drie — waarbij de bezitter van een dam begint te tellen. Is er daarna geen beslissing dan is het spel remise, tenzij de speler met drie dammen onmiddellijk kan aantoonen dat er winst zit in zijn spel. In dat geval moet afspel worden toegestaan.

Artikel 18. Als een speler een dam en twee schijven heeft, of twee dammen en een schijf kan de tegenstander, zoo hij alleen een dam heeft, die schijf of schijven tot dam kronen, welke handeling niet gelden zal voor een zet. Daarna wordt gespeeld als in art. 17 omschreven.
Indien de speler met de enkele dam niet tot kroning wil overgaan, en hij bij machte is om te beletten dat de damlijn wordt bereikt, moeten wederzijds nog tien zetten worden gedaan. Blijkt daarbij, dat de damlijn niet kan worden bereikt, dan is het spel remise.

Onregelmatigheden.

Artikel 19. Wanneer het bord verkeerd ligt is het spel ongeldig, tenzij zulks eerst blijkt, nadat reeds meer dan vijf zetten zijn gedaan.

Artikel 20. Heeft een speler, inplaats van eigen stuk, een stuk van den tegenstander opgespeeld en losgelaten, of wel na een slag te veel, te weinig of verkeerde stukken van het bord genomen, of zelfs een slag in het geheel niet uitgevoerd, maar een ander stuk gespeeld, of, eindelijk indien door een speler een of meerdere stukken verkeerdelijk van het bord worden genomen — in al deze gevallen kan de tegenspeler vorderen, dat dit zoo blijve en als een gedane zet zal gelden, of wel, dat de stand geheel en al hersteld en in het eerste geval opnieuw gespeeld of in de andere gevallen juist geslagen en weggenomen zal worden.

Artikel 21. Elke begane onjuistheid moet onveranderd blijven en is aan geen herstel meer onderhevig, zoodra beantwoord door een tegenzet van den anderen speler (behoudens de bepaling in het eerste deel van art. 19).

Artikel 22. Het is niet geoorloofd tijdens het spel wenken of aanwijzingen te geven of iets te doen, wat hinderlijk kan zijn voor den speler of spelers.

De uitslag.

Artikel 23. Het spel is verloren voor den speler, die aan beurt zijnde, in een der navolgende gevallen verkeert:

- geen stuk meer heeft of vastgezet is;
- de stukken dooreen werpt;
- het spel opgeeft;
- het spel laat varen of weigert door te spelen;
- zich niet houdt aan dit reglement;
- in tijdsoverschrijding vervalt volgens art. 26.

In al deze gevallen geldt het spel voor den anderen speler als gewonnen.

Artikel 24. Het spel is remise in de daartoe leidende, bij art. 16, 17 en 18 omschreven gevallen en alle andere, waarin geen der beide spelers winst behaalt. Voorts kunnen met wederzijds goedvinden de spelers een nog niet geëindigd spel voor remise verklaren, behoudens recht en billijkheid tegenover derden, waaromtrent de leider beslist.

Notatie en tijd-contrôle.

Artikel 25. Voor het noteeren van spelen en standen wordt de nummering van het bord gebruikt (zie art. 5).

Artikel 26. Ingeval bij wedstrijden wordt gebruik gemaakt van wedstrijdklokken, moet elke speler minstens zooveel zetten per uur doen, als bij de regeling is bepaald. Doet men in het eerste uur meer zetten, dan komen deze ten goede in het tweede uur enz.

Voor wie minder doet dan het vereischte aantal zetten, is na het verstrijken van het uur het spel verloren.

Als grondslag dienen 25 zetten per uur.

Er dient naar juiste tijdsbepaling voor elken speler zooveel mogelijk te worden gestreefd en eveneens van de commissie van den wedstrijd een waarschuwing uit te gaan ingeval bij tijdnood het uur weldra verstrijken zal.

Slotartikel.

Bij wedstrijden worden eventueele geschillen aangehouden tot aan het einde van den wedstrijd.

TOELICHTING OP HET REGLEMENT.

Art. 5.

De nummering van het bord.

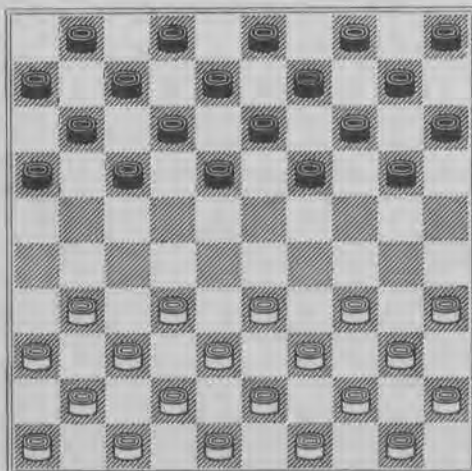
Diagram 1.

	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	
	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	
	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	
	31	32	33	34	35
36	37	38	39	40	
	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	

Art. 6.

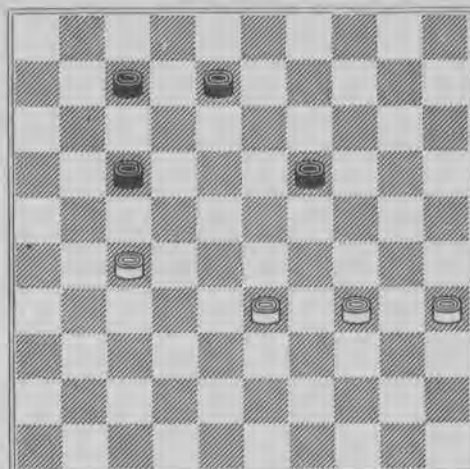
De opstelling van de stukken.

Diagram 2.



Art. 9 en 10.

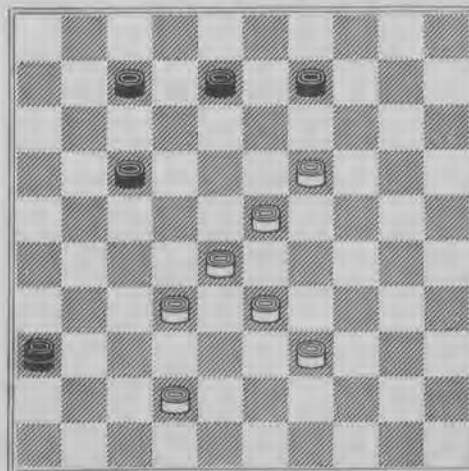
Diagram 3.



Wit schuift schijf 27 naar veld 22 en zwart is verplicht met 17 naar 30 te slaan over de stukken 22, 33 en 34 waarna wit met schijf 35 over 30, 19, 8 en 7 naar veld 11 slaat. Aangezien schijf 35 op ruit 2 niet tot rust komt, wordt dit stuk dus niet tot dam gekroond.

Art. 13, 14 en 15.

Diagram 4.



Als eerste zet speelt wit heel verrassend 28—22; met schijf 17 kan zwart drie stukken slaan, doch met de dam vijf n.l. 36×28 over 22, 23, 39, 42 en 32 of over 22, 19, 39, 42 en 32; eerst na dat men deze handeling heeft uitgevoerd, neemt men de geslagen stukken van het bord, waarna wit twee schijven overhoudt op 23 of 19 en op 33.

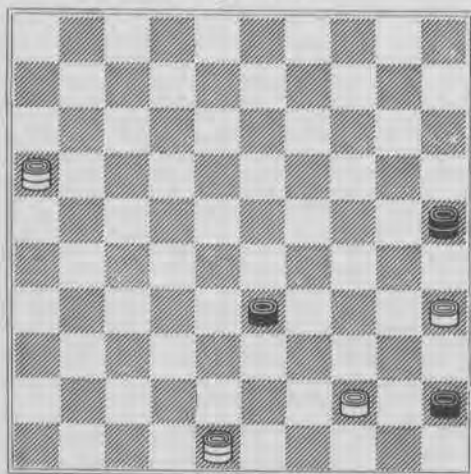
Met dit laatste stuk slaat wit op zijn beurt 33×4 waarmede alle zwarte stukken van het bord verdwijnen, en schijf 4 thans wel tot dam wordt gekroond.

Plaatsen wij dezen stand nog eens op het bord en spelen weer 28—22. Indien zwart telkens na een stuk geslagen te hebben dit wegneemt, b.v. 36×18, 18×34, 34×48, 48×37, 37×28 en 28×50, dan geeft dit een heel ander resultaat.

Zulks is evenwel volgens art. 14 verboden. Volgens hetzelfde art. is het evenmin geoorloofd na 28—22 te slaan als volgt: 36×18, 18×34, 34×48, 48×31, 31×13, 13×24, 24×38, 38×27 want de dam mag niet tweemaal over schijf 22 gaan.

Art. 23.

Diagram 5.



Wit speelt achtereenvolgens 35—30 (zw. 25×50) 48—39 (33×44) 16—49, zwart kan niet zetten en staat dus verloren ondanks zijn numerieke meerderheid.

IETS OVER DEN SPELOPBOUW.

Aanvankelijk werd het damspel veelal gespeeld om tot een stelling te geraken waarin het mogelijk was om door het geven van een aantal stukken een winnenden slag te maken. Deze opzet heeft ongetwijfeld aantrekkelijkheden, doch om tot een dergelijken stand te komen, moesten meestal minder goede zetten gedaan worden en als dan de tegenstander geen gelegenheid gaf om een slagzet uit te voeren, werd men vaak zelf het slachtoffer van zijn gewaagde tactiek.

Tegenwoordig legt men zich hoofdzakelijk toe op het bouwen van een sterke solide stelling; men tracht door een *positie-voordeeltje* de leiding te verkrijgen. Slaagt men erin dit overwicht steeds te vergrooten, dan wordt de tegenstander niet zelden gedwongen één of meerdere stukken te offeren.

Het zal duidelijk zijn, dat deze weg langer is en meer geduld en zelfbeheersching vergt, doch men vermijdt de gevaren welke verboden zijn aan het andere systeem.

Een eerste vereischte om een goede stelling te verkrijgen is het bezetten van het centrum. Men spele dus als regel naar het midden en bringe slechts dan schijven naar den rand van het bord, als daarvoor een bijzondere reden aanwezig is.

Een gevaar dat overigens in het bezit van een *randstuk* schuilt is het combineeren van den tegenstander daarop, hetgeen wij nog nader zullen behandelen.

De *kroonschijf* (voor wit is dat schijf 48, voor zwart schijf 3) late men zoolang mogelijk staan; het is n.l. in den aanvang van het spel niet te beoordeelen, aan welke zijde van het bord dit stuk noodig kan zijn en in geval van nood kan b.v. wit schijf 48 zowel naar veld 25 als 26 brengen, om een dreigend gevaar te bezweren, een eigenschap welke geen enkel ander wit stuk bezit.

Wanneer het juiste oogenblik is aangebroken om de kroonschijf in het spel te betrekken valt onmogelijk zonder meer te zeggen; om dat te kunnen beoordeelen dient men zich eerst eenige routine eigen te maken.

Verder hoede men zich voor een *losse stelling*. Immers als er in een blok schijven open ruiten aanwezig zijn, zal dit den partner eerder kans geven om een slag uit te voeren, dan wanneer men *in gesloten ge-*

lederen optrekt, zoodat het laatste dus meer safe is.

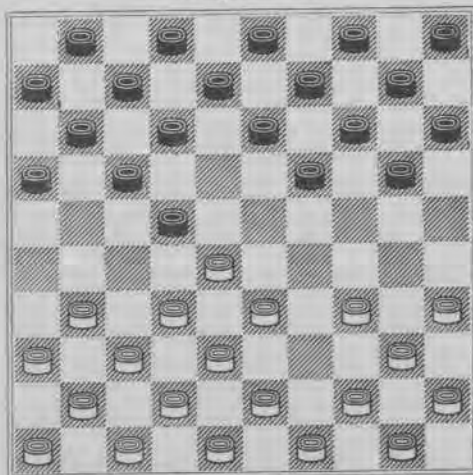
Hoewel het voor den beginnenden damspeler raadzaam is, zich voorloopig aan deze opmerkingen te houden, zal hij in de praktijk ervaren dat er uitzonderingsgevallen bestaan waarin het vroegtijdig opspelen van de kroonschijf of het bezetten van een randveld sterk is. Ondervinding en verdere studie zullen hier het noodige onderscheidingsvermogen moeten aankweeken. Slechts sterke spelers kunnen zich veroorloven *boven de regels uit te spelen!*

EENVOUDIGE SLAGZETJES IN DE OPENING.

Reeds in den aanvang van het spel bestaat op vele manieren gelegenheid om door een fout van den tegenstander één of meerdere stukken te winnen, of een damslag uit te voeren.

Men spele b.v. vanuit den aanvangsstand:
1. 33—28 18—22 2. 39—33?

Diagram 6.



Stand na 2. 39—33?

Slechte zetten worden met een ? aangeduid en goede zetten met een !

2. 22—27! 3. 31×22

Op 32×21 slaat zwart 16×27 met hetzelfde verloop.

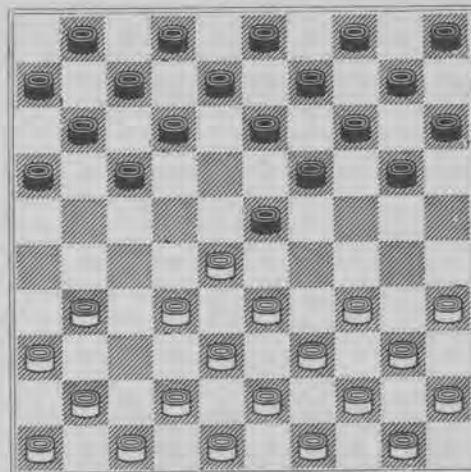
3. 19—23 4. 28×19 17×30

5. 35×24 20×29 zwart heeft een stuk gewonnen, bovendien gaat schijf 19 ook nog verloren.

Deze combinatie wordt de *Haarlemmer slag* genoemd.

1. 32—28 18—23 2. 37—32?

Diagram 7.



Stand na 2. 37—32?

Thans voert zwart de *Groenzet* uit.

2. 23—29! 3. 33×24

(34×23 maakt geen verschil).

3. 20×29 4. 34×23 17—22

5. 28×17 19×26 zwart wint in het totaal twee stukken want schijf 17 is niet meer te redden.

1. 34—30 20—24 2. 39—34 14—20!

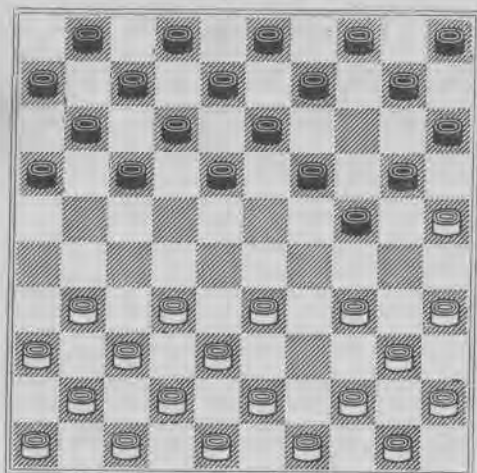
Zwart dreigt thans door 20—25 met een *opsluiting* dus

3. 30—25?

(Zie volgend diagram).

3. 24—30! 4. 25×23 wit moet meerslag nemen, waarna zwart met 30×19 een schijf wint.

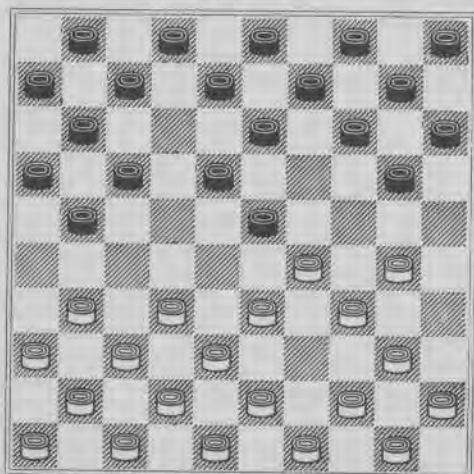
Diagram 8.



Stand na 3. 30—25?

1. 34—29 19—23 2. 39—34 17—21
3. 35—30 12—17?

Diagram 9.

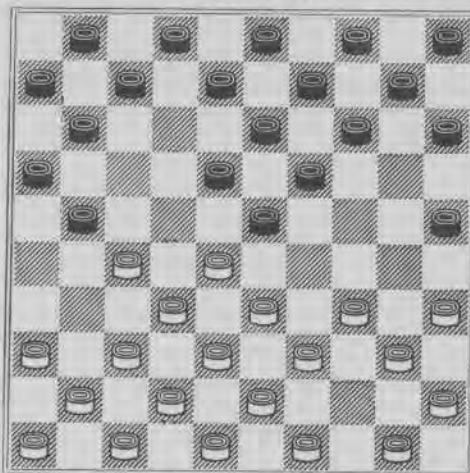


Stand na 3. 12—17?

4. 32—27! 21×32 5. 37×19 13×35
6. 29—24! 20×29 7. 34×21 16×27
8. 31×22 wit heeft een stuk gewonnen hetwelk bij goede verdediging niet meer door zwart is te heroveren. Dit zetje heet de *Kaatsinslag*.

1. 33—28 18—23 2. 39—33 12—18
3. 31—27 17—21 4. 44—39 20—25?

Diagram 10.

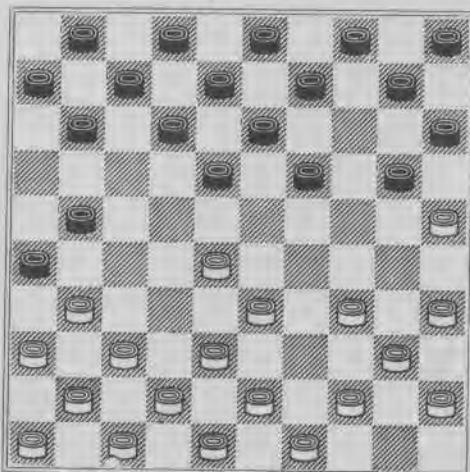


Stand na 4. 20—25?

5. 27—22! 18×27 6. 34—30 25×34
7. 40×18 13×22 8. 28×26 met schijfwinst voor wit.

1. 34—29 20—25 2. 40—34 14—20
3. 44—40 20—24 4. 29×20 25×14
5. 50—44 17—21 6. 32—28 21—26
7. 34—30 16—21 8. 39—34 14—20!
9. 30—25? wit wil 20—25! beletten.

Diagram 11.



Stand na 9. 30—25?

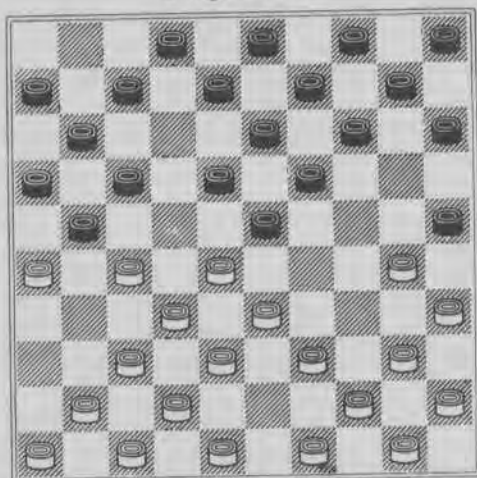
9. 18—22! 10. 25×23 21—27
 11. 28×17 12×21 12. 31×22 13—18

Het maakt geen verschil hoe wit slaat, zwart eindigt steeds met schijf 8 op 50 dam!

Bij het achterlopen dient men zich dus eerst goed te overtuigen van de speelbaarheid van den voorgenomen zet om niet in de val te loopen.

1. 33—28 18—23 2. 39—33 17—21
 3. 31—26 11—17 4. 36—31 12—18
 5. 31—27 7—11 6. 43—39 1—7
 7. 34—30 20—25?

Diagram 12.



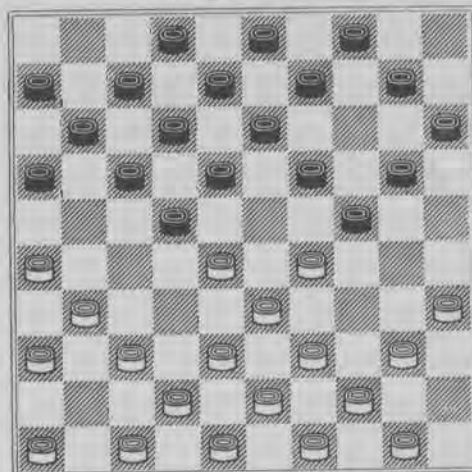
Stand na 7. 20—25?

8. 33—29! Hoe zwart slaat, het resultaat blijft gelijk dus b.v.

8. 23×43 9. 48×39 25×43
 10. 28—22 17×28 11. 32×1 21×32
 12. 38×27 19—24 13. 49×38 13—18
 14. 1×20 15×24 met schijfwinst voor wit.

1. 32—28 18—22 2. 31—26 12—18
 3. 37—21 7—12 4. 41—37 20—24
 5. 34—29 1—7 6. 29×20 15×24
 7. 40—34 10—15 8. 34—29 14—20
 9. 45—40 5—10?

Diagram 13.



Stand na 9. 5—10?

10. 35—30! 24×35 11. 29—23 18×29
 12. 33×24 22×33 gedwongen.

Op 19×30? speelt wit 40—34, zwart moet 22×33 slaan (wit heeft dus een *vrij tempo*) en thans volgt 34×5 wint.

Op 20×29? laat wit 39—34 volgen, zwart 22×33 en wit 34×5.

Dergelijke afwijkende mogelijkheden worden *varianten* genoemd.

Wij vervolgen nu de *hoofdvariant*.

13. 39×28A het doet er niet toe hoe zwart slaat, b.v.

13. 20×29 14. 28—22 17×28

15. 38—33 steeds gevolgd door 43×5 met winst.

A. Men spele de oplossing opnieuw na, doch slaat na 12. 22×33.

13. 38×29 19×30 14. 26—21 17×26

Op 16×27 volgt 31×22, 17×28, 39—33, 28×39, 43×5 wint.

15. 37—32 26×28 16. 39—33 28×39

17. 43×5. Ten koste van twee stukken heeft wit dam genomen; zwart vervolgt nu met 11—17 dreigt 13—19, 5×11, 6×17 met stukwinst. Na 11—17 moet de witte dam dus vluchten b.v. naar 41, doch zwart speelt 9—14, 41×5, 13—19, 5×11, 6×17. Het aantal stukken is weer gelijk waarmede bewezen is, dat deze laatste damslag minder goed is dan de vorige, welke niet zoo duur was.

Door het naspelen van deze serie openingsslagzetjes zal men reeds aardig met de

notatie vertrouwd geraakt zijn en heeft men zich tevens een indruk kunnen vormen van de talrijke en interessante mogelijkheden welke het damspel biedt.

DE HOLLANDSCHE OPENING.

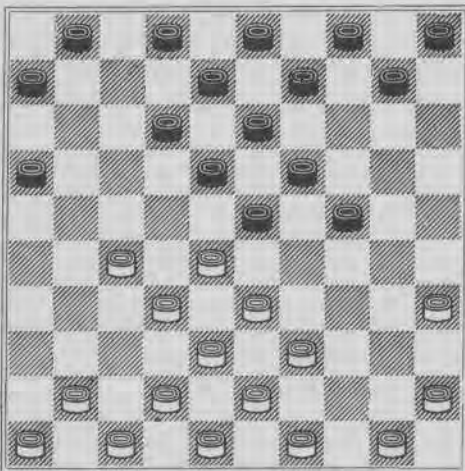
Thans willen wij de verschillende openingszetten eens wat nader bespreken en eenige algemeene richtlijnen aangeven.

Ter onderscheiding duidt men de aanvangszetten zooveel mogelijk met een kernachtigen naam aan en wij beginnen dan met de Hollandsche opening.

In de oude Nederlandsche damwerken wordt deze als volgt aangegeven:

- | | | | |
|----------|-------|-----------|-------|
| 1. 33—28 | 18—23 | 2. 31—27 | 20—24 |
| 3. 34—30 | 17—21 | 4. 39—33 | 12—18 |
| 5. 37—31 | 7—12 | 6. 31—26 | 14—20 |
| 7. 26×17 | 11×31 | 8. 36×27 | 20—25 |
| 9. 44—39 | 25×34 | 10. 40×20 | 15×24 |

Diagram 14.



Stand na 10. 15×24.

Indien men weet dat deze theoretische speelwijze reeds dertig jaren oud is, zal het niemand verwonderen dat in den loop der tijden de opvattingen zijn veranderd. Het is inmiddels onmogelijk gebleken om een bepaalde reeks van zetten aan te geven volgens welke het spel zich zou moeten ontwikkelen.

Immers kan de tegenstander elk oogenblik afwijken zonder dat er direct van aanwijsbaar nadeel sprake is.

Het is dan ook niet onze bedoeling om op deze plaats de spelopeningen uitvoerig te analyseeren, doch wij stellen ons voor de verschillende principes welke eruit voortvloeien, te behandelen.

In de aangegeven spelgang valt op, dat beide kleuren hun linker- of langen vleugel vlot ontwikkeld hebben. (Voor wit zijn dit de schijven 31, 32, 36, 37, 41 en 46, resp. voor zwart 5, 10, 14, 15, 19, 20).

Het is kenmerkend voor het damspel, dat het in het spel brengen van dien vleugel zekere moeilijkheden met zich brengt; menigmaal is een partij verloren gegaan doordat schijf 46 of 5 niet in het spelgebeuren betrokken kon worden tengevolge van een minder sterk behandelde opening.

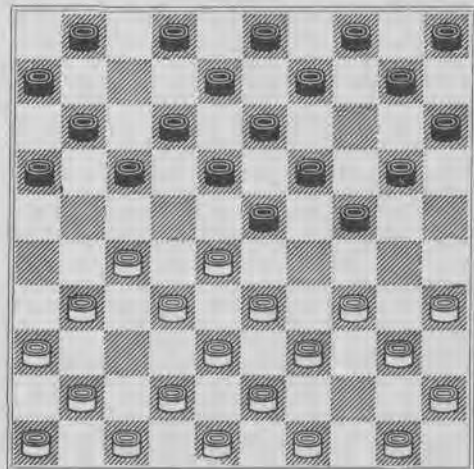
Ter vergelijking laten wij de z.g.n. *Utrecht-variant* volgen:

- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 33—28 | 18—23 | 2. 39—33 | 12—18 |
| 3. 44—39 | 7—12 | 4. 31—27 | 20—24 |

Wit zou nu kunnen ruilen met 34—29, 23×34, 40×20, 15×24 doch bereikt hiermede slechts, dat hij zijn tegenstanders in diens spelontwikkeling behulpzaam is; dergelijke zetten hebben dus geen zin en ruilen zonder reden is uit den boezel!

- | | |
|----------|-------|
| 5. 37—31 | 14—20 |
|----------|-------|

Diagram 15.



Stand na 5. 14—20.

Indien nu wit 34—30 en zwart 17—21 speelt, mag wit niet 31—26? antwoorden wegens 24—29! Dat 33×24 enz. faalt, is duidelijk, dus 26×17, 11×31 wit kan 29—34, 40×29, 23×25 niet meer ontgaan en moet een stuk verliezen. Wij vervolgen thans den diagramstand met:

6. 41—37 10—14

Op 17—21 zou 31—26 sterk zijn.

7. 34—29 23×34 8. 40×29 20—25

9. 29×20 15×24 10. 27—22 18×27

11. 31×22. Hiermede bezet wit de *kerkhofruit*. De naam doet reeds vermoeden dat daaraan gevaren verbonden zijn, hetgeen ook vaak het geval is.

11. 5—10 tracht zich enkele kansen te scheppen.

Op 37—31? wint zwart een stuk door 19—23, 28×30, 17×26; 50—44? is al evenmin goed wegens damslag door 19—23, 28×30, 25×34, 39×30, 17×50.

Hieruit moet men niet concludeeren, dat wit slecht staat, de stellingen zijn nog gelijkwaardig doch wit moet oppassen.

Spelen wij in den diagramstand eens 6. 41—37 1—7. Een dergelijke zet is niet sterk en kan de oorzaak van onaangename verrassingen worden:

7. 27—22 18×27 8. 31×22 10—14

9. 34—29.

Met 34—30 kon ook 20—25? uitgelokt worden hetgeen door 22—18! steeds een stuk verliest.

Op b.v. 50—44? zou een schijf verloren gaan door 23—29, 34×23, 24—30, 35×24, 20×27, 32×21, 17×26.

Op 37—31? levert hetzelfde zetje slechts gelijk spel op, omdat wit 31×22 slaat.

Toch is 37—31? fout wegens 24—29, 33×24, 19×30, 28×10, 17×26, 34×14, 9×20 en later 5×14 met schijfwinst.

9. 23×34 10. 40×29 16—21

11. 36—31

(Zie volgend diagram).

11. 12—18 12. 31—27 8—12

Na 21—26 of 11—16, 22×11, 6×17 komt wit door 28—23 steeds op dam.

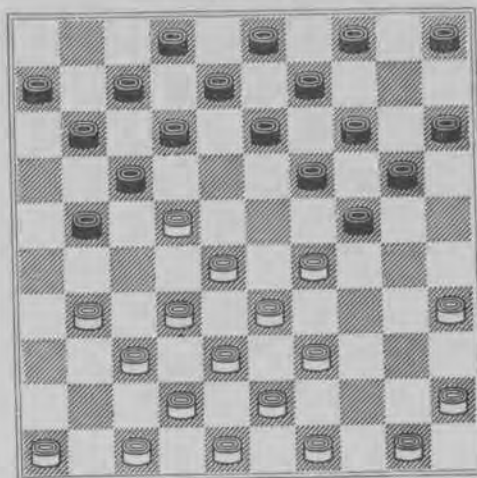
13. 27×16 18×27 14. 32×21 17×26

Wit heeft iets gemakkelijker spel, doch van groote beteekenis is dat niet.

11. 21—27 12. 32×21 17×26

13. 37—32 26×27 14. 32×41 12—18

Diagram 16.



Stand na 11. 36—31.

15. 50—44 18×27 16. 28—23 19×28
17. 33×31 24×33 18. 39×28 waarna de stellingen gelijk zijn.

Interessant is het volgend verloop:

11. 21—26 12. 32—27 12—18?

Zwart gaat van de veronderstelling uit dat tegen 17—21, 27×16, 18×36 geen kruid gewassen is, doch wordt spoedig uit den droom geholpen:

13. 28—23! 19×28 14. 37—32 28×37

15. 47—41 17×28 16. 41×1 wint.

Beter is daarom:

12. 20—25 13. 29×20 15×24

47—41? (overigens een onlogische zet) is dan verboden wegens 24—29, 33×24, 19×30, 35×24, 17—21, 27×16, 13—19, 24×13, 9×47 wint.

Wit zal in het verdere verloop heel omzichtig moeten spelen omdat de situatie links niet gemakkelijk voor hem is. Een en ander vindt zijn oorzaak in 11. 36—31 en 12. 32—27. Dergelijke voortzettingen brengen een zeker risico met zich mede en het is voor een beginner niet aan te bevelen zich aan dergelijke experimenten te wagen.

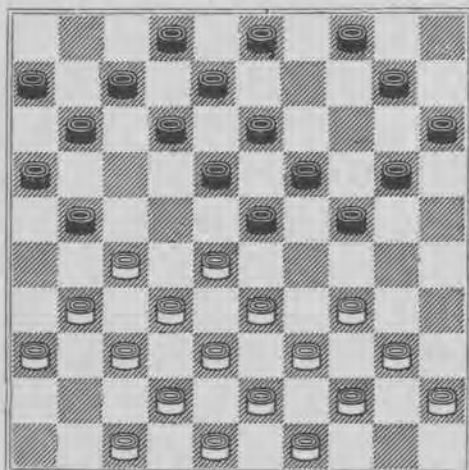
De Utrecht-variant wordt tegenwoordig weinig meer toegepast.

DE KERKHOFRUIT.

De benaming hebben wij reeds eerder genoemd; voor wit is dit ruit 22, voor zwart 29. De bezetting kan onder verschillende omstandigheden geschieden, meest al vanuit de *opsluiting aan den langen vleugel* doch ook wel vanuit het centrum; soms door een ruil, een andere keer door een gewone zet.

Onderstaande stelling is uit de competitie van den N. D. B. 1937—1938 en deed zich voor tusschen J. B. M. J. Eekhoud met wit en J. de Wilde met zwart.

Diagram 17.



Wit is aan zet en speelde 1. 28—22, dreigt 22—17 en 33—29 met schijfwinst. Dit zou volgen op 3— of 4—9, 10—14 hetgeen inderdaad gespeeld werd of 20—25.

Op 12—17A wint 33—29! b.v. 24×33, 38×29, 17×28, 34—30, 23×25, 32×5, 21×41, 5×46.

A. 1. 24—29 2. 33×24 20×29
3. 32—28 21×41 de beste.
4. 31—27 23×21 5. 34×5 18×27
6. 5×46 wint.

A. 1. 11—17 2. 22×11 6×17
3. 33—28 dreigt 28—22 en 34—29
3. 10—14 gedw.

Op 24—29 speelt wit 28—22, 27—22, slaat zw. 18×27 dan wit 31×24, 20×29 gedw. 32—28, 23×41, 34×5, 41—46 gedw. 38—32, 46×28, 5×46.

Slaat zw. 28×17, dan volgt direct 32—28 met hetzelfde verloop.

4. 47—41

Schijnbaar kan door 27—22, 18×27, 31×11 reeds een stuk gewonnen worden doch dan speelt zw. 21—27, 32×21, 23×41, 11—6, 16×27, 42—37, om zw. het damhalen te beletten, 6—1. Wit heeft nu een dam ten koste van 2 schijven en winst is nog lang niet zeker.

4. 7—11 nu gedw.

5. 31—26 en zwart kan 28—22, 26×6 niet meer ontloopen.

A. 1. 21—26 de eenige zet welke zwart gelijk spel verzekert.

2. 34—30 24×35 3. 33—29 23×34

4. 39×30 35×24 5. 27—21 26×28

6. 32×5 11—17! dreigt 18—23, 5×11, 6×17 gelijk spel. Vluchten met de dam

naar 32 baat niet wegens 16—21, 7—11 met dito slot.

Positioneel is 28—22 gewoonlijk zwak, in dit geval beteekent het een krachtzet!

In den diagramstand is nog een andere voortzetting aanwezig, welke evenzeer de aandacht verdient:

1. 27—22 18×27 2. 31×22 wint op 3— of 4—9, 10—14 of 20—25 een stuk door 22—17 of 18.

2. 11—17A 3. 22×11 6×17

4. 34—30 24×35 5. 33—29 23×34

6. 39×30 35×24 7. 28—22 17×28

8. 32×5 wint.

A2. 12—17 of 21—26 3. 33—29 enz. wint een schijf.

A2. 24—29 3. 33×24 20×29

4. 32—27 21×41 gedw.

5. 42—37 23×32 gedw.

6. 34×5 41—46 gedw.

7. 37×28 46×23 8. 5×46 wint.

A2. 13—18 3. 22×13

Nu geeft 3—9 gelijk aantal stukken, hoewel wit belangrijk beter staat. Het volgende doet zwart verliezen:

1. 21—27 4. 32×21 23×41

5. 38—32 16×29 6. 34×5 8×19

7. 5×46.

A2. 12—18 3. 34—29 23×34

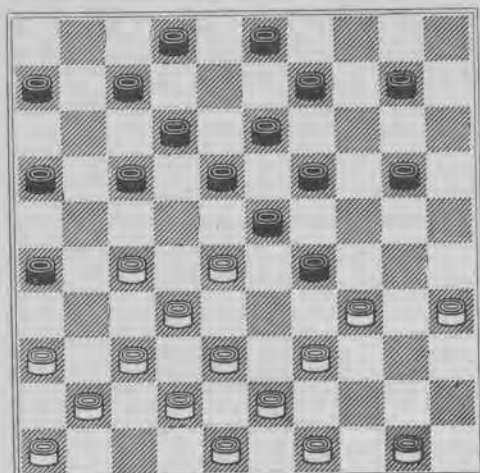
Op 18×27 wint wit een schijf door 29×9, 4×13, 28—23, 19×28, 33×31.

4. 40×29 18×27 5. 29—23 10—14

6. 23—18 13×22 7. 28×26. Zwart moet thans oppassen schijf 27 niet te verliezen.

Ook de volgende stelling is uit een partij (eenigszins gewijzigd).

Diagram 18.



Als laatste zet heeft zwart 24—29? gespeeld en wit maakt er nu een eind aan door:

1. 35—30 29×40 2. 39—34 40×29
3. 30—24 19×30 4. 28×8 2×13
5. 27—22 18×27 6. 32×21 16×27
7. 37—31 26×37 8. 42×2 wint.

De variant-Dr. Molimard.

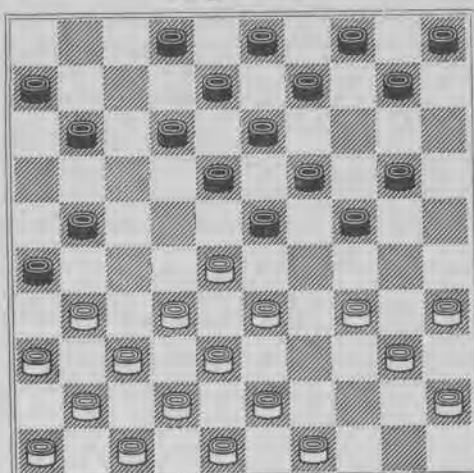
1. 33—28 18—23 2. 39—33 12—18
3. 34—30 20—24 4. 44—39 14—20
5. 30—25 7—12 6. 25×14 9×20
7. 28—22 17×28 8. 33×22 18×27
9. 31×22

De bedoeling van wit is een aanval op den korten vleugel van zwart. Zoo deze 12—17 speelt, vervolgt wit met 32—28! 23×32, 37×28. Natuurlijk kan zwart alle moeilijkheden ontwijken door met 11—17 te ruilen, doch ook in dit geval krijgt wit gunstig spel met 32—28 enz.

Het spreekt vanzelf dat de kracht van een dergelijken aanval in hooge mate afhankelijk is van de situatie op het oogenblik waarop hij ingeleid wordt.

De nevenstaande diagramstand is daarvan een goed voorbeeld:

Diagram 19.



1. 28—22 18×27 2. 31×22 dreigt zowel 32—28 als 33—29.
2. 12—17 3. 33—29 wint 2 sch.
2. 12—18
3. 32—28 18×27 gedw.
4. 38—32 27×29 5. 42—38 23×32
6. 38×7 2×11 7. 34×25 wint 1 sch.

In deze stelling komt de waarde van veld 22 dus wel op bijzondere wijze tot uiting.

Keeren wij thans terug tot onze bespreking van de Hollandsche opening. Naast het regelmatige antwoord 18—23 op 33—28 staan zwart nog andere goede zetten ten dienste, b.v.:

1. 33—28 16—21 2. 31—26 waarmede zwart wordt opgesloten.
2. 11—16 3. 39—33 18—23
4. 44—39 12—18 5. 36—31 17—22!
6. 26×17 22×11. Het doel van deze spelgang is om vrije zetten te winnen; het systeem is van den Franschen speler M. Fabre afkomstig.

1. 33—28 17—21 2. 31—26 20—24!
3. 26×17 11×33 4. 38×20 15×24

Het witte centrum heeft een verzwakking ondergaan en 31—26 is dus minder goed.

1. 33—28 17—21 2. 31—27 19—23
3. 28×19 14×23. Zwart beheerscht nu het midden ofschoon de ondervinding heeft geleerd dat dit bij juist tegenspel van wit niet is vol te houden.

1. 33—28 17—22

Hoewel een tijdlang in de mode geweest, wordt het tegenwoordig slechts zelden meer gespeeld.

1. 33—28 18—22

Een hypermodern en belangrijk antwoord, dat 39—33 belet (zie diagr. 6).

Vroeger gold 18—22 als zwak, doch in de laatste jaren wordt het weer vaak met afwisselend succes toegepast.

Na 2. 31—27 22×33 3. 39×28 kan zw. sterk met 17—21 of 19—23 voortzetten.

Hoewel wit dan nog geen nadeel behoeft te krijgen, zijn de kansen voor zwart toch iets gunstiger.

Ook het onderstaande geeft belangwekkend spel:

1. 33—28 18—22 2. 38—33 12—18

Algemeen werd het als een bezwaar voor wit aangevoeld, dat deze vroeg of laat het open vak 38 moet opvullen met schijf 47 of 49, hetgeen als een theoretisch nadeeltje werd beschouwd.

Een aantal buitengewoon fraaie doch zeer moeilijke varianten kunnen uit deze opening voortvloeien. We moeten ons wel bepalen tot een speelwijze waarin wit dit nadeel tot een minimum tracht te beperken:

3. 32—27 19—23 4. 28×19 14×23

5. 34—29 23×34 6. 40×29 10—14

7. 37—32 17—21 8. 31—26 22×31

9. 26×37

Wit kan nu afwachten wat zwart doet en daarnaar zijn spel inrichten.

1. 33—28 19—23 2. 28×19 14×23

Het is gemakkelijk te zien dat zwart zijn tegenstander het centrum wil betwisten; wit kan hetzelfde doen door

3. 32—28 23×32 4. 37×28 te antwoorden. De stellingen zijn dan volmaakt gelijk

en beide kleuren hebben een ruime keus uit goede zetten.

1. 33—28 19—24

Een weinig gebruikelijke zet, meestal wordt het verder verloop toch weer in de banen der Hollandsche partij geleid, evenals dit met 1. 33—28 20—24 het geval is.

1. 33—28 20—25.

Een vinding van den oud-wereldkampioen B. Springer, die hiervan een diepgaande

studie heeft gemaakt. Het betreft hier een uitzondering op den regel dat een randstuk zwak is.

Men wage er echter zijn partij niet aan alvorens de analyse van den auteur grondig bestudeerd te hebben. (Zie „Damstudies en Analyses“, door B. Springer en H. de Jongh).

Hiermede stappen wij af van de Holland-sche opening.

Uit de aard der zaak kunnen deze besprekingen slechts oppervlakkig en beknopt zijn. De behandeling van alles wat omtrent de openingstheorie bekend is, zou meerdere boeken vergen.

DE RAPHAËL-OPENING.

Deze opening wordt ingeleid met

1. 32—28; de meest gespeelde tegenzet is 18—23. Vroeger werd veelal met

2. 38—32 gesloten doch ook hier ondervond men bezwaren aan het open veld 38 verbonden.

Met 2. 33—29 23×32 3. 37×28 wordt de z.g.n. Chef-neud variant ingeleid, welke zeer populair is.

Beide kleuren hebben een groote mate van speelvrijheid.

In deze variant schuilen verder een aantal slagzetjes die elke dammer moet kennen.

1. 32—28 18—23 2. 33—29 23×32

3. 37×28 12—18? 4. 28—23 19×28

5. 29—24 20×29 6. 34×21 16×27

7. 31×33 wint 2 sch.

3. 16—21 4. 39—33? 21—27

5. 31×22 19—23 6. 29×18 12×32

7. 38×27 17×30 8. 35×24 20×29

wint 2 sch.

3. 19—24 4. 39—33 17—22

5. 28×17 11×22 6. 41—37 12—18

7. 37—32 14—19 8. 32—28? 20—25

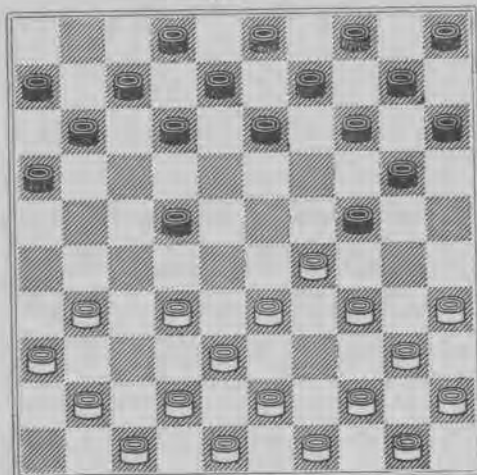
9. 29×20 15×24 10. 28×17 24—30

11. 35×24 19×28, zwart wint minstens een stuk. Het maakt geen verschil als wit direct 9. 28×17 slaat.

6. 7—11 7. 46—41 1—7

8. 37—32

Diagram 20.



Stand na 8. 37—32.

8. 24—30!
 9. 35×24? a 22—27
 10. 32×21b 16×27 11. 31×22 13—18
 12. 22×13 8×28 wint een sch.
 b10. 31×22? 13—18 11. 22×13 8×46
 a 9. 34×25! 14—19 10. 25×23 22—28
 11. 33×22 13—18 12. 22×13 8×46
 13. 38—32 46×34
 14. 40×29 gelijk spel.

Er blijkt dus dat wit het spel gelijk kan houden als op de juiste manier geslagen wordt; dit te berekenen is echter niet altijd even gemakkelijk.

Vergelijken wij de gevolgen van

1. 32—28 18—23 2. 33—29 etc. eens met

1. 32—28 18—23 2. 34—29 23×32
 3. 37×28

Bij aandachtige beschouwing valt op dat in het laatste geval ruit 33 bezet is in tegenstelling tot het eerste. Hierdoor kan zwart de *hekstelling* formeeren.

3. 20—25 4. 41—37 14—20
 5. 37—32 19—24

In dit geval geschiedt de formatie te vroeg omdat wit haar direct weer kan verbreken door 35—30, 25×23, 28×30. Bij de behandeling van de 34—29 opening komen wij hierop nog uitvoerig terug.

Een ander goed antwoord op 1. 32—28 is 17—21. Op 2. 31—26 geeft dan 19—23 een gemakkelijke spelontwikkeling.

Onderstaande speelwijze werd vroeger vaak door B. Springer toegepast:

1. 32—28 17—21 2. 37—32 21—26
 3. 41—37

Ook 32—27, 26×37, 41×32 is sterk.

3. 11—17

Na 16—21 kan wit zich door 31—27, 11—16, 27—22, 18×27, 28—23, 19×28, 33×31 ruimte verschaffen.

4. 33—29. Deze zet kan tot levendig spel leiden.

1. 32—28 20—24 2. 34—30 14—20
 3. 30—25 10—14

Zwart laat zich opsluiten in de wetenschap, dat wit ten slotte toch gelegenheid moet geven tot bevrijding.

4. 37—32 18—23 5. 41—37

Hier zou 39—34? fout zijn wegens 24—30, 35×24, 19×39, 28×10, 39×26, 25×14, 9×20, wint in totaal dus 3 stukken. Deze slag wordt de *Kikke-zet* genoemd.

5. 17—21 6. 31—27 12—18
 7. 37—31 21—26 en nu moet wel
 8. 40—34 volgen 26×37, 42×31, 24—29, 33×24, 20×40, 45×34.

Op 1. 32—28 20—25 ten slotte kan een soort *Springer-variant* ontstaan.

DE 34—29-OPENING.

Gedurende de laatste matches om het wereldkampioenschap zijn een groot aantal der gespeelde partijen met 34—29 begonnen. In den loop der tijden is deze zet zeer verschillend tegengespeeld.

Aanvankelijk was het gewone verloop als volgt:

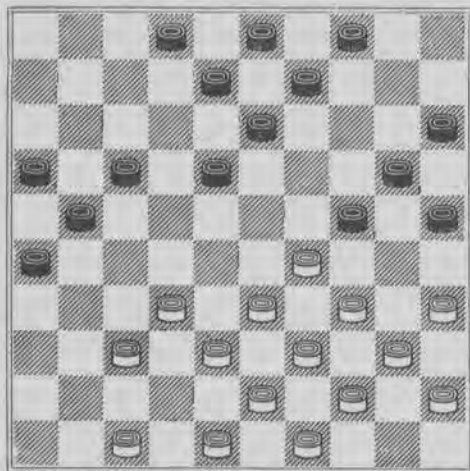
1. 34—29 20—25 2. 40—34 14—20
 3. 45—40 19—24 waarna de *hekstelling* is ontstaan. Voor wit zijn dit de schijven 26, 27, 31 en 36, voor zwart 15, 20, 24 en 25.

De opzet was om met deze vier stukken den korten vleugel vast te houden van den tegenstander zoodat deze eigenlijk met een beperkt aantal schijven speelde. Maar al te vaak werd uit het oog verloren dat de stukken op de lange lijn n.l. 5 en 10 evenmin actief aan het spel konden deel nemen.

Men is gaan inzien, dat de hekstelling onder bepaalde omstandigheden wel gunstige perspectieven opent als van den langen vleugel eerst twee schijven opgelost zijn. De hekstellingpartij is het systeem bij uitstek, waar positie- en combinatiespel samengaan.

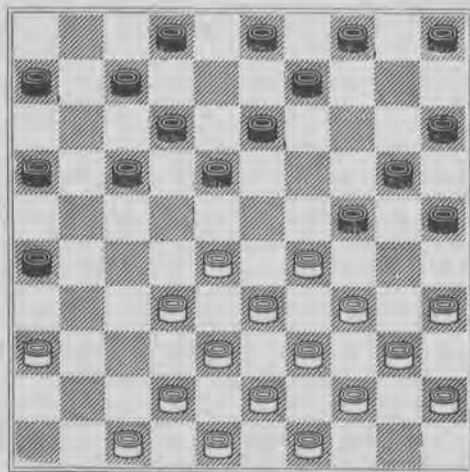
Wij vangen aan met enkele standen waarin de stelling verlies brengt.

Diagram 21.



1. 35—30 24×35
2. 37—31 26×28
3. 33×11 16×7
4. 29—24 20×29
5. 34×1. Dit damzetje komt herhaaldelijk voor en is meermalen overzien.

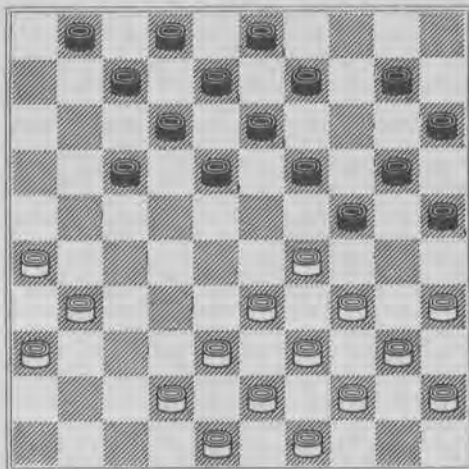
Diagram 22.



Op eenvoudige doch aardige wijze haalt wit dam op een bezet veld.

1. 34—30 25×23
2. 28×8 2×13
3. 36—31 26×28
4. 33×2.

Diagram 23.

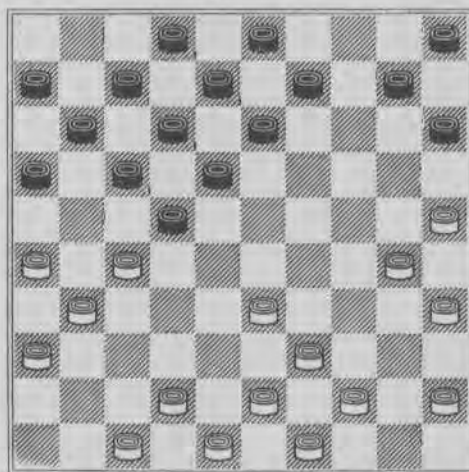


1. 29—23 19×28
2. 33×11 7×16
3. 34—30 25×34
4. 39×19 13×24
5. 26—21 16×27
6. 31×4 wint.

Dergelijke combinaties vormen de schaduwszijde van de hekstelling.

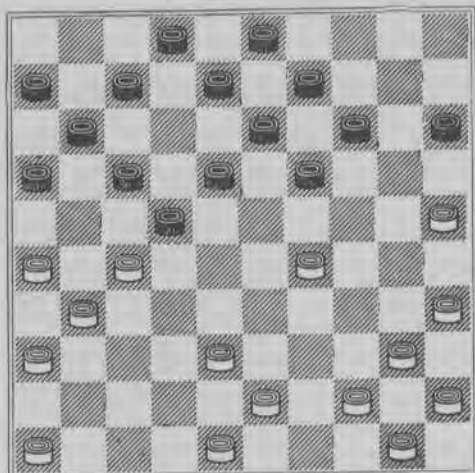
Vervolgens eenige posities welke de waarde van de stelling goed doen uitkomen.

Diagram 24.



1. 25—20 15×24
2. 30×19 13×24
3. 33—29 24×33
4. 39×28 22×33
5. 27—21 16×27
6. 31×15 wint bovendien ook nog schijf 33.

Diagram 25.

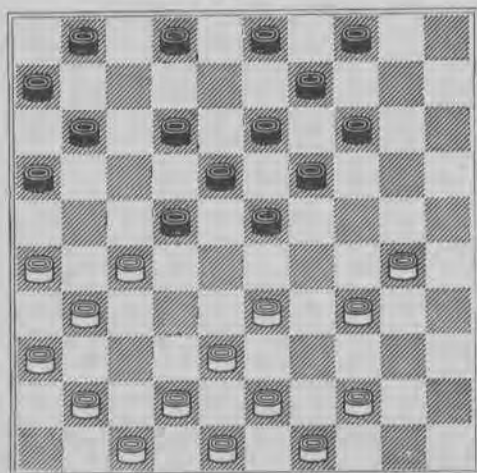


In dit geval voert wit een slag uit door middel van een vrij tempo.

1. 29—23 19×28A
2. 26—21 17×37
3. 38—32 22×31
4. 32×1 wint.
- A1. 18×29
2. 27×18 13×22
3. 26—31 17×37
4. 48—42 37×39
5. 44×4 met gewonnen stelling.

Opgemerkt tijdens de partij.

Diagram 26.



1. 27—21 16×27
2. 33—28 23×32 gedw. want op 22×33 wint wit door 31×22, 18×27, 38×16.
3. 30—24 19×50
4. 41—37 32×41
5. 42—37 41×32
6. 49—44 50×42
7. 48×10 4×15.
8. 31×4 met gewonnen eindstelling.

De aandacht verdient vooral het vrij maken van ruit 42 waar de zwarte dam ten slotte terecht komt.

Na dit onderwerp behandeld te hebben hervatten wij onze bespreking van de 34—29 opening, en bezien eens het symmetrisch tegenspel.

1. 34—29 17—22
2. 40—34 11—17
3. 44—40 7—11
4. 50—44 1—7
5. 31—26

In een partij gespeeld per correspondentie zetten wij eens voort met 5. 32—27? waarop 19—23! volgde en wit vrij groot positionaardeel kreeg.

Op 5. 32—28 speelt zw. eveneens 19—23 6. 28×19 14×23 hetgeen een gemakkelijke ontwikkeling verzekert.

5. 20—25 6. 37—31
Met 29—23 enz. kan de *Dukel-variant* ingeleid worden, hetgeen wij echter niet aanbevelen; wit krijgt dan een *stuk in de lucht*, dat lastig te verdedigen blijkt.

6. 14—20 7. 31—27
Het innemen van de hekstelling heeft nog geen zin zoals reeds is uiteengezet.

7. 22×31 8. 26×37 14—20
9. 29×20 25×14, met gelijke kansen.

In de meergenoemde matches om het wereldkampioenschap ging het enkele malen als volgt:

1. 34—29 19—23
2. 39—34 14—19
3. 44—39 10—14
4. 50—44 5—10
5. 31—26

Minder gunstig is 33—28 wegens 20—24, 29×20, 15×24.

Op 32—28, 23×32, 37×28 zou 18—23, 29×18, 12×32, 38×27 kunnen volgen.

Verder wordt wel 29—24, 20×29, 33×24, 19×30, 34×25 gespeeld waarop 18—22! sterk is; 39—33 is dan onspeelbaar en wit moet oppassen niet van het centrum verdrongen te worden.

Na 5. 31—26 liet Springer 17—22 volgen, sterker schijnt te zijn 5. 20—25

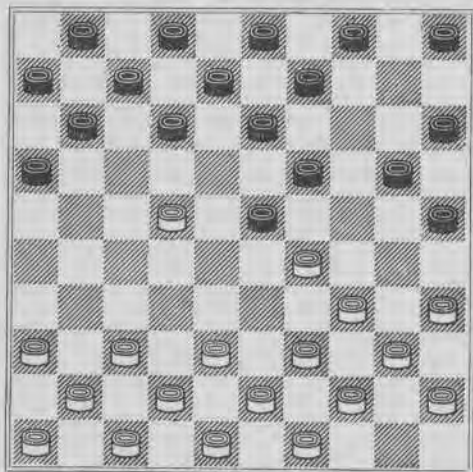
- | | | | |
|-----------|-------|-----------|-------|
| 6. 37—31 | 14—20 | 7. 41—37 | 20—24 |
| 8. 29×20 | 25×14 | 9. 35—30! | 17—22 |
| 10. 46—41 | 22—28 | 11. 33×22 | 18×27 |
| 12. 31×22 | 23—29 | 13. 34×23 | 19×17 |

Zwart heeft dezen ruil genomen om tempo te krijgen. Wit houdt nu een randschijf over doch zoolang het centrum niet bezet wordt, is het de vraag of zwart er voordeel op behalen kan.

Op de volgende variant willen wij nog even wijzen:

- | | | | |
|----------|--------|----------|-------|
| 1. 34—29 | 19—23 | 2. 39—34 | 14—19 |
| 3. 44—39 | 10—14 | 4. 50—44 | 20—25 |
| 5. 32—27 | 14—20? | 6. 27—22 | 17×28 |
| 7. 33×22 | 18×27 | 8. 31×22 | |

Diagram 27.



Stand na 8. 31×22.

Op 4—10? 5—10? of 20—24 wint wit een stuk door 29×18, 12×23, 22—17, 11×22, 34—30, 25×34, 40×27.

Na 12—17, 29×18, 17×28, 38—32, 13×22, 32×14 is 4—10 vrijwel gedw. wegens de dreiging 34—30, 25×34 14×25 met schijfw. Hierna heeft wit enig positievoordeel. Speelt zwart in den diagramstand 12—18, dan ontstaat na 37—31, 18×27, 31×22 dezelfde dreiging. Uit een en ander blijkt wel dat de zwarte stelling niet benijdenswaardig is.

Het eenvoudigste is nog 11—17 hoewel ook dan wit de leiding heeft.

DE 33—29 OPENING.

Hieromtrent kunnen wij kort zijn daar zij weinig van de 34—29-opening verschilt. Indien zwart het symmetrische antwoord 18—22 geeft, mag wit niet 39—33? voortzetten wegens 22—27 enz., met winst.

DE FRANSCHEN OPENING.

- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 34—30 | 17—21 | 2. 30—25 | 21—26 |
| 3. 40—34 | 11—17 | 4. 44—40 | 7—11 |
| 5. 50—44 | 1—7 | 6. 34—30 | |

Op 33—28 kan een Hollandsche partij ontstaan; 19—24, 30×19, 14×23, 25×14, 10×19, 32—28, 23×32, 37×28, 26×37, 41×32 met gelijk spel.

Over 1. 34—30, 20—25, 32—28, 25×34, 39×30, 16—21, 31—26, 21—27! publiceerden wij reeds een uitvoerige studie, men raadplege hiervoor „Damopeningen en Middenspelstudies”.

Als volgt ontstaat de *variant-Damme*:

- | | | | |
|-----------|-------|----------|-------|
| 1. 34—30 | 20—25 | 2. 30—24 | 19×30 |
| 3. 35×24. | | | |
- Het is nog niet uitgemaakt of het bezetten van ruit 24 niet te vroeg geschiedt. Zwart kan het stuk via veld 19 zesmaal aanvallen met de schijven 14, 9, 10, 3, 4 en 5, wit kan slechts vijfmaal dekken door naar 35 te spelen met de stukken 40, 44, 45, 50 en 49. Valt zwart direct aan met 14—19, dan ruilt wit met 32—28, 19×30, 28—23, 18×29, 33×35. De randschijf op 25 staat dan minder gunstig.

Het is uitgemaakt dat eerst 3. 18—23 moet voorafgaan.

Men neme goede nota van den volgende interessanten spelgang:

- | | | | |
|-----------|------------|-----------|-------|
| 1. 34—30 | 20—25 | 2. 30—24 | 19×30 |
| 3. 35×24 | 18—23 | 4. 40—34 | 14—20 |
| 5. 45—40 | 20×29 | 6. 33×24 | 10—14 |
| 7. 50—45 | 14—20 | 8. 39—33? | 20×29 |
| 9. 33×24 | 23—28! | 10. 32×23 | 12—18 |
| 11. 23×21 | 16×27 | 12. 31×22 | 13—18 |
| 13. 22×13 | 8×50 wint. | | |

Een zeer fraaie damzet!

Wij moeten het hierbij laten, want een volledige uiteenzetting van dit spel zou te veel ruimte vergen.

DE 32—27-OPENING.

Deze zullen wij als minder belangrijk en weinig gespeeld passeeren.

Gewoonlijk ontstaat in het verder verloop een variant van de Hollandsche partij. Slechts merken wij op dat na 1. 32—27 18—23 wit niet met 37—32? mag vervolgen wegens 23—29.

DE POOLSCHE OPENING.

1. 31—27

Ook deze aanvangszet kan in de Hollandsche partij overgaan.

Meestal poogt zwart echter door 17—21 of 19—23 het centrum te beheerschen en de witte lange vleugel in haar ontwikkeling te belemmeren. Een dergelijk voordeel is gewoonlijk slechts tijdelijk en alleen bij minder goed spel van wit mag zwart op succes hopen.

Hieronder een speelwijze:

1. 31—27 17—21 2. 33—28 19—23
3. 28×19 14×23 4. 39—33 10—14
5. 33—28 5—10 6. 28×19 14×23

De opzet van zwart is duidelijk: wit mag veld 28 niet blijvend bezetten. Op den duur is dit echter toch niet vol te houden.

7. 38—33 om straks met 32—28 te kunnen ruilen, 21—26 om zulks te beletten. Zwart heeft nu in elk geval gemakkelijk spel.

DE LINKERHOEK-OPENING.

1. 31—26 19—23 2. 37—31 14—19
3. 41—37 10—14 4. 46—41 5—10
5. 31—27 20—24 6. 34—30 24—29

Zwart moet hiertoe wel besluiten wil hij straks niet gedwongen worden tot 17—21 of 22 door tempogebrek.

7. 33×24 23—28 8. 32×23 18×20
9. 30—25 20—24? 10. 25—20 14×25
11. 27—22 17×28 12. 26—21 16×27
13. 38—32 27×38 14. 43×5 9—14
15. 5×30 25×43 16. 49×38 wit staat een stuk voor.

Eigenlijk is het niet logisch dat wit de partij reeds met een schijf aan den rand be-

gint doch zoolang hij het midden niet bezet zal het voor zwart heel moeilijk zijn er voordeel op te behalen.

Vervolgen wij nu eens met:

9. 19—23 10. 40—34 20—24

Indien wit thans de aangeboden schijfwinst neemt door 25—20, 14×25, 34—30, 25×34, 39×28 komt hij bedrogen uit wegens 17—21, 26×17, 12×23 met schijfwinst voor zwart.

11. 34—30 14—19 12. 27—22 17×28
13. 25—20 wit wint zijn geofferde schijf steeds terug.

Op 24—29 door 20—14, 9×20, 26—21, 16×27, 30—24, 19×30, 35×31. Het randstuk is verdwenen en de stand is gelijk.

Dat 23—29? faalt door 39—33 enz. is gemakkelijk te zien.

Ten slotte volgt op 12— of 13—18? 20×29, 23×25, 26—21, 16×27, 38—32, 27×38, 43×5, met winst voor wit.

Het gebeurt wel dat een beginner zijn tegenstander tracht na te spelen door al diens zetten symmetrisch te beantwoorden. Dat hieraan een gevaarlijke kant zit bewijst de onderstaande spelgang.

1. 31—26 20—25 2. 37—31 14—20
3. 41—37 10—14 4. 46—41 5—10
5. 31—27 20—24 6. 36—31 15—20
7. 33—28 18—23 8. 39—33 12—18
9. 44—39 7—12 10. 41—36 10—15
11. 50—44 1—7 12. 47—41 4—10
13. 27—22! 18×27 14. 32×21 16×27
15. 31×22 23×32 16. 37×28

Hiermede heeft wit een listig valletje opgesteld.

16. 12—18? 17. 33—29! 24×33

Na 18×27 staat zwart op meerslag hetgeen wit gelegenheid geeft tot *Plakken* met 26—21, 24×22, 21×1.

18. 38×29 18×27 19. 28—23 19×28
20. 29—24 20×29 21. 34×1 wint.

De laatste jaren is een stijgende belangstelling voor deze opening waar te nemen en speciaal de oud-kampioenen van Nederland, A. K. W. Damme, heeft zich door onderzoekingen op dit terrein bijzonder verdienstelijk gemaakt.

DE 35—30-OPENING.

Van alle beginzetten is de zet 35—30 theoretisch ongetwijfeld de slechtste, en den beginner moeten wij de toepassing ervan dan ook afraden. Dit wil echter volstrekt niet zeggen dat zij de aandacht niet waard zou zijn; integendeel! Uit deze opening kunnen de meest interessante opsluitingspartijen voortvloeien, een genre dat in den laatsten tijd vrijwel geheel van het wedstrijdtooneel verdwenen is vanwege het daaraan verbonden gevaar. Daartegenover staat dat prachtig slagspel wederzijds vaak het gevolg ervan is.

- | | | | |
|----------|--------|-----------|---------------|
| 1. 35—30 | 20—25 | 2. 40—35 | 15—20 |
| 3. 44—40 | 20—24 | 4. 33—28 | 18—23 |
| 5. 31—27 | 14—20? | 6. 28—22! | 17×28 |
| 7. 34—29 | 24×44 | 8. 50×39 | 25×34 |
| 9. 40×18 | 13×31 | 10. 32×25 | wint sch. 31. |

In deze afwikkeling zijn het tweemaal meerslag geven en het eindigen van den slag op veld 25, waarop oorspronkelijk een zwart stuk staat, opvallend.

Ook het volgende bevelen wij aan in de aandacht van den lezer:

- | | | | |
|------------|--|----------|--------|
| 1. 35—30 | 20—25 | 2. 40—35 | 18—23 |
| 3. 44—40 | 12—18 | 4. 50—44 | 15—20? |
| 5. 33—29!! | forceert de winst van minstens een schijf. | | |

Er dreigt zoowel 30—24 als 29—24 en 32—28; er rest zwart dus weinig anders dan

- | | | | |
|----------|-------|----------|---|
| 5. | 20—24 | 6. 29×20 | 10—15 |
| 7. 30—24 | 19×30 | 8. 35×24 | wit staat thans een stuk voor en dreigt dit door 24—19 definitief te behouden, onverschillig hoe zwart slaat. Ergo is het volgende vrijwel gedwongen: |

8. 14—19 9. 20—14! 9×29

10. 32—28 23×32 11. 34×21 16×27
12. 31×22 schijf 32 gaat ook nog verloren, zoodat wit in het geheel twee stukken voorkomt.

Dergelijke onverwachte winstgangen be- wijzen wel het verraderlijke karakter van de opsluiting aan den korten vleugel.

Een matchpartij tusschen J. B. M. J. Eek- houd met zwart en C. A. v. Dijke met wit werd als volgt geopend:

- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 35—30 | 20—25 | 2. 40—35 | 15—20 |
| 3. 44—40 | 20—24 | 4. 50—44 | 14—20 |

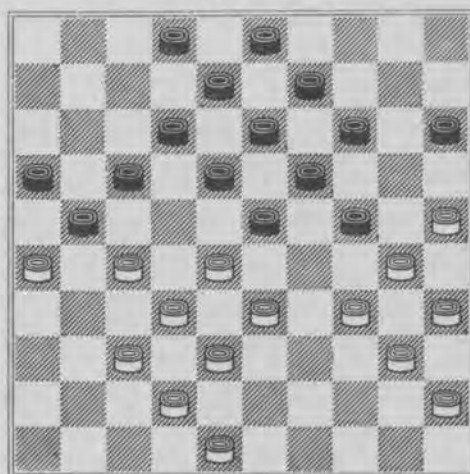
- | | | | |
|----------|-------|-----------|-------|
| 5. 33—28 | 9—14 | 6. 38—33 | 4—9 |
| 7. 31—27 | 18—23 | 8. 36—31? | 23—29 |
| 9. 34×23 | 25×34 | 10. 40×29 | gedw. |

Met 39×30 laat wit een damslag toe door 17—22, 28×17, 19×50.

- | | | | |
|-----------|-------|----------------------------------|-------|
| 10. | 20—25 | 11. 29×20 | 16—21 |
| 12. 27×16 | 25—30 | 13. 35×24 | 14×25 |
| 14. 28×19 | 9×36 | hetgeen een stuk winst oplevert. | |

Deze slag wordt de *Coup de la Trappe* genoemd en is volstrekt niet origineel. Doch juist het feit, dat dergelijke combinaties zich geregeld herhalen pleit voor een grondige studie ervan, waardoor men in de toekomst tegen zulke verrassingen gewapend is.

Diagram 28.



- | | | | |
|---|-------|----------|-------|
| 1. 27—22 | 18×27 | 2. 25—20 | 14×25 |
| Eigenaardig, wit vormt zelfs de opsluiting. | | | |
| 3. 28—22 | 17×39 | 4. 34×43 | 25×34 |
| 5. 40×7 | 2×11 | 6. 26×6 | wint. |

Een einduitslag, welke men allerminst vermoeden zou.

(Zie volgend diagram).

- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 29—24 | 9—13? | 2. 24—20 | 15×24 |
| 3. 27—22 | 18×27 | 4. 32×21 | 16×27 |
| 5. 37—31 | 27×36 | 6. 47—41 | 36×47 |
| 7. 38—32 | 47×29 | 8. 34×23 | 25×34 |
| 9. 40×7 | 2×11 | 10. 23×5 | wint. |

Dit slagtype komt in de partij vaak voor en dient men beslist te kennen.

Diagram 29.

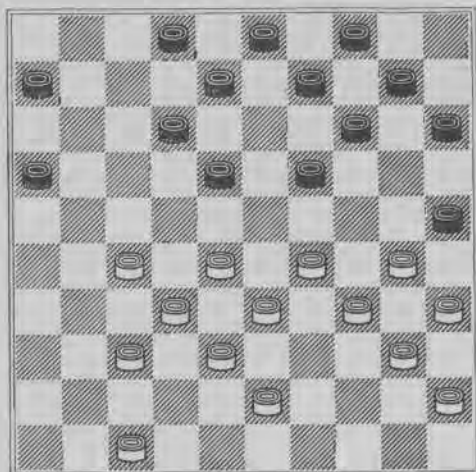
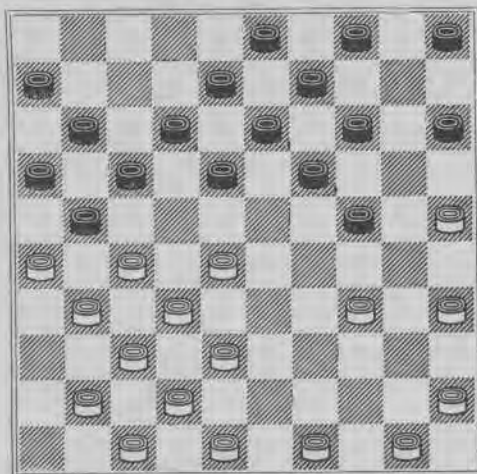


Diagram 30.



- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 25—20 | 14×25 | 2. 34—30 | 25×34 |
| 3. 28—22 | 17×28 | 4. 32×14 | 21×43 |
| 5. 48×19 | 13×24 | 6. 41—36 | 9×20 |
| 7. 26—21 | 16×27 | 8. 31×2 | wint. |

Voor zoover bekend is, was H. Hoogland de eerste die deze slagzet uitvoerde.

Opzettelijk hebben wij van de 35—30-opening geen theoretische varianten gegeven. O.i. is zulks ondoenlijk in klein bestek, en voor wie er meer van wil weten, verwijzen wij naar de verschillende groote werken welke verschenen zijn.

Dit geldt trouwens voor onze geheele beschouwing over de openingstheorie. Beknoptheid is geboden, en het is uitsluitend de bedoeling geweest den lezer eenigszins met het karakter en de mogelijke gevolgen van de aanvangszetten vertrouwd te maken.

DE OPSLUITING AAN DEN LANGEN VLEUGEL.

Na de zetten

- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 33—28 | 18—23 | 2. 39—33 | 12—18 |
| 3. 31—27 | 17—21 | 4. 37—31 | 21—26 |
5. 41—37 staat wit links opgesloten.

Dit beteekent dat de schijven aan dien vleugel niet op de normale wijze in het spel kunnen worden gebracht, doch dat wit gewoonlijk vroeg of laat zal moeten overgaan tot bezetting van de kerkhofruit.

In dergelijke gevallen mag schijf 46 nimmer opgespeeld worden omdat daardoor de witte lange vleugel totaal krachteloos zou zijn.

Zoolang wit de opsluiting handhaaft, zal hij dus uitsluitend rechts kunnen spelen.

In dit genre kunnen heel mooie combinaties voorkomen.

- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 5. | 20—24 | 6. 34—30 | 14—20 |
| 7. 30—25 | 7—12 | 8. 25×14 | 9×20 |
| 9. 44—39 | 4—9 | | |

Op 12—17 kan de *Kikke-zet* volgen door 27—21, 16×27, 32×12, 23×41, 1 2×25, 26×37, 42×31 wint 3 sch.

10. 40—34 11—17. Door 27—21 of 22 kan wit zich thans bevrijden.

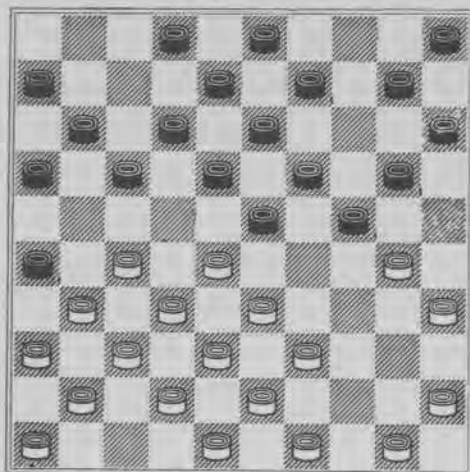
- | | | | |
|-----------|------|-----------|------|
| 11. 34—30 | 6—11 | 12. 47—41 | 1—6? |
|-----------|------|-----------|------|

(Zie volgend diagram).

- | | | | |
|------------|-------|-----------|-------|
| 13. 27—21! | 16×27 | 14. 32×21 | 23×32 |
| 15. 37×28 | 26×37 | 16. 41×32 | 17×26 |
| 17. 28—23! | 19×37 | 18. 30×19 | 13×24 |
| 19. 42×31 | 26×37 | 20. 38—32 | 37×28 |
| 21. 33×4 | wint. | | |

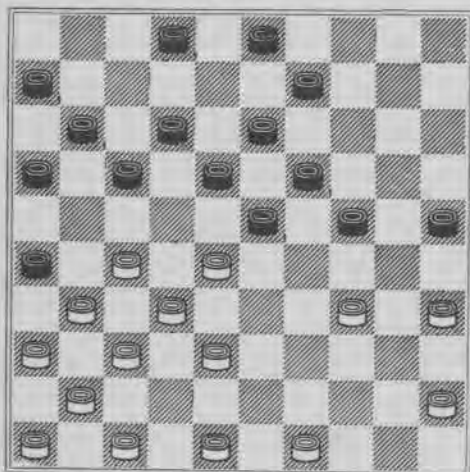
Deze bijzonder mooie slagzet wordt aan den Franschen meester M. Bonnard toegeschreven.

Diagram 31.



Stand na 12. 1—6?

Diagram 32.



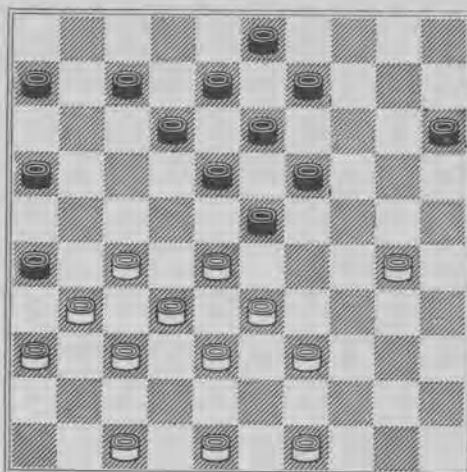
- | | | | |
|----------|-------|-----------|-------|
| 1. 34—30 | 25×34 | 2. 27—22! | 18×27 |
| 3. 32×21 | 23×43 | 4. 48×30 | 16×27 |
| 5. 31×22 | 17×28 | 6. 37—31 | 26×37 |
| 7. 41×14 | 9×20 | 8. 30×17 | 11×22 |

wit heeft een stuk gewonnen.

Plaats men schijf 9 op 14 en de schijven 48 en 49 op 39 en 40, dan ontstaat de volgende slag.

- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 27—22 | 18×27 | 2. 32×21 | 23×43 |
| 3. 39×48 | 16×27 | 4. 31×22 | 17×28 |
| 5. 34—30 | 25×34 | 6. 40×16 | wint. |

Diagram 33.

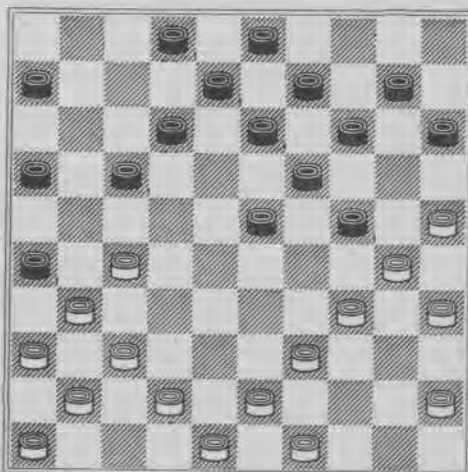


- | | | | |
|-----------|-------|----------|-------|
| 1. 30—24 | 19×30 | 2. 28×19 | 13×24 |
| 3. 27—21! | 26×17 | 4. 39—34 | 30×28 |
| 5. 32×23 | 18×29 | 6. 38—33 | 29×38 |
| 7. 37—32 | 38×27 | 8. 31×4 | wint. |

Plaats men de zwarte schijven 8 en 16 op de velden 2 en 17, dan ontstaat de volgende mogelijkheid:

- | | | | |
|----------|------------------|----------|-------|
| 1. 30—24 | 19×30 | 2. 28×8 | 2×13 |
| 3. 27—22 | 17×28 | 4. 32×23 | 18×29 |
| 5. 33×35 | met schijfwinst. | | |

Diagram 34.

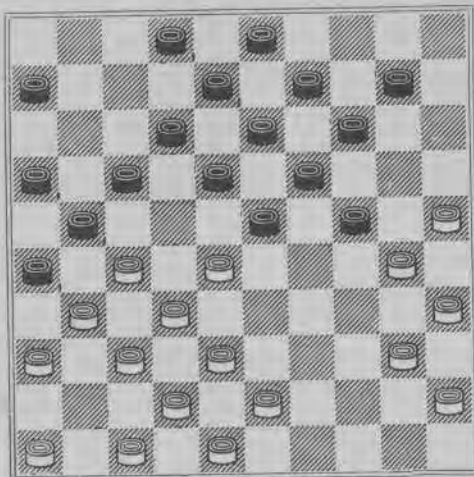


In deze stand haalt wit op eigenaardige manier een dam.

- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 25—20 | 14×25 | 2. 34—29 | 24×44 |
| 3. 49×40 | 25×34 | 4. 40×7 | 2×11 |
| 5. 27—21 | 16×27 | 6. 31×22 | 17×28 |
| 7. 37—31 | 26×37 | 8. 41×5 | |

Een kruisvuur van slagen!

Diagram 35.



- | | | | |
|-----------|-------|----------|------|
| 1. 27—22! | 18×27 | 2. 31×11 | 6×17 |
|-----------|-------|----------|------|

Op 16×7 past wit de *Hielslag* toe door 37—31, 26×37, 32×41, 23×32, 38×16 wint 1 sch.

- | | | | |
|----------|-------|---------|-------|
| 3. 25—20 | 14×34 | 4. 40×7 | 2×11 |
| 5. 28—22 | 17×28 | 6. 32×5 | wint. |

Juist door de slagkeus is dit soort combinaties zoo verraderlijk, hetgeen zelfs sterke spelers nog wel eens ondervinden.

DE KETTINGSTELLING.

Na

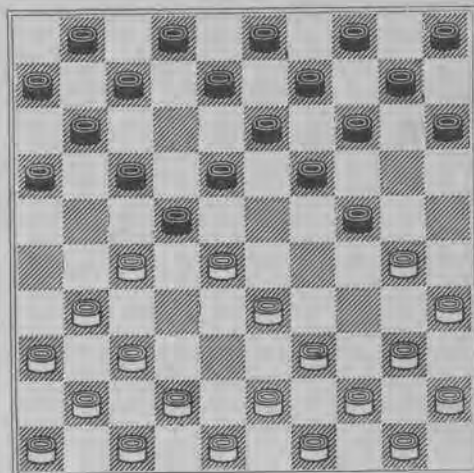
- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 33—28 | 18—22 | 2. 38—33 | 12—18 |
|----------|-------|----------|-------|

3. 32—27 is de *kettingstelling* ontstaan, m.a.w. een opsluiting op het centrum. In dit geval kan zwart haar direct al verbreken door 19—23, 28×19, 14×23, zoodat geen verdere gevaren te duchten zijn.

Voor wie met het systeem onbekend is, houdt het groote gevaren in, spelen wij b.v. eens

- | | | |
|---------|-------|-----------|
| 3. | 20—24 | 4. 34—30! |
|---------|-------|-----------|

Diagram 36.



Stand na 4. 34—30!

In deze stelling heeft zwart slechts één zet om verlies te ontgaan.

- | | | | |
|----------|---------|----------|---|
| 4. | 24—29!A | 5. 33×24 | 22×33 |
| 6. 39×28 | 15—20 | 7. 24×15 | 19—24 |
| 8. 30×19 | 14×21 | 9. 31—26 | met gelijk aantal schijven doch wit heeft positie-voordeel. |

- | | | |
|----------|--------|----------|
| A4. | 14—20? | 5. 30—25 |
|----------|--------|----------|

Op 43—38? zou zwart door 18—23, 27×29, 20—25, 29×20, 25×23 twee stukken winnen.

- | | | | |
|---------|-------|----------|------|
| 5. | 10—14 | 6. 43—38 | 7—12 |
|---------|-------|----------|------|

Het volgende faalt: 24—29? 33×24; op 19×30 volgt 25×34 met schijfwinst; op 22×33 volgt 38×29 enz. dito; op 20×29 wint 39—34, 22×33, 34×21 enz.

- | | | | |
|----------|--------------------------|----------|------|
| 7. 38—32 | 1—7 | 8. 49—43 | 4—10 |
| 9. 43—38 | nu moet wel 24—29 volgen | | |

33×24 en 28—23 met schijfwinst is niet te ontgaan.

- | | | | |
|----------|--------|----------|---|
| A4. | 15—20? | 5. 30—25 | 10—15 |
| 6. 43—38 | 4—10 | 7. 38—32 | wit speelt verder als in de vorige variant en zwart moet ten slotte een schijf geven. |

Wit mag zijn tegenstander natuurlijk geen kans geven om zich los te werken, b.v. op 6. 42—38 speelt zwart dadelijk 24—29 en op 39— of 40—34, 24—30.

- | | | |
|----------|--|----------|
| A4. | 7—12? | 5. 37—32 |
| 43—38? | zou fout zijn wegens 18—23, 27×20, 14×23 wint 2 sch. evenals 30—25 wegens 1—7 waarna zwart steeds loskomt. | |

Men onderzoekte dit!



POST CARD

For Correspondence

Address Only

15 July 1928

GALE'S STUDIOS,
BRANCHES IN ALL TOWNS

J. B. [unclear]
[unclear]

5. 1—7

Op 14— of 15—20 wint 30—25 en vervolgens 41—37 een schijf.

6. 41—37 14—20 7. 30—25 10—14 en zwart loopt weer vast.

A4. 8—12? 5. 37—32

30—25 geeft gelijk spel door 2—8.

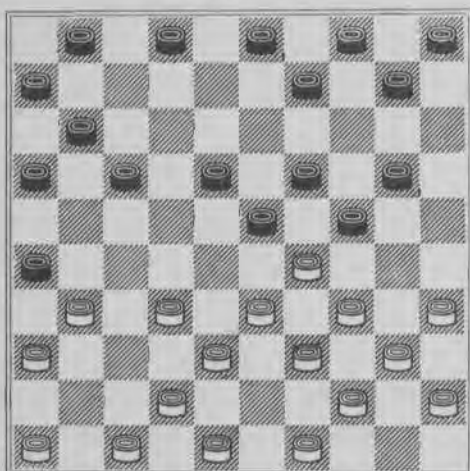
6. 2—8

Op 14— of 15—20 volgt weer 30—25 en vervolgens 41—37 met winst.

6. 41—37 14—20 7. 30—25 enz. zwart moet een stuk verliezen.

Niettegenstaande zwart in den diagramstand verlies kan voorkomen, is het aangegeven spel van wit toch zeer kansrijk en demonstreert duidelijk de gevaren waaraan zwart blootstaat.

Diagram 37.



1. 35—30 26×28 2. 33×13 9×18

Het is duidelijk dat al het andere direct verliest.

3. 30—25 24×33 4. 39×28 23×43

5. 25×21 16×27 6. 49×38 wit heeft een schijf gewonnen.

Spelen wij thans nog eens vanuit de opening

1. 33—28 18—22 2. 38—33 12—18

3. 43—38 7—12 4. 49—43 1—7

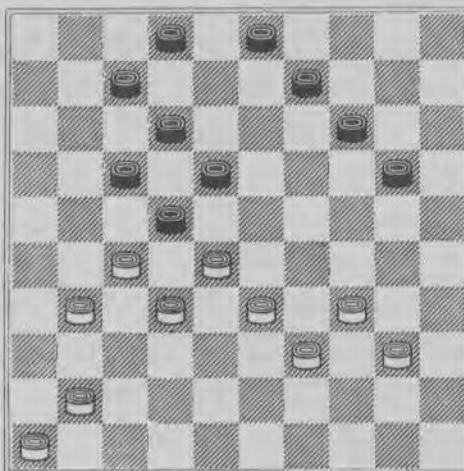
5. 32—27 20—24 6. 34—30 14—20

7. 30—25? 16—21! 8. 25×23 21×32

9. 38×27 18×49 10. 27×18 12×32

11. 37×28 zwart wint.

Diagram 38.



De manier waarop wit in de diagramstelling een damslag maakt is zeer aardig.

1. 27—21 17×37 2. 28×8 2×13

Slaat zwart 3×12, dan maakt wit het tempo 41—36, om na 37×28 met 33×4 te eindigen.

3. 33—29 37×28 4. 29—24 20×29

5. 34×1.

Tot besluit van deze bespreking nog een openingsslagzetje.

1. 33—28 18—23 2. 39—33 12—18

3. 44—39 17—21 4. 33—29? 21—27

5. 31×22 18×27 6. 32×21 16×27

7. 29×18 13×44 8. 50×39 zwart

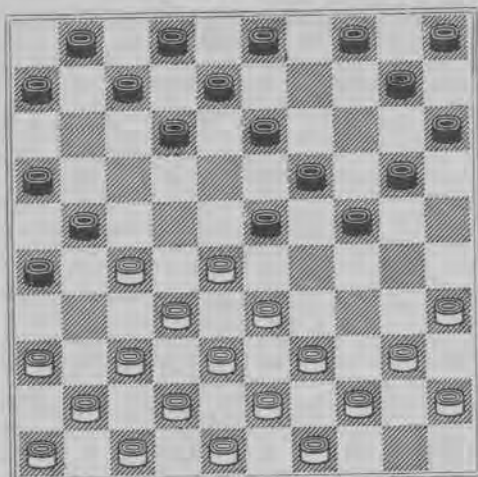
heeft een schijf gewonnen.

Indien wit anders slaat dan aangegeven is, heeft dat op het resultaat geen invloed.

DE KLAVERBLADSTELLING.

De opstelling van drie witte stukken op 25, 30 en 35, resp. drie zwarte stukken op 16, 21 en 26 wordt *klaverbladstelling* genoemd. Zij kan soms heel sterk zijn en een vlotte ontwikkeling van den langen vleugel danig belemmeren, hetgeen echter sterk afhankelijk is van de verdere situatie op het bord.

Diagram 39.



In dit geval is het klaverblad van zwarte stukken goed geplaatst.

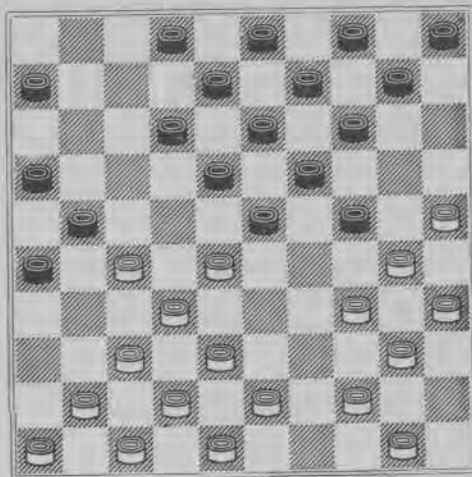
39—34 is onspeelbaar; op 40—34 wordt de korte witte vleugel door 24—29, 33×24, 20×40 gevoelig verzwakt; na 36—31 speelt zwart 12—18 om 33—29, 24×22, 27×29 te ontgaan zoodat wit opgesloten blijft; verder is 28—22 slecht en op 27—22 volgt 12—18, 37—31, 26×37, 42×31, 18×27, 31×22, 7—11, rechts kan wit nog steeds bezwaarlijk spelen, 47—42 faalt op 13—18, 22×13, 21—27, 32×21, 23×32, 38×27, 24—30 en zwart haalt dam op 47, dus is 41—37 vrijwel gedw. Nu levert 13—18, 22×13, 21—27, 32×21, 23×41, 46×37, 16×27 geen voordeel op want dan geeft 33—28 wit uitstekend spel. Bovendien dreigt dan nog 28—23, 40—34, 38—32, 43×25 met schijfwinst.

Rest ons nog in den diagramstand 37—31, 26×37, 42×31, 21—26, 47—42, 26×37, 42×31. Door het gemis van schijf 47 is wit een belangrijk steunpunt kwijt en zijn stelling is dan ook verre van fraail.

Plaatst men schijf 41 op 50 dan kan de klaverbladstelling verbroken worden door 37—31, 26×37, 32×41, 23×32, 33—29 enz., de posities zijn dan gelijk.

Ook in dit genre zijn talrijke mooie combinaties mogelijk; hiernaast volgen er enkele:

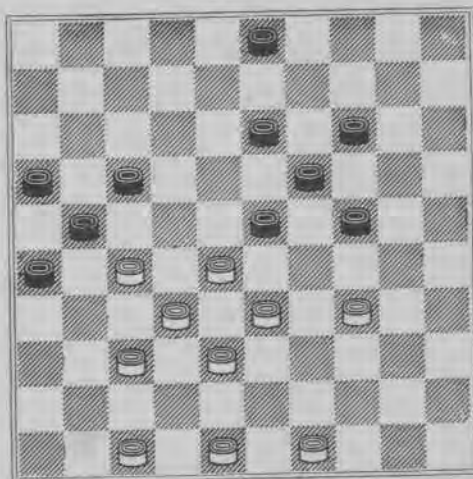
Diagram 40.



- | | | | |
|-----------|-------|-----------|-------|
| 1. 37—31 | 26×37 | 2. 42×31 | 14—20 |
| 3. 25×14 | 9×20 | 4. 30—25 | 21—26 |
| 5. 25×14 | 26×37 | 6. 48—42 | 37×30 |
| 7. 14—9 | 3×14 | 8. 27—22 | 18×27 |
| 9. 32×21 | 23×43 | 10. 50—45 | 16×27 |
| 11. 44—39 | 43×34 | 12. 40×7 | 2×11 |
| 13. 35×2 | wint. | | |

Wit heeft de *Coup Royal* toegepast welke slag wel eens de mooiste van het damspel genoemd wordt.

Diagram 41.



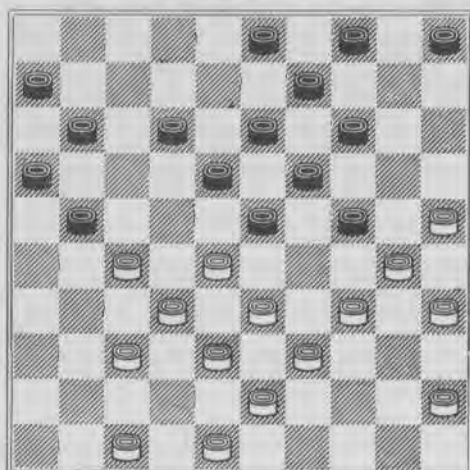
Deze geestige winstgang wordt aan verschillende auteurs toegeschreven zoodat omtrent de herkomst geen zekerheid bestaat.

De stand doet zich herhaaldelijk in de partij voor en men zal dus goed doen hem te onthouden.

1. 34—29 23×34
2. 28—23 19×39
3. 37—31 26×28
4. 49—44 21×43
5. 44×11 16×7
6. 48×10.

Het overblijvend afspel is voor wit gewonnen.

Diagram 42.



Dit soort standen komt men in Hollandse partijen herhaaldelijk tegen en de combinatie, welke erin opgesloten ligt, kan zich in verscheidene variaties voordoen.

1. 34—29 23×34
2. 27—22 18×27
3. 28—23 19×28
- 30×26 wit staat thans een schijf voor doch als volgt tracht zwart zich te redden:
4. 27—31
5. 32×23A 31×42
6. 39×30 4—10
7. 48×37 14—20
8. 25×14 10×48
9. 30—24 48×31
10. 26×37 met gelijk spel.

A5. 33×22? 31×44 met gewonnen stand voor zwart.

A5. 39×30 28×39B 6. 43×34 31×33 met gelijk spel.

B5. 31×42? 6. 33×22!

Het is duidelijk, dat 48×37 etc. direct gelijk spel geeft, evenals 32×23 door 4—10, 48×37, 14—20 etc.

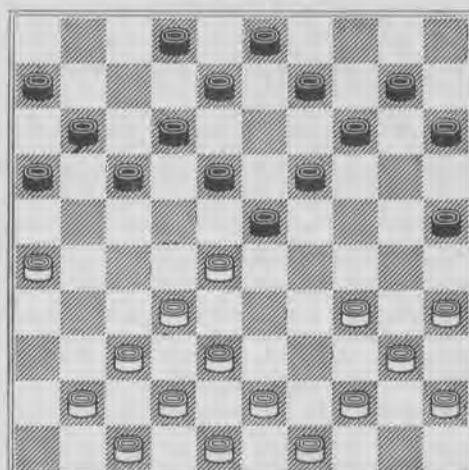
6. 42×33
7. 32—28 11—17
8. 22×11! 6×17
9. 28×39 waarna zwart 2 sch. achterstaat.

Door 4. 27—31 kan zwart dus wel degelijk het spel gelijk houden, en winst voor

één van beiden is afhankelijk van een daarna te maken fout. De berekening van dergelijke afwikkelingen en hun gevolgen stelt aan de spelers buitengewoon hoge eischen en zelfs de sterksten laten dan wel eens een veer.

RANDSPEL.

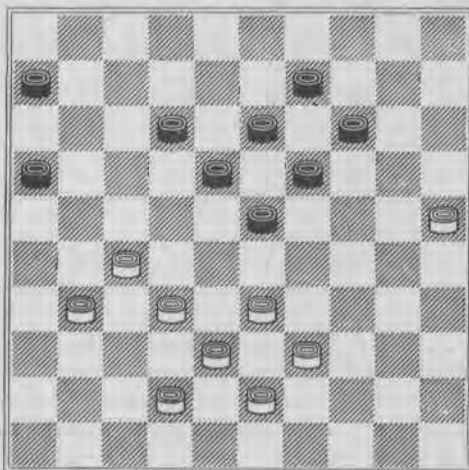
Diagram 43.



1. 28—22 17×28A
2. 34—30 25×34
3. 40×29 23×34
4. 32×23 ×
5. 26—21 16×27
6. 38—32 27×38
7. 42×4 wint.

- A1. 18×27
2. 32×21 16×27
3. 34—30 25×34
4. 40×16 wint.

Diagram 44.



Wit vangt aan met 31—26! en door deze randschijf staat zwart op slag verloren.

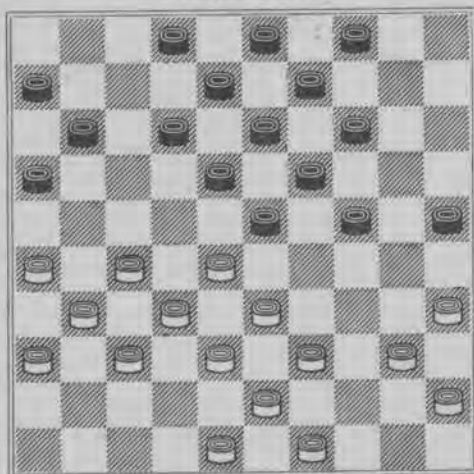
Thans zijn 6—11 en 19—24 belet door 32—28, 23×21, 26×6 of 10; zwart heeft niet anders dan 12—17 doch wit beslist dan door 25—20, 14×25, 33—29, 23×34, 39×30, 25×34, 27—21, 16×27, 32×3, 34—40, 3—12, 40—44, 43—39 wint.

Deze twee voorbeelden illustreeren wel duidelijk hoe veranderlijk de waarde van een naar den rand gespeeld stuk kan zijn.

HET UITLOKKEN VAN FOUTEN.

Niet elk slagzetje beantwoordt altijd aan de gestelde verwachtingen en meermalen gebeurt het dat een spelgang, welke aanvankelijk voordeelig leek, ten slotte slechts schijnvoordeel blijkt te zijn of erger nog, dat achteraf blijkt dat men in een valstrik geloopt is.

Diagram 45.



Deze stand kwam voor in een partij tusschen J. B. M. J. Eekhoud met wit en A. v. Duyn met zwart.

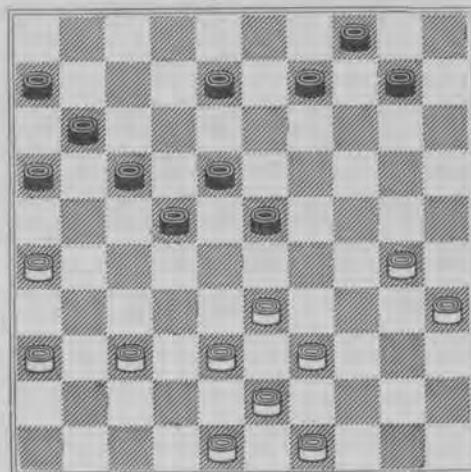
1. 39—34 begaat hiermede schijnbaar een fout en zwart haast zich daarvan te profiteren.

1. 24—30 2. 35×24 19×39
 3. 28×10 39×28 gedw. want na 4×15
 33×44 verliest zwart een schijf.
 4. 32×23 4×15 weer gedw. want op
 18×29 volgt 10—5.

5. 23—19! 13×24 6. 27—21 16×27
 7. 31×4 wint.

Alvorens een zetje te nemen geve men zich terdege rekenschap van de mogelijke gevolgen.

Diagram 46.



Als lokzet speelt wit 1. 30—24! zwart denkt met 23—29? een schijf te winnen, want wit kan den dans niet ontspringen door 24—19? of 20? wegens 22—27, 33×24, 27—31, 36×27, 17—21, 26×17, 11×44, 49×40 met schijfwinst. Juist deze finesse maakt de gedachtegang van zwart des te aannemelijker en de verrassing des te grooter.

2. 26—21!! Daar heeft zwart nu absoluut niet op gerekend.

2. 17×26 gedw.

Op 16×27 wint wit een stuk door 37—32, 29×20, 32×23 en 29×20 mag evenmin wegens 21×23.

3. 35—30 29×20 4. 37—31 26×37
 5. 38—32 37×28 6. 30—24 20×38
 7. 43×5 4—10 8. 5×17 11×22

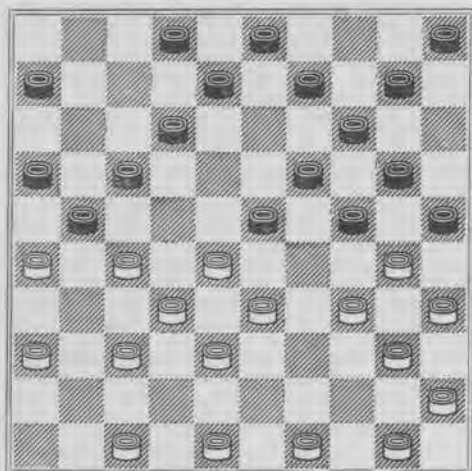
Wit wint een schijf en daarmee de partij.

(Zie volgend diagram).

Wit vangt aan met 1. 37—31! en zwart ziet zijn kans schoon.

1. 23—29? 2. 34×23 25×34
 3. 40×29 17—22 4. 27×7 2×11
 5. 26×17 11×22 6. 28×17 19×26

Diagram 47.



Het aantal stukken is nog gelijk, doch tegen 16—21 is schijnbaar geen verweer, zoodat bij den volgenden zet voor wit een stuk verloren gaat.

7. 36—31!! 26×37 8. 38—32 37×39
 9. 45—40 24×33 10. 40—34 39×30
 11. 35×2 wint.

Zwart wordt dus wel diep in zijn verwachtingen teleurgesteld!

Na 1. 37—31 is voor zwart nog een anderen slag mogelijk, misschien dat die beter is!

1. 17—22? 2. 27×7 2×11
 3. 26×17 11×22 4. 28×17 23—29
 5. 34×23 19×26 6. 30×19 14×23
 7. 36—31! 26×37 8. 48—42 37×48
 9. 40—34 48×30 10. 35×2 wit staat gewonnen.

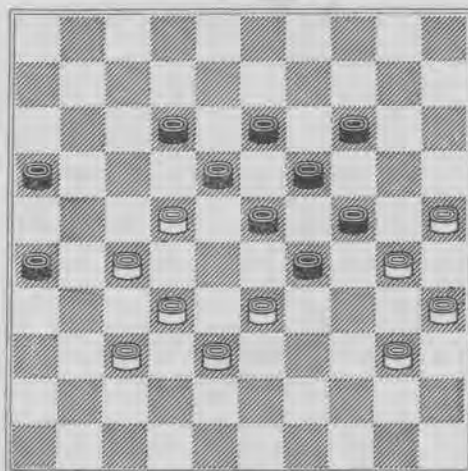
HET GAMBIET.

Deze aan het schaakspel ontleende uitdrukking beteekent het offeren van één of meer schijven waardoor de stand des tegenstanders krachteloos gemaakt kan worden hetgeen in nevenstaanden stand tot uiting komt:

(Zie volgend diagram).

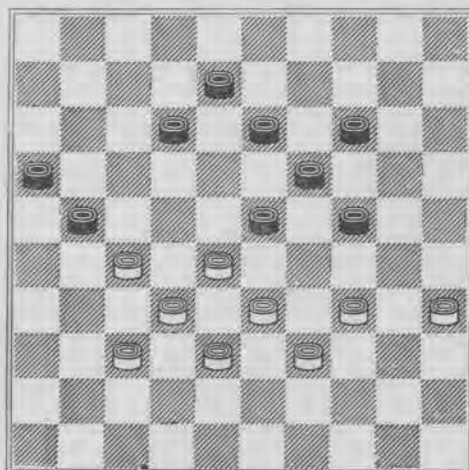
Na 1. 22—17! 12×21 2. 33—28 heeft zwart geen goede zet meer!

Diagram 48.



Een ander zeer bekend gambiet is het z.g.n. *offer van Dussaut*.

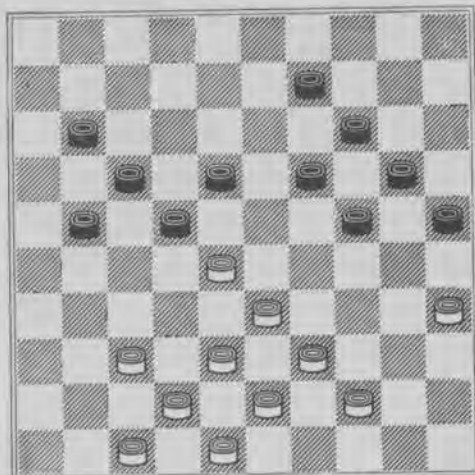
Diagram 49.



In het gevorderde middenspel der Nederlandsche partij heeft men vaak gedurende langen tijd rekening te houden met dit offer zoodat het nuttig is zich deze stelling goed in het geheugen te prenten!

1. 35—30! 24×35 2. 33—29! zwart moet in elk geval sluiten, doch zoowel op 12—18 als op 13—18 volgt 27—22 met winnend voordeel.

Diagram 50.



1. 28—23!! dwingt tot 19×28 want 18×29? verliest door 35—30 enz.

2. 38—32!! 18—23 gedw.

21—26 kost een stuk; na 11—16 volgt 32×12, 17×8, 33—29, 24×33, 39×26 wint 2 sch.; op andere zetten dreigt eenzelfde slag naar 6.

3. 37—31! 28×26 4. 33—29 ×

5. 39×10 9—14 gedw.

6. 10×19 20—24

7. 19×30 25×34 8. 44—39 wint een stuk en daarmee de partij.

HET EINDSPEL.

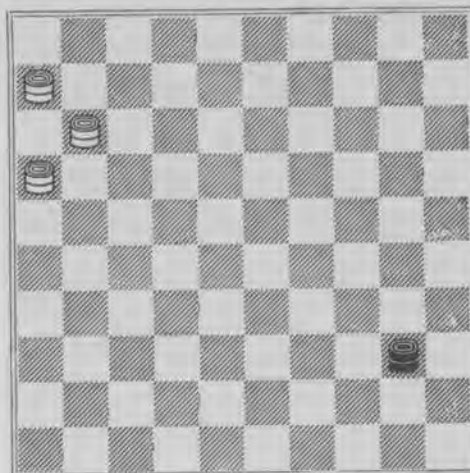
Er zijn eigenlijk twee soorten van eindspelen, n.l. die waarin men zijn voordeel in winst tracht om te zetten en andere waarin met nadeel de remise bevochten moet worden.

Bovendien zijn er nog slotstanden, welke eigenlijk niet tot de eindspelen gerekend kunnen worden doch er nauw mede samenhangen.

Verdiert het in de opening en in het middenspel aanbeveling de schijven naar het middenspel te spelen, in het eindspel staan de stukken vaak sterker aan den rand daar zij anders licht het slachtoffer van een vijandelijke dam worden.

Wij vangen aan met twee bekende situaties waarin drie dammen tegen één dam gewonnen is.

Diagram 51.



1. 6—1 40—45A 2. 11—50 wint.

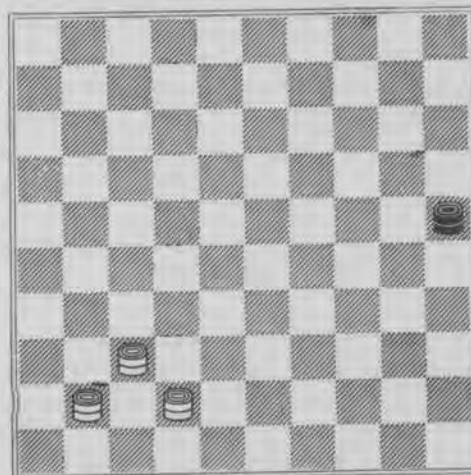
A1. 40—49 2. 11—2 49—44
Op 49—35 wint 16—49.

3. 1—40 44×35 4. 16—49 wint.

A1. 40—35 2. 11—2 35—44
Op 35—49 wint 2—35.

3. 1—40 44×35 4. 16—49

Diagram 52.



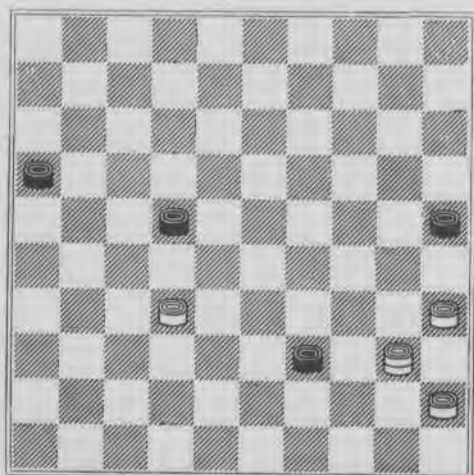
1. 37—19. Indien zwart b.v. op 34 gaat staan, offert wit met 42—29; op 34×5 wint 41—46 en op 34×46 wint 19—5 omdat dan de zwarte dam opgesloten staat.

Probeer wij eens 1. 25—3

2. 42—26 3—9A 3. 41—36 9—20
 of 25 gedw. doch nu wint 36—9 en 19—8.
 A2. 3—20 3. 41—47 20—9B
 4. 47—36 met dezelfde winstgang.
 B3. 20—25 4. 26—48 25—9
 of 3 waarna 47—20 en 19—30 wint.
 A2. 3—25 3. 26—3 25—48
 waarna 19—30 en 41—14 wint.
 Er rest na 1. 37—19 dus nog 25—9
 2. 41—36 9—25
 Op 9—3 volgt 42—26, 3—25 waarna wit
 wint door 36—9 en 19—8.
 Op 9—4 wint 42—15.
 3. 42—48 25—3
 Op 25—20 volgt 36—47, 20—3, 47—20,
 19—30 wint.
 4. 48—25 3—26 5. 19—8 en 36—9
 wint. Het is merkwaardig, dat waarheen zw.
 ook vlucht, steeds hetzelfde winststelsel
 hem achtervolgt.

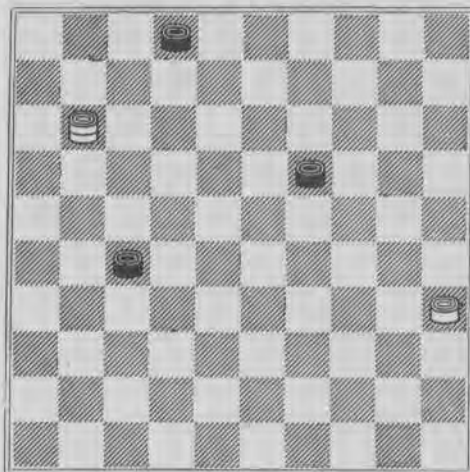
De volgende stelling is uit een partij tus-
 schen J. B. M. J. Eekhoud met wit en J.
 Coster met zwart.

Diagram 53.



Door een ruil forceert wit een winststand.
 1. 32—28 22×33 2. 35—30 25×34
 3. 40×38 39—44 gedw.
 4. 45—40 44×35
 5. 38—49 16—21 6. 49×16 35—40
 7. 16—11 40—45 8. 11—50 wint
 volgens art. 23a.

Diagram 54.



Omtrent het gebruik van een dam is het
 heel moeilijk iets definitiefs te zeggen, en het
 is geheel van de situatie afhankelijk of de
 dam actief dan wel passief moet optreden.

1. 11—28 valt direct aan; 19—24
2. 28—33 het stuk op 24 is nu verloren doch
 zwart kan ongehinderd de lange lijn pas-
 seeren.
2. 27—32 3. 33×15 32—37
4. 15—47 de dam is steeds in den aanval
 geweest en belet thans schijf 37 het dam-
 halen.
4. 2—8 5. 35—30 8—13
6. 30—24 13—18 7. 24—19 18—22
8. 19—14 22—28 9. 14—10 28—33
10. 47×15 37—41 11. 15—47 41—46
12. 10—5 wint.

De witte dam ontwikkelt hier een groote
 kracht in samenwerking met schijf 35.

(Zie volgend diagram).

Als laatste zet heeft zwart 11—177 ge-
 speeld en is daarmee tusschen twee witte
 schijven geloopen; men noemt dit een *Bril-
 stand*.

1. 36—31 37×26 gedw. 2. 29—45 17×8
3. 21—17 26×12 4. 45×1 wint.

In deze afwikkeling treedt de dam niet
 aanvallend op doch wacht kalm af om op
 het juiste moment in te grijpen.

Diagram 55.

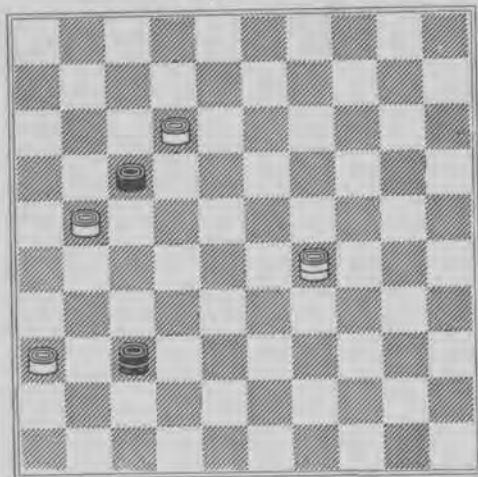
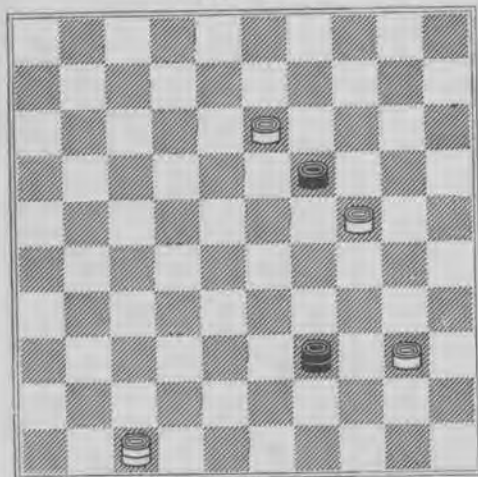


Diagram 56.

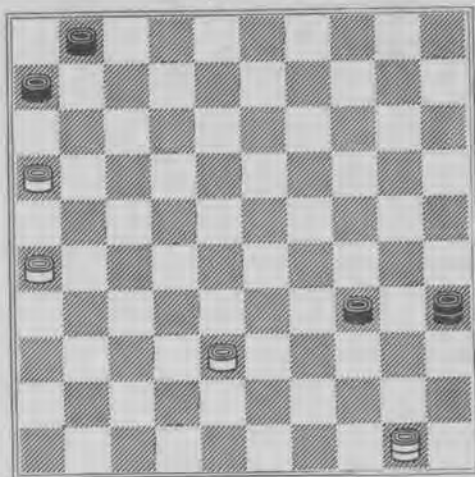


1. 40—34 39×25 gedw. 2. 13—8 19×30
 3. 8—3 de zwarte dam staat *klem* door het eigen stuk op 30, zoodat aan 47—20 niet is te ontkomen.

(Zie volgend diagram).

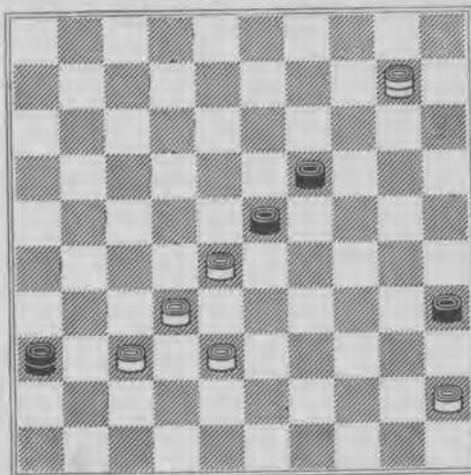
1. 50—45, Zwart denkt hierna dadelijk remise te bereiken door 2. 35—49 doch verliest dan op geestige wijze.
 2. 45—71 1×12A 3. 26—21 49×32B
 4. 21—17 12×21 5. 16×38 het zw. stuk loopt vast en wit wint door *oppositie*.

Diagram 57.



- B3. 49×27 4. 21×32 wint.
 A2. 49×32 3. 26—21 1×12
 4. 21—17 12×21 5. 16×38 wint.
 A2. 49×27 3. 26—21 1×12
 4. 21×32 wint.
 A2. 49×21 3. 26×17 1×21
 4. 16×27 wint.

Diagram 58.



1. 10—4 36—47 gedw. daar anders 28—22 volgt.
 2. 37—31 47×36 3. 32—27 36×22
 4. 4×27 23—28A 5. 27—38B
 Op 27—4 zou zwart remise bereiken door

28—33, 4—10, 19—24, 10—15, 24—29,
15—20, 35—40, 45×23, 33—39.

5. 19—23 6. 38—20 28—32
7. 20—14 23—28 8. 14—19 28—33
9. 19×37 33—39 10. 37—32 39—44
11. 32—28 44—50

Op 44—49 wint 28—44 eenvoudig.

12. 28—6 35—40 13. 45×34 50—45
13. 6—1 wint.

B5. 27—49 een andere manier om in deze
variant te winnen.

5. 28—33

Op 19—24 wint 45—40 etc., en op 19—23
beslist 49—38.

6. 49—44 33—38 7. 45—40 en zw.
kan 44—50 niet pareeren.

Schijnbaar bereikt wit met 7. 44—50 het-
zelfde door de dreiging 45—40, doch dan
offert zwart eerst 35—40! met remise als slot.

A4. 23—29 5. 27—38 19—24

Op 29—34 wint 38—43, 35—40, 43×2,
40—44, 45—40, 44×35, 2—7.

6. 38—42 29—34 7. 42×20 34—39

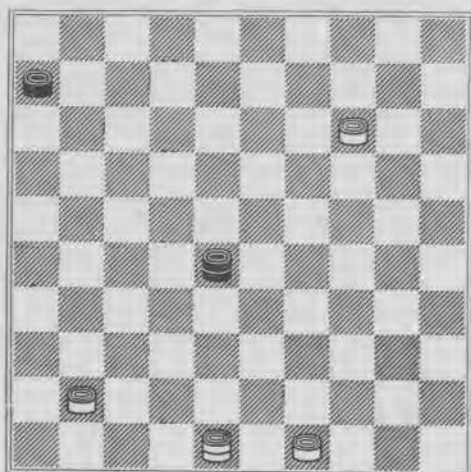
8. 20—38 39—44 9. 38—33 wint op
de bekende wijze.

A4 19—24 5. 27—38 23—29

Op 24—30 wint 38—43.

6. 38—42 wint op de bekende manier.

Diagram 59.



Auteur: J. H. Mertens.

1. 14—10 28×5 gedw., op 28×46 wint
10—5,

2. 48—37 6—11 3. 49—43 11—17
4. 43—38 17—22 5. 38—33!

Op 38—32 blokkeert wit de eigen dam;
5—14, 32—28, 22×33, 37×10 geeft slechts
remise.

5. 22—27 6. 33—28 wint.

Wit kan in den diagramstand niet winnen
door:

1. 48—37 28×5 2. 49—43 6—11

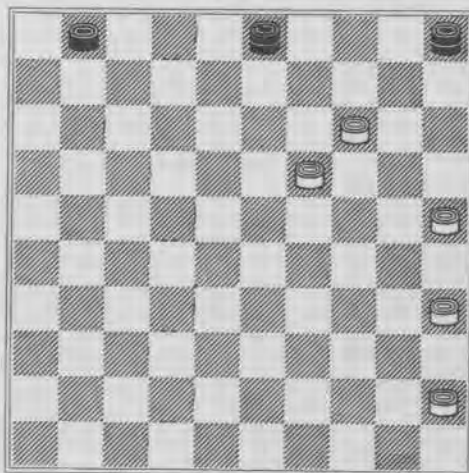
3. 43—38 11—17 4. 38—32 of 33

17—22!

De aanvangszet is verrassend en ligt niet
voor de hand. Ook de schijnoplossing is
geestig gevonden en zou menigeen op een
dwaalspoor brengen.

Verder valt op te merken dat de laatste zet
van zwart als poging om remise te forceeren
zeer verklaarbaar is.

Diagram 60.



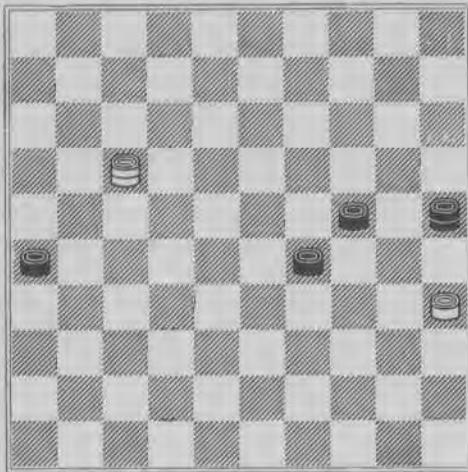
Auteur: J. H. Mertens.

1. 45—40 3×20 2. 25×14 1—7
3. 40—34 7—12 4. 34—29 12—18
5. 35—30 18—22 6. 29—23 22—27
7. 23—18 27—31 8. 18—13 31—37
9. 13—8 37—41 10. 19—13 5×35
11. 8—2 wint.

Een aardige winstgang!

Thans een tweetal eindspelen, waarin wit
remise forceert.

Diagram 61.



Auteur: J. H. Mertens.

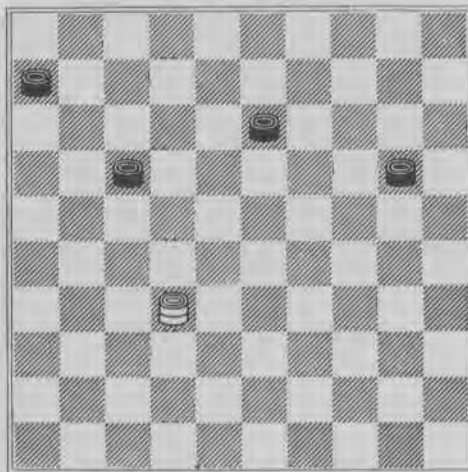
Zwart speelt 1. 26—31? en wit dwingt thans de remise af.

2. 17—12 25—34 gedw. want op 29—33 volgt 12—29 remise.

3. 35—30 24×35 na 34×25, 12×45 is het spel direct remise.

4. 12—26 31—36 5. 26—42 remise.

Diagram 62.



Auteur: J. H. Mertens.

1. 32—27 13—19 2. 27—32 19—24
3. 32—38 17—22

Op 6—11 volgt 38—16 remise.

4. 38—33 22—27 5. 33—38 27—31

6. 38—42 31—36 7. 42—47

Nu kan zwart nog slechts met schijf 6 spelen.

7. 6—11 8. 47—33 11—16

9. 33—47 16—21 10. 47—38 21—26

11. 38—47 26—31 12. 47—42 remise.

Het verdient de aandacht, hoe wit de zwarte stelling uit elkaar drijft en diens schijven stuk voor stuk onspeelbaar maakt.

Voor wit is het van groot belang om een schijf van zwart te winnen vóórdat deze op dam komt. Is zwart eenmaal zoover dat zijn vier schijven alle dammen zijn geworden, dan kan b.v. de volgende stand opgebouwd worden:

Zwart vier dammen op 1, 6, 16 en 17, waarna de witte dam, onverschillig waar men haar plaatst, onmiddellijk verloren gaat.

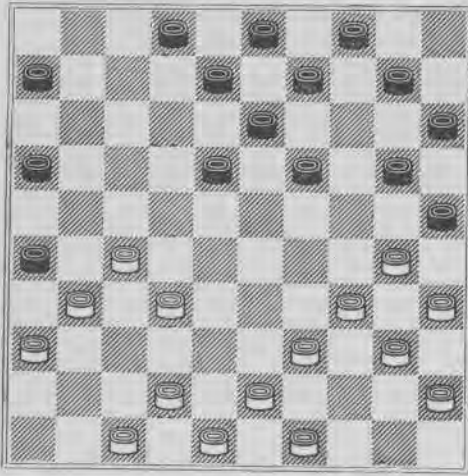
Op de volgende bladzijden vindt men een aantal oefeningen om zijn krachten op te beproeven. De graad der moeilijkheid klimt geleidelijk op en het zoeken van de oplossingen vormt een nuttige training voor het voorstellingsvermogen, mits men de ontledingen tracht te vinden zonder de stukken aan te raken of te probeeren, want zulks is in het partijspel ook niet geoorloofd.

Het verdient aanbeveling zijn bevindingen te noteeren en naderhand te vergelijken met de oplossingen welke achterin staan.

Slaagt men er na lang zoeken niet in de afwikkeling van een bepaald vraagstuk te vinden, dan slaat men die opgave voorloopig over en probeere het later nog eens. Lukt het dan nog niet, dan wordt de oplossing geraadpleegd en langzaam en aandachtig nagespeeld, doch men geve het niet te spoedig op!

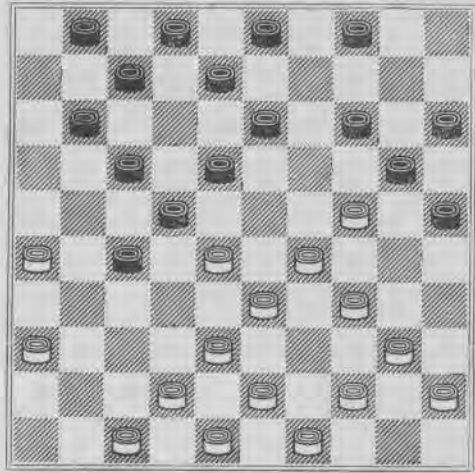
Voor alle vraagstukken geldt: Wit speelt en wint, tenzij anders is aangegeven.

Diagram 63.



24.
3.10
34A5

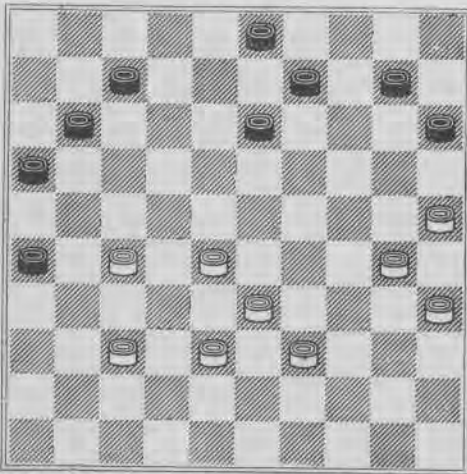
Diagram 65.



19
28
K3
X9

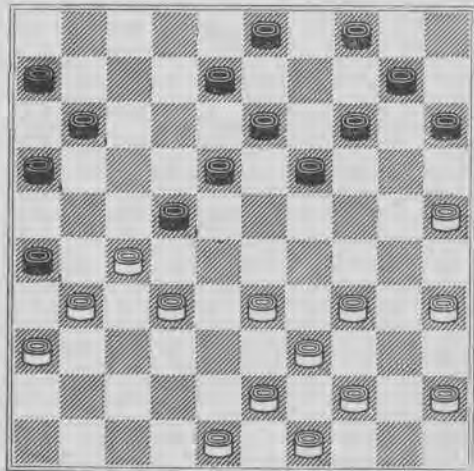
Uit de partij.

Diagram 64.



2.10
3.10
24
27
30

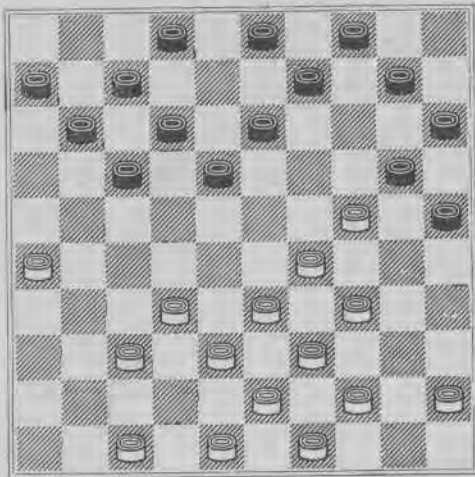
Diagram 66.



20
23
15
X5

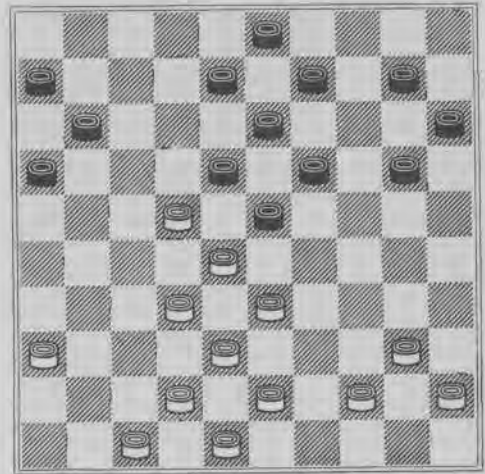
Het zetje van Weiss.

Diagram 67.



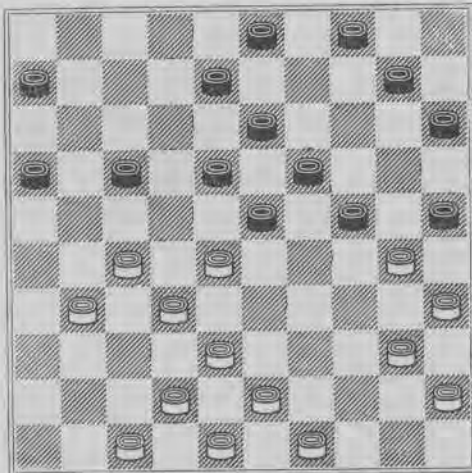
21
30
28
77
31
300
x1

Diagram 69.



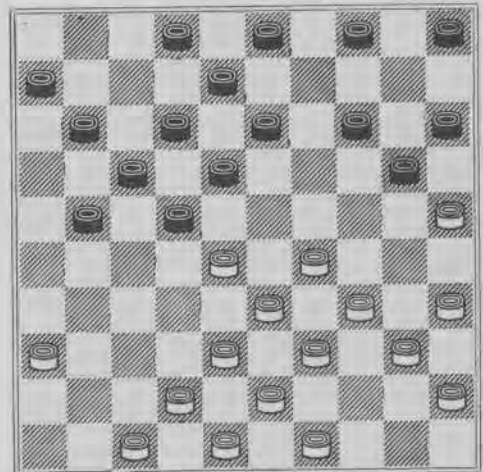
354

Diagram 68.



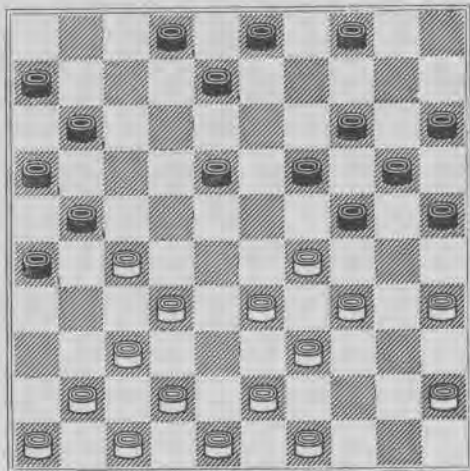
272
427

Diagram 70.



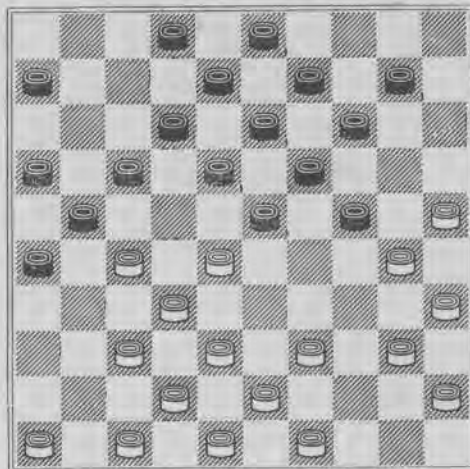
204
26
24
240
430
8007

Diagram 71.



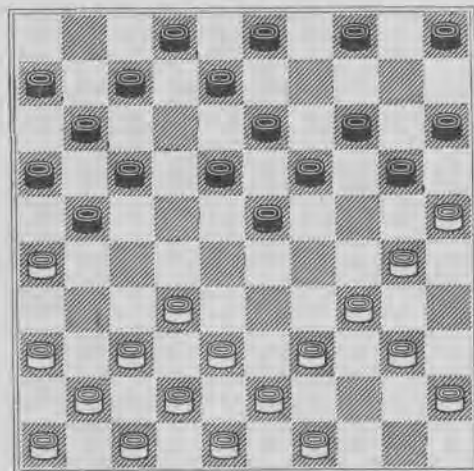
350
376
124
340
48-37

Diagram 73.



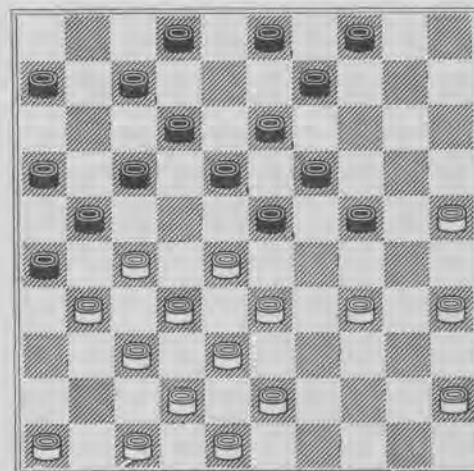
328
250
4027
20-23
20-22
39-33

Diagram 72.



30-24
(19x20)
31-18

Diagram 74.



Mag zwart 24—30 enz. spelen?

Diagram 75.

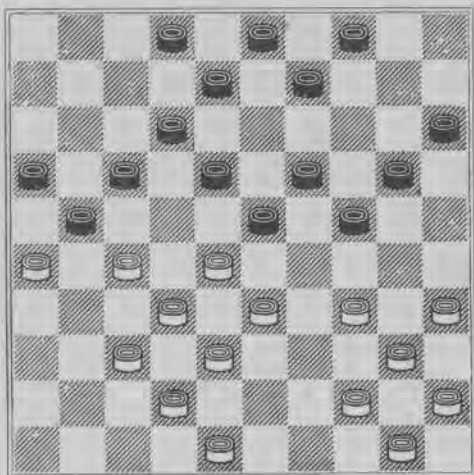


Diagram 77.

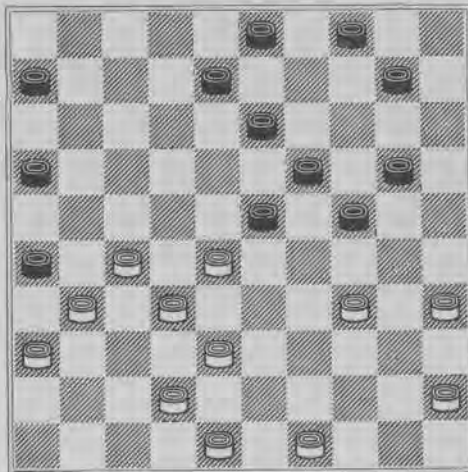
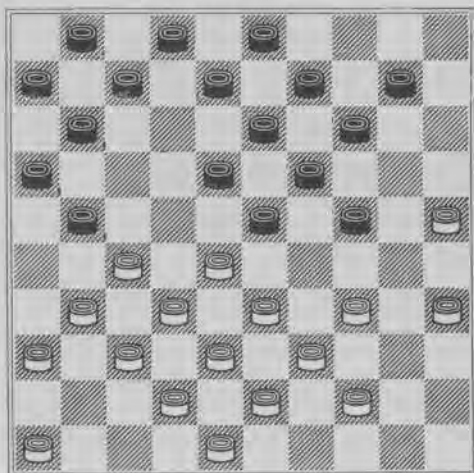
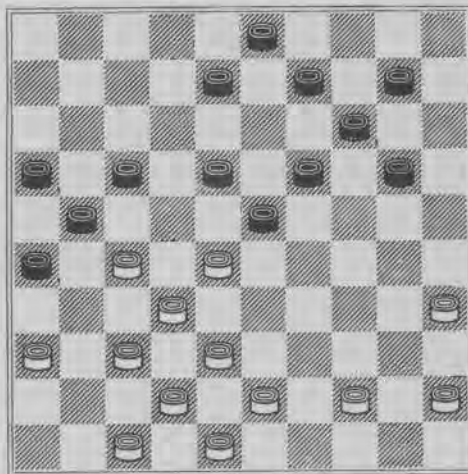


Diagram 76.



Uit de partij.
Mag wit 31—26 spelen?

Diagram 78.



Wit maakt een damslag.

Diagram 79.

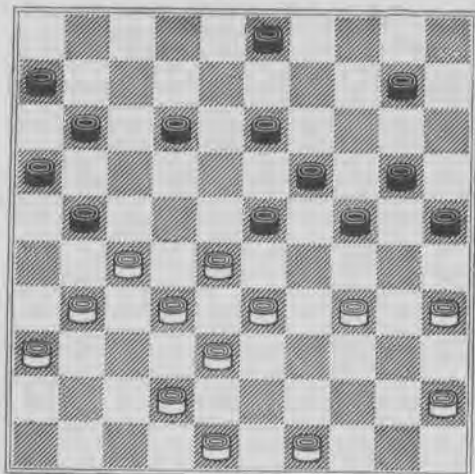
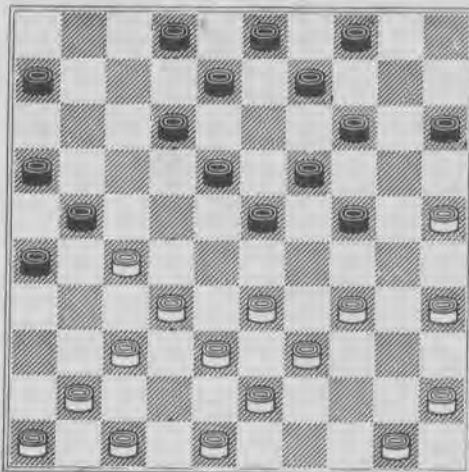


Diagram 81.



Wit forceert schijfwinst.

Diagram 80.

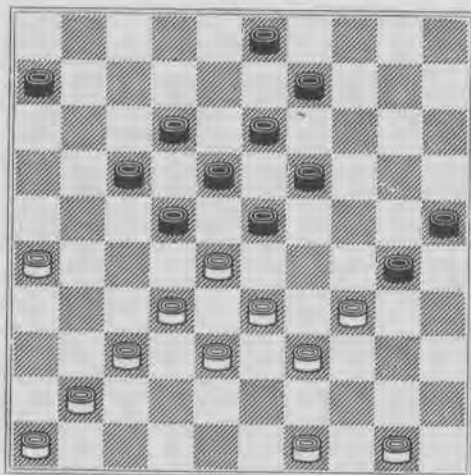


Diagram 82.

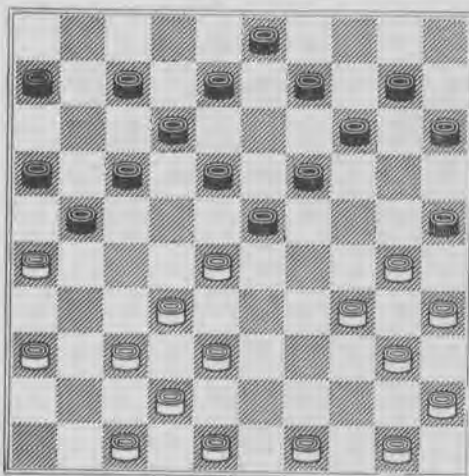


Diagram 83.

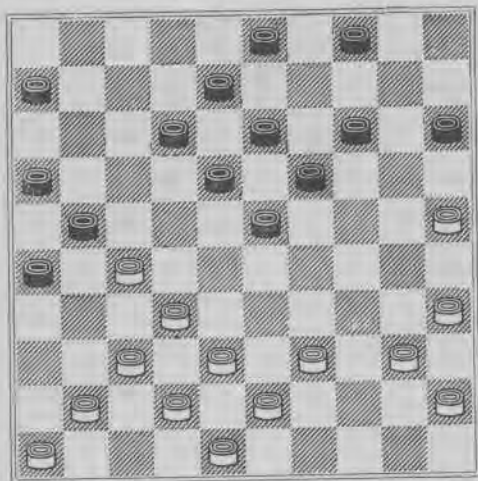


Diagram 85.

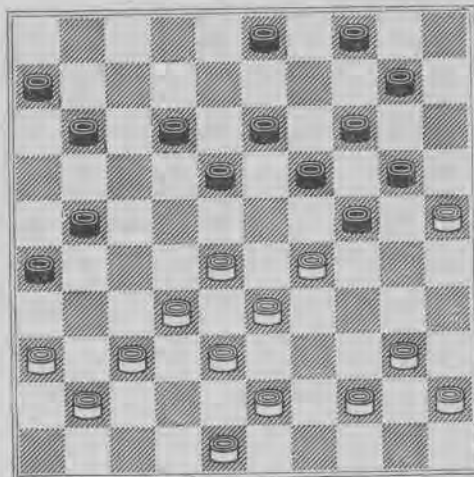


Diagram 84.

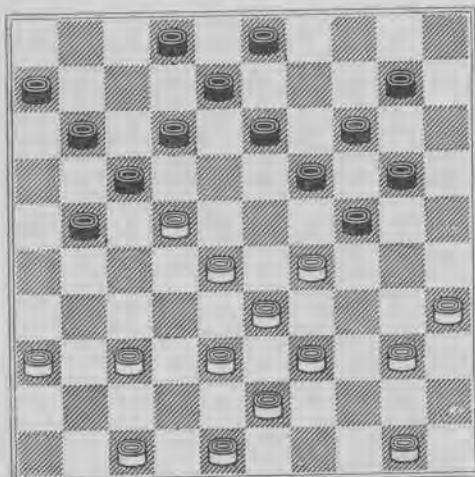
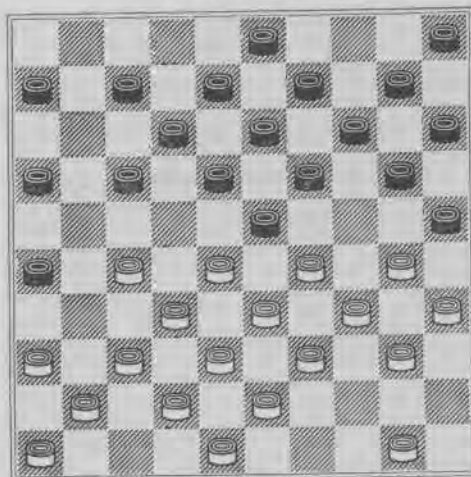


Diagram 86.



Mag zwart 12—18 spelen?

Diagram 87.

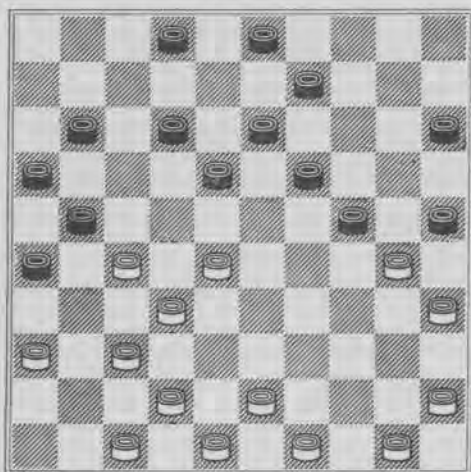
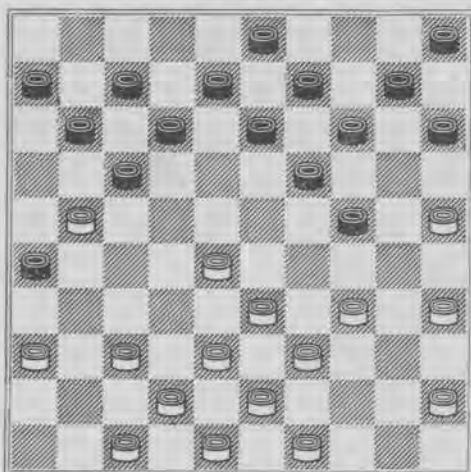


Diagram 89.



Wit doet een lokzet.

Diagram 88.

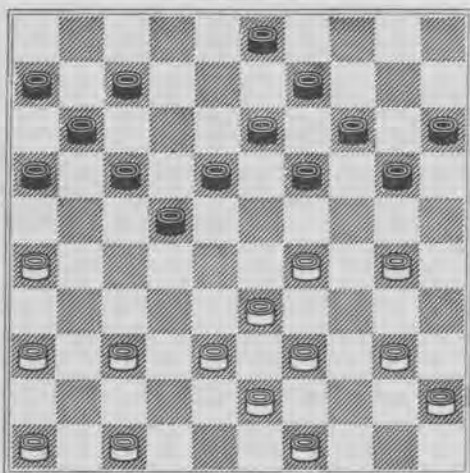
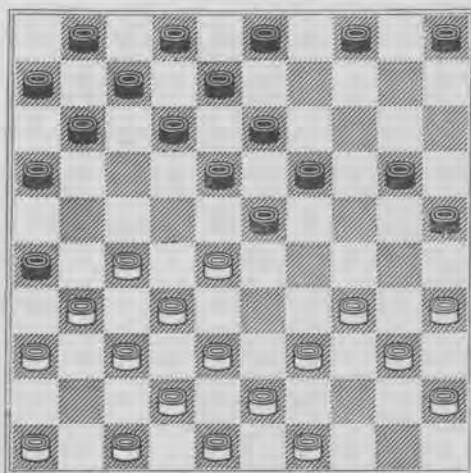


Diagram 90.



Wit forceert winst.

Diagram 91.

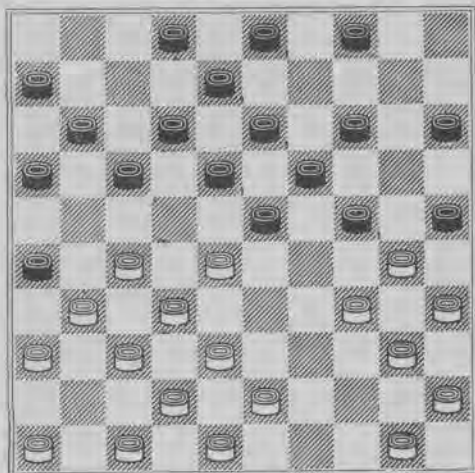


Diagram 93.

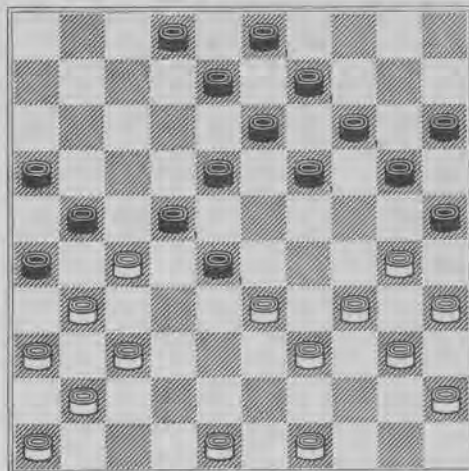


Diagram 92.

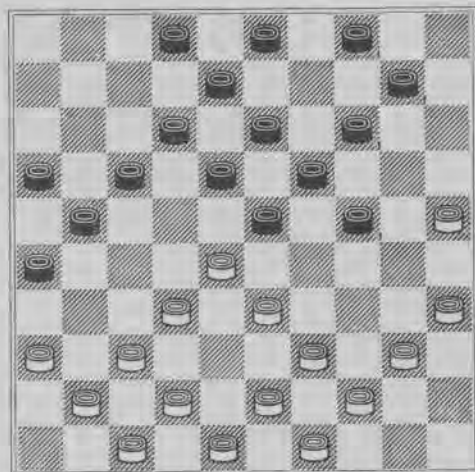
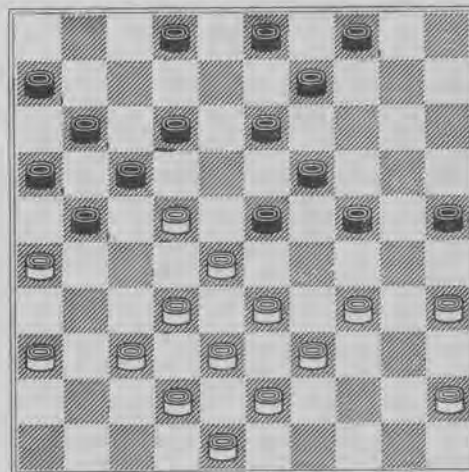


Diagram 94.



Wit doet een lokzet.

Diagram 95.

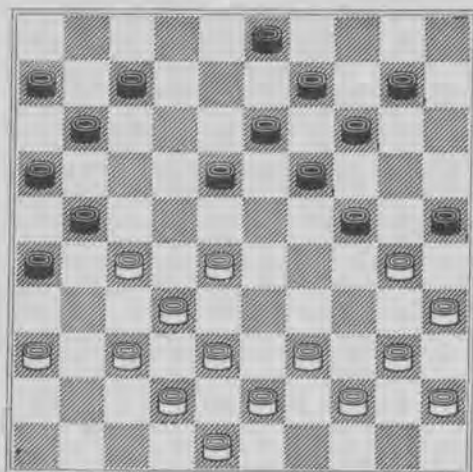
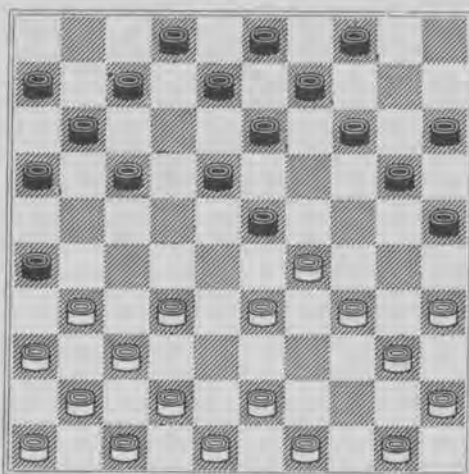
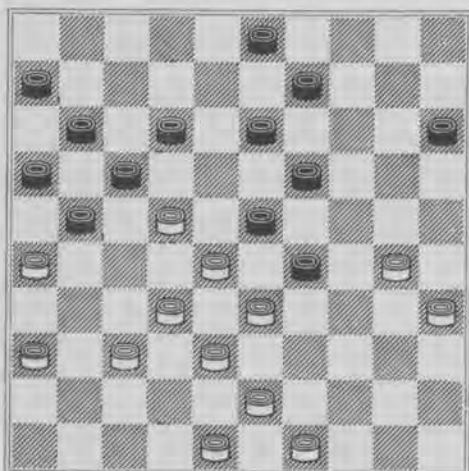


Diagram 97.



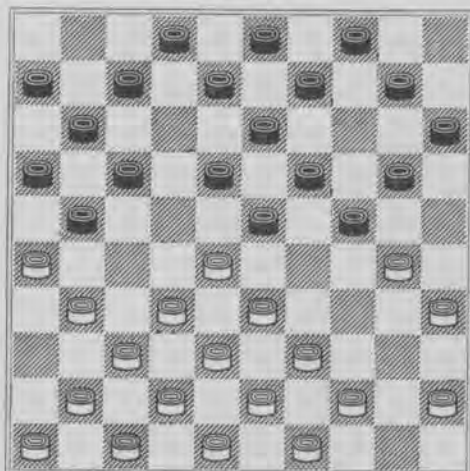
Opgemerkt in de partij.

Diagram 96.



Uit de partij.
Zwart voorkomt schijfverlies.

Diagram 98.



Mag zwart door 17—22 de opsluiting
verbreken?

Diagram 99.

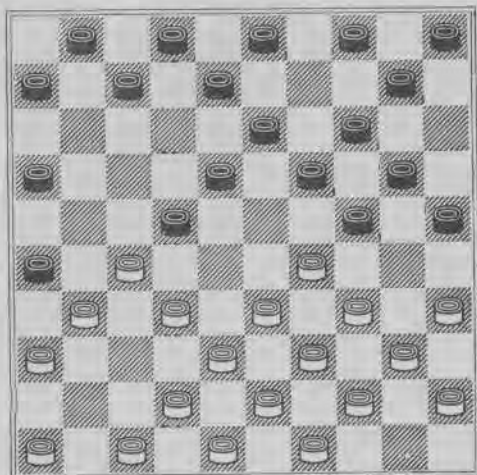
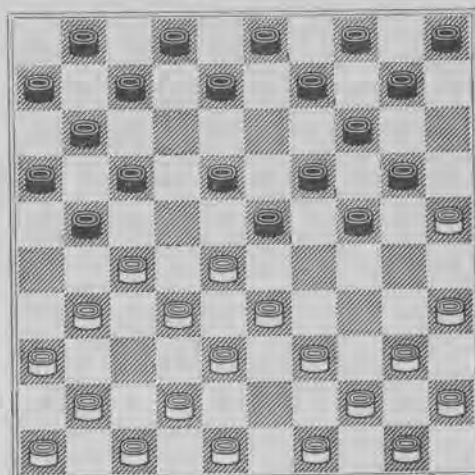


Diagram 101.



Zwart wint een schijf.

Diagram 100.

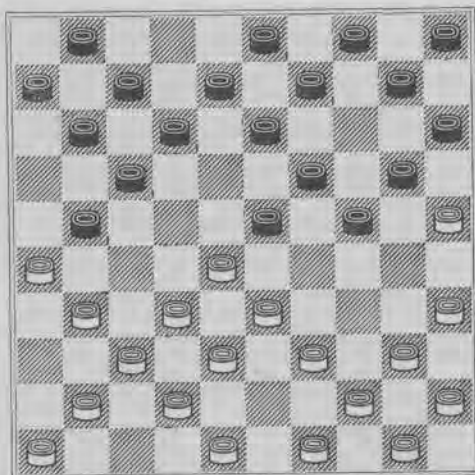
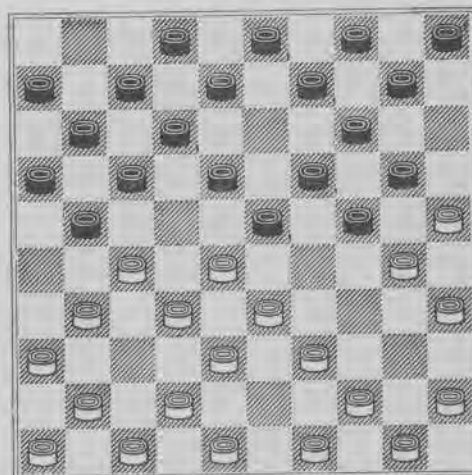
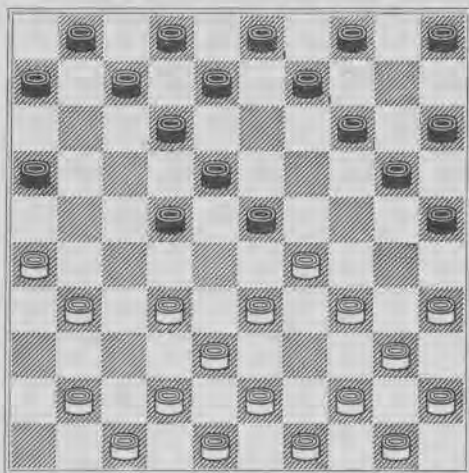


Diagram 102.



Zwart wint 3 schijven.

Diagram 103.



Kan zwart voordeel behalen?

Diagram 105.

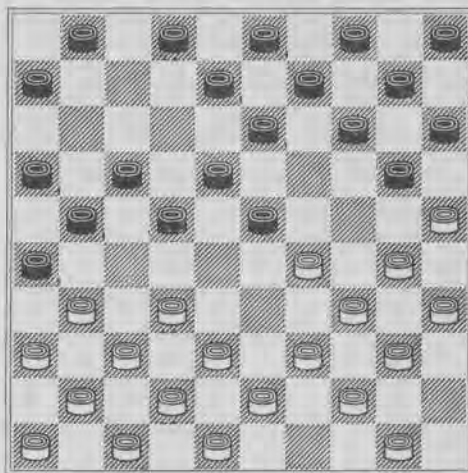


Diagram 104.

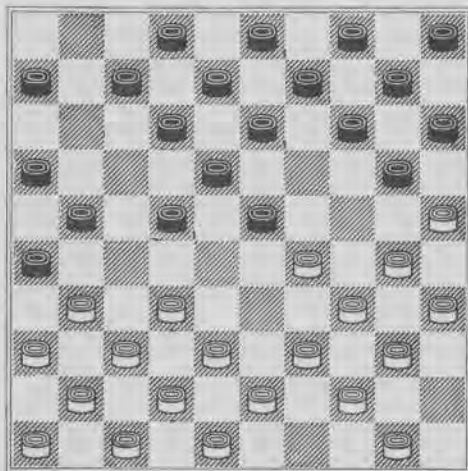


Diagram 106.

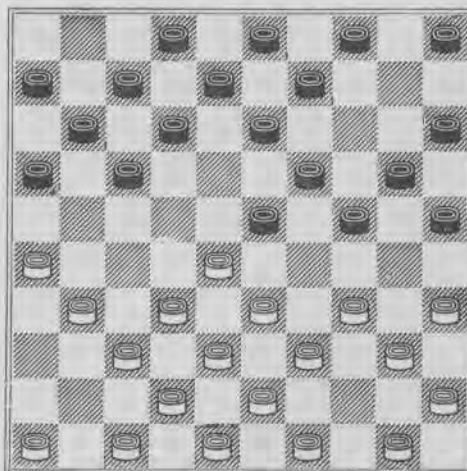


Diagram 107.

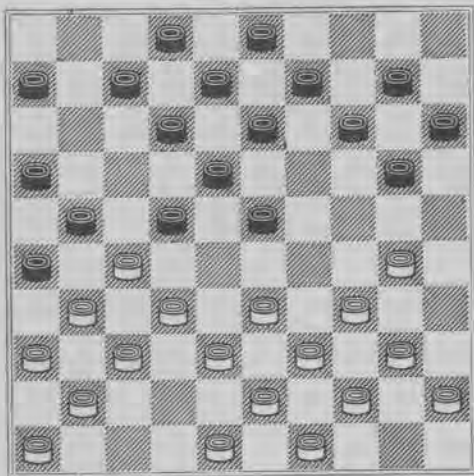
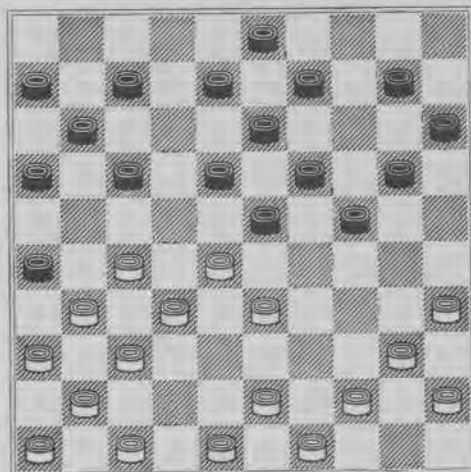
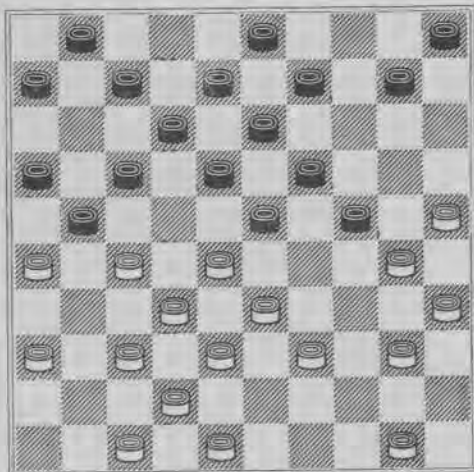


Diagram 109.



Wit doet een lokzet.

Diagram 108.



Wit kan op 2 manieren voordeel behalen.

Diagram 110.

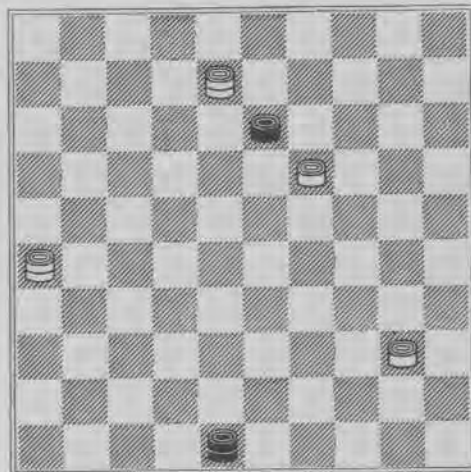
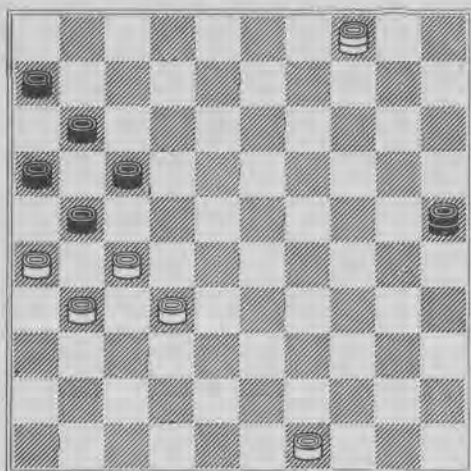
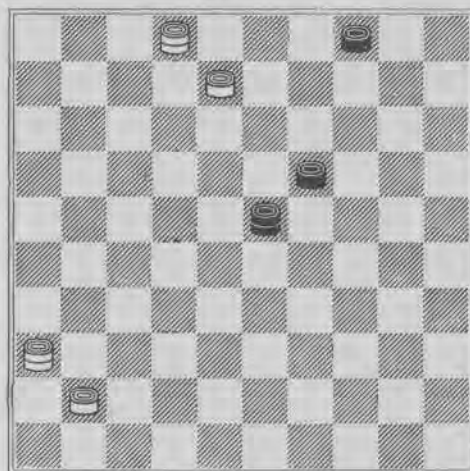


Diagram 111.



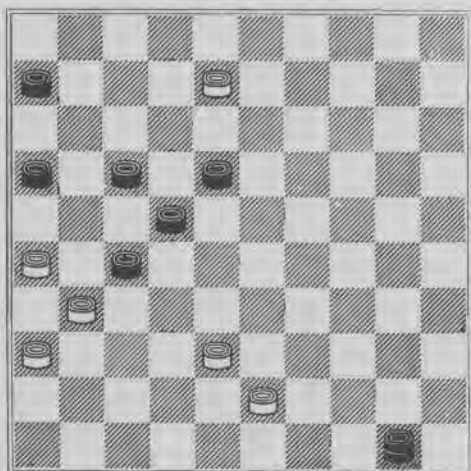
Uit de partij.

Diagram 113.



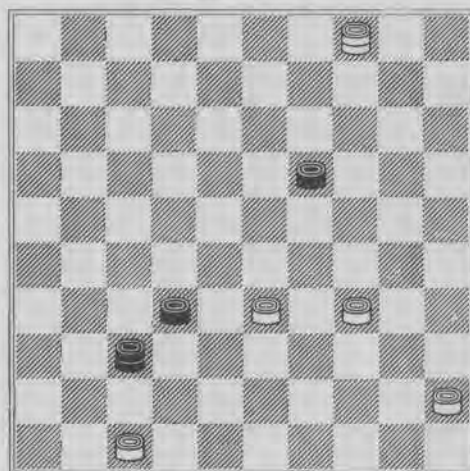
Auteur: J. H. Mertens.

Diagram 112.



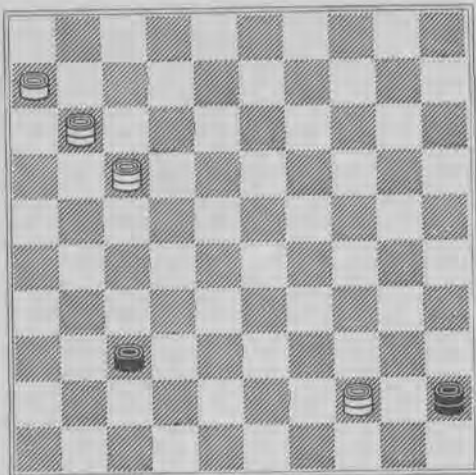
Uit de partij.
Mag wit 1. 8—3 spelen?

Diagram 114.



Auteur: J. H. Mertens.

Diagram 115.



Auteur: J. H. Mertens.

Diagram 117.

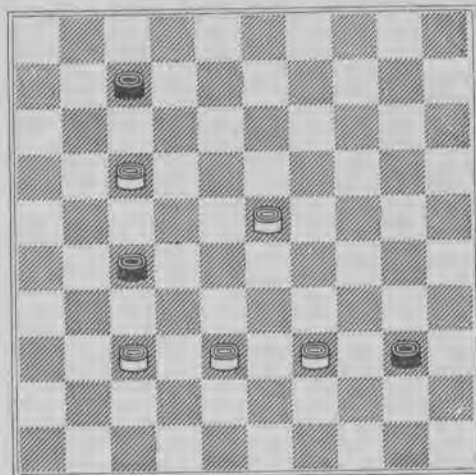
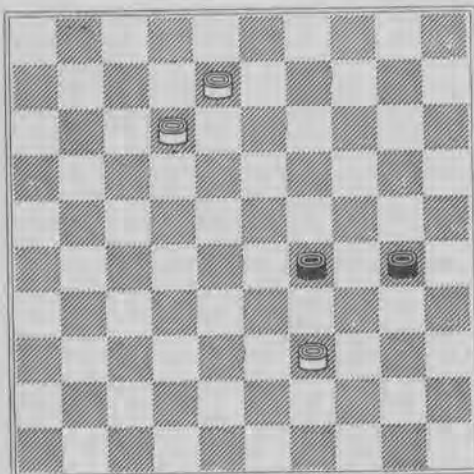


Diagram 116.



Auteur: J. H. Mertens.

Diagram 118.

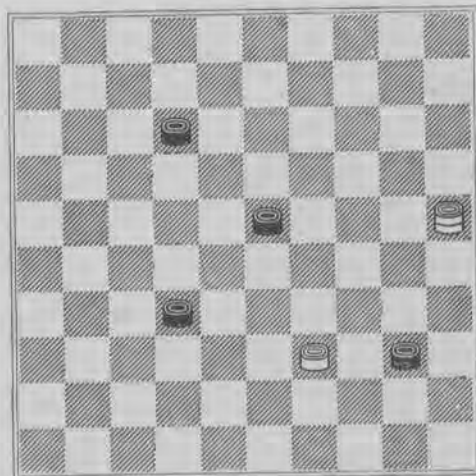
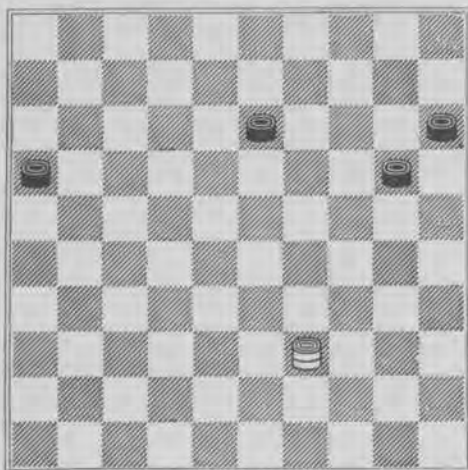
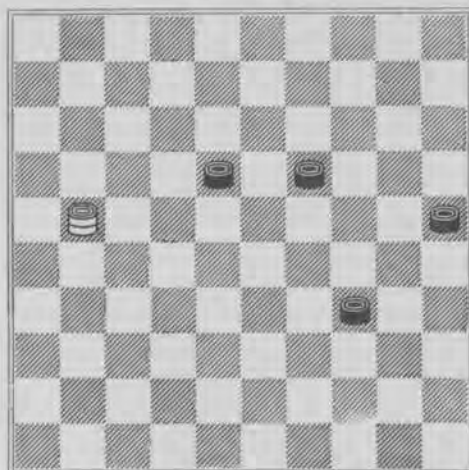


Diagram 119.



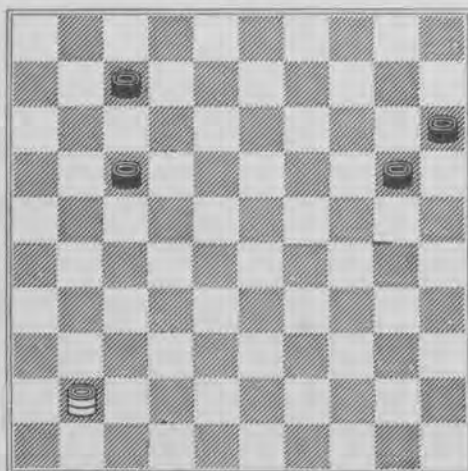
Wit speelt en maakt remise.

Diagram 121.



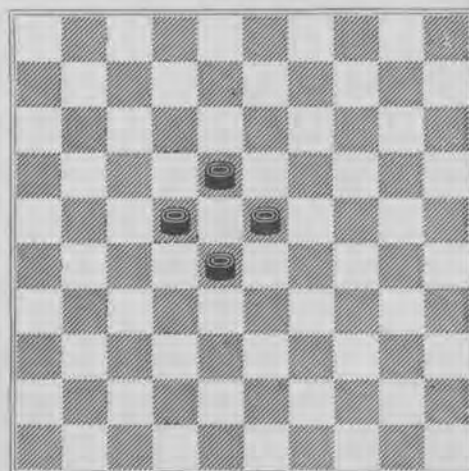
Wit speelt en maakt remise.

Diagram 120.



Wit speelt en maakt remise.

Diagram 122.



In deze stelling maakt een witte dam steeds remise, onverschillig waar men haar plaatst, soms zelfs op meerdere manieren. Zwart begint.

OPLOSSINGEN.

63.
 1. 30—24 26×28
 3. 34×5 25×34
 2. 35—30 20×29
 4. 5×46 wint.

64.
 1. 25—20 15×24
 3. 37—31 26×37
 5. 28—22 27×18
 7. 33×15 wint.
 2. 30×8 3×12
 4. 27—21 16×27
 6. 38—32 37×28

65.
 1. 24—19 14×32
 3. 34×21 27×16
 schijfwinst.
 2. 29—24 20×29
 4. 38×9 met

66.
 1. 34—29 26×28
 3. 27×20 15×24
 2. 29—23 18×38
 4. 43×5 wint.

67.
 1. 26—21 17×26
 3. 33—28 20×29
 5. 37—31 26×28
 7. 43×1 wint.
 2. 34—30 25×23
 4. 28×17 11×22
 6. 38—33 29×38

68.
 1. 27—22 18×36
 3. 40×9 wint op 3×14 door 37—31 en op 4×13 door 28—22.
 2. 42—37 25×34

69.
 1. 33—29 23×34A
 3. 32×21 16×27
 5. 38—32 27×40
 A1. 18×27
 3. 38×29 27×49
 5. 40—35 49×40
 2. 40×29 18×27
 4. 29—24 ×
 6. 45×5 wint.
 2. 29×18 13×33
 4. 29—24 ×
 6. 45×5 wint.

70.
 1. 29—24 20×29
 3. 33×24 22×44
 5. 43—39 44×33
 2. 34×23 18×29
 4. 24—20 15×24
 6. 38×27 wint.

71.
 1. 35—30 24×35
 3. 33×24 21×32
 5. 42—37 20×29
 2. 37—31 26×28
 4. 34—30 25×23
 6. 37×10 wint.

72.
 1. 30—24 19×30 gedw., op 20×29 wint
 32—28, 23×32, 34×1.

2. 32—27 21×32
 4. 39—33 30×28
 3. 37×10 5×14
 5. 26—21 en
 36—31 of 38—32 wint.

73.
 1. 27—22 18×27
 3. 40×7 2×11
 5. 28—22 17×28
 7. 43×5 wint.
 2. 25—20 14×44
 4. 38—33 27×29
 6. 39—33 ×

74.
 1. 24—30
 3. 28×8 39×28 gedw.
 4. 32×23 21×41
 6. 43—39 18×29
 8. 38—33 29×38
 10. 25—20 4—10
 2. 35×24 19×39
 5. 46×37 2×13
 7. 37—32 26×28
 9. 42×2 3—8
 11. 20—15 10—14
 Wit staat gewonnen en dus mocht zwart 24—30 niet spelen.

75.
 1. 35—30 24×35
 3. 28—22 17×28
 5. 45×34 44×33
 7. 26×6 wint.
 2. 44—39 35×44
 4. 33×24 20×40
 6. 38×7 2×11

76.
 1. 31—26? 24—29!
 3. 35×24A 18—22
 5. 26×17 11×33
 7. 32—27 50×31
 2. 33×24 g. 19×30
 4. 27×29 14—19
 6. 39×28 19×50
 8. 36×27 zw. wint een stuk.
 A3. 28×19 14×23
 5. 26×17 11×31
 7. 32×23 18×49
 A3. 26×17 11×33
 5. 32—28 50×31
 4. 35×24 7—12
 6. 36×27 23—28
 zwart wint.
 4. 39×19 30×50
 6. 36×27 14×23
 Zwart wint en 31—26 is dus fout.

77.
 1. 34—29 24×22
 3. 45—40 ×
 5. 40—34 39×30
 Wit wint.
 2. 27×9 26×28
 4. 38—33 28×39
 6. 35×2 of 4

78.
 1. 27—22 18×27
 3. 28—22 17×28
 5. 38—33 47×40
 7. 35×2 met goede winstkansen voor wit.
 2. 36—31 27×36
 4. 47—41 36×47
 6. 45×34 28×30

- 79.
- | | | | |
|----------|-------|----------|-------|
| 1. 34—29 | 23×34 | 2. 28—23 | 19×26 |
| 3. 36—31 | 21×43 | 4. 48×17 | 26×48 |
| 5. 45—40 | 11×22 | 6. 40—34 | 48×30 |
| 7. 35×4 | wint. | | |

- 80.
- | | | | |
|--|-------|----------|-------|
| 1. 26—21 | 17×26 | 2. 28×8 | 3×12 |
| Op 13×2 wint wit 2 stukken door 37—31, 26×28, 33×35. | | | |
| 3. 32—28 | 23×43 | 4. 39×48 | 30×28 |
| 5. 37—31 | 26×37 | 6. 41×3 | wint. |

- 81.
- | | | | |
|----------|----------------------|----------|---------|
| 1. 35—30 | 24×35 | 2. 45—40 | 35×44 |
| 2. 37—31 | 26×28 | 4. 33×24 | 44×42 |
| 5. 48×37 | 21×32 | 6. 37×10 | 9—14 g. |
| 7. 10×19 | wit wint een schijf. | | |

- 82.
- | | | | |
|----------|----------|----------|-------|
| 1. 28—22 | 18×27A | 2. 30—24 | 19×39 |
| 3. 36—31 | 27×36 | 4. 38—33 | 39×28 |
| 5. 37—31 | 36×38 | 6. 42×4 | wint. |
| A1. | 17×28 | 2. 26×17 | 12×21 |
| 3. 34—29 | 25×34 g. | 4. 29—24 | 19×30 |
| 5. 40×29 | 23×34 | 6. 32×1 | wint. |

- 83.
- | | | | |
|---|---------|----------|--------------------|
| 1. 25—20 | 15×24 | | |
| Op 14×25 wint wit door 27—22, 18×27, 35—30, 25×34, 40×7, 27—31, 32—27, 31×22 gedw. 7—1. | | | |
| 2. 37—31 | 26×28 | 3. 38—33 | 21×32 |
| 4. 33×22 | 18×27 | 5. 43—38 | 32×34 |
| 6. 40×7 | 8—12 g. | 7. 7×29 | wit wint een stuk. |

- 84.
- | | | | |
|----------------------------------|--------|----------|----------|
| 1. | 12—18? | 2. 29—23 | 18×27 g. |
| Op 18×29 wint 35—30 enz. direct. | | | |
| 3. 28—22 | 27×29 | 4. 35—30 | 24×44 |
| 5. 33×4 | 44×31 | 6. 36×7 | 2×11 |
| 7. 4×27 | wint. | | |

- 85.
- | | | | |
|----------|--------|-----------|------------|
| 1. 28—22 | 18×27 | 2. 33—28 | 24×31 |
| 3. 41—37 | 27×49 | 4. 36×9 | 4×13 |
| 5. 37—31 | 26×37 | 6. 48—42 | 37×48 |
| 7. 40—35 | 49×40 | 8. 45×34 | 48×30 |
| 9. 35×4 | 3—9 g. | 10. 28—22 | ect. wint. |

- 86.
- | | | | |
|----------|-------|-----------|--|
| 1. 27—22 | 18×27 | 2. 29×18! | |
|----------|-------|-----------|--|

Op 32×21? 16×27, 29×18, 12×32, 37×28, 27—31, 36×27, 19—24, 30×19, 14×21 verliest wit twee schijven.

- | | | | |
|-------------------------------------|----------|------------|-------|
| 2. | 13×22 g. | 3. 32×21 | 16×27 |
| 4. 30—24 | 20×29A | 5. 33×11 | 22×44 |
| 6. 11×31 | 44—49 g. | 7. 31—27 & | |
| 37—31, 42×31, 38—32 wint 2 stukken. | | | |
| A4. | 19×30 | 5. 35×24 | 20×29 |
| 6. 33×24 | 22×35 | 7. 37—31 | 26×37 |
| 8. 42×4 | wint. | | |

- 87.
- | | | | |
|----------|--------|----------|-------|
| 1. 28—23 | 25×34A | 2. 23×14 | 9×20 |
| 2. 37—31 | 26×28 | 4. 43—38 | 21×43 |
| 5. 48×6 | wint. | | |
| A1. | 19×28 | 2. 30×6 | wint. |
| A1. | 18×29 | 2. 42—38 | 25×34 |
| 3. 38—33 | 29×38 | 4. 37—31 | 26×28 |
| 5. 43×14 | 21×32 | 6. 49—43 | 9×20 |
| 7. 43—38 | 32×43 | 8. 48×6 | wint. |

- 88.
- | | | | |
|----------|--------|----------|--------|
| 1. 26—21 | 16×27A | 2. 29—33 | 18×29B |
| 3. 33×24 | 20×29 | 4. 38—33 | 29×38 |
| 5. 43×1 | wint. | | |
| B2. | 19×28 | 3. 37—32 | 28×37 |
| 4. 47—42 | 37×48 | 5. 39—34 | 48×28 |
| 6. 30—24 | 20×29 | 7. 34×1 | wint. |
| A1. | 17×26 | 2. 37—31 | 26×37 |
| 3. 38—32 | 37×28 | 4. 29—24 | 20×38 |
| 5. 43×1 | wint. | | |

- 89.
- | | | | |
|--|----------|-----------|------------------------------|
| 1. 49—44! | 24—29? | 2. 34×23! | |
| Op 33×24? zou zwart winnen door 19×30, 35×24, 14—20, 25×14, 9×49 | | | |
| 2. | 17—22 | 3. 28×17 | 19×28 |
| 4. 33×22 | 11—16A | 5. 17—11 | 6×28 g. |
| 6. 38—33 | 16×27 g. | 7. 33×31 | wit heeft een stuk gewonnen. |
| A4. | 12—18 | 5. 17—12 | 8×28 g. |
| 6. 38—32 | 26×17 | 7. 32×1 | wint. |

- 90.
- | | | | |
|-----------|-------|------------------------------|-------|
| 1. 28—22! | 3—9A | 2. 27—21 | 26×28 |
| 3. 34—30 | 25×34 | 4. 40×29 | 23×34 |
| 5. 32×3 | wint. | | |
| A1. | 5—10 | dezelfde slag naar 5, | wint. |
| A1. | 4—9 | dito naar 25 m. schijfwinst. | |

- A1. 4—10 idem of
 2. 27—21 26×28 3. 39—33 28×30
 4. 35×4
 A1. 20—24 2. 34—30 25×34
 3. 40×20 schijfwinst voor wit.
 A1. 19—24 2. 34—30 25×34
 3. 39×28 wit wint 2 schijven.
 A1. 11—17 2. 22×11 6×17
 3. 27—22! 18×27
 (voor 17×28 zie A1. 12—17).
 4. 31×11 met schijfwinst.
 A1. 12—17 2. 49—44 17×28
 3. 34—30 25×34 4. 40×29 23×34
 5. 32×25 wint 2 schijven.

91.

1. 27—22 18×27 2. 32×21 23×41
 3. 46×37 16×27 4. 31×22 17×28
 5. 37—32 28×37 6. 42×31 26×37
 7. 48—42 37×39 8. 34×43 25×34
 9. 40×16 wit wint 1 schijf.

Het volgende geeft slechts gelijk spel:

1. 28—22 17×28 2. 38—33 28×39
 3. 27—22 18×49 4. 34×43 49×41
 5. 46×37 25×34 6. 40×7 11—17
 7. 7—1 19—24 8. 1×20 15×24

92.

1. 36—31 18—22. Schijnbaar is tegen de dreiging 21—27 geen verweer.
 2. 33—29! 23×45 3. 44—40 22×44
 4. 31—27 45×34 5. 49×7 2×11
 6. 27—22 17×28 7. 32×5 wint.

93.

1. 33—29 21×32 2. 29—24 20×29
 3. 34×12 25×43 4. 49×18 ×
 5. 42—38 × 6. 38—33 28×39
 7. 40—34 39×30 8. 35×4 17—21
 9. 4×27 21×32 10. 37×28 26×37
 11. 41×32 met schijfwinst.

94.

1. 34—29 23×34 2. 39×30 25×34
 3. 33—29 24×33A 4. 28×30 17×28
 5. 26×8 3×12 6. 32×3 wint.
 A3. 34×23 4. 22—18 13×33
 5. 38×7 21—27 6. 32×12 11—17
 7. 12×21 2×11 8. 37—31 16×27
 9. 31×22 met schijfwinst.

Wit bereikt niets door

1. 33—29 24×44 2. 43—39 44×33
 3. 38×7 19—23! 4. 28×8 3×1

95.

1. 28—23! 18×29 g. 2. 37—31 26×28
 3. 39—34 21×32 4. 34×23 25×34
 5. 40×20 14×25 6. 23×5 13—18
 7. 38×27 18—23 8. 27—22 wint.
 Het volgende doet wit twee sch. verliezen:
 1. 39—33? 25×34 2. 40×20 14×25
 3. 35—30 25×34 4. 45—40 34×45
 5. 44—40 45×34 6. 28—23 19×39
 7. 38—33 39×28 8. 32×1 21×41
 9. 36×47 11—17 10. 1×40 13—18
 11. 40×21 16×27

96.

1. 3—8 2. 33×24 21—27
 3. 22×31 g. 17—21 4. 26×17 11×42
 5. 31—26 of 32—28 gelijk spel.

97.

De diagramstand is als volgt uit de aanvangsstelling te bereiken:

1. 34—30 17—21 2. 30—25 21—26
 3. 35—30 11—17 4. 30—24 19×30
 5. 25×34 14—19 6. 34—30 10—14
 7. 30—25 18—23 8. 39—34 12—18
 9. 34—30 7—11 10. 30—24 19×30
 11. 25×34 5—10 12. 33—29 20—25
 13. 40—35 14—20 14. 38—33 10—14
 15. 44—40 1—7? Zie diagram.
 16. 29—24 20×27 17. 31×22 17×28 g.
 18. 34—30 25×34 19. 40×29 23×34
 20. 37—31 26×37 21. 41×1 wint.

98.

1. 34—30 17—21 2. 31—26 12—17
 3. 30—25 7—12 4. 35—30 1—7
 5. 30—24 19×30 6. 25×34 14—19
 7. 34—30 18—23 8. 33—28 20—24
 9. 40—35 10—14 10. 39—33 12—18
 11. 44—39 5—10 12. 50—44 14—20
 13. 36—31. Zie digram.
 13. 17—22 14. 26×17 24—29
 15. 33×24 22×33 16. 38×29! 23×25
 17. 17—12 8×17 g. 18. 32—27 19×30
 (Op 20×29 volgt dezelfde slag naar 5 met winst).
 19. 35×24 20×29 20. 27—21 16×36
 21. 37—31 36×27 22. 39—33 29×38
 23. 43×1 18—22 dreigt de dam af te nemen, b.v.
 24. 1—12 9—14 etc. gelijk spel.

Zwart kan dus inderdaad de opsluiting verbreken zonder nadeel te krijgen.

99.

- | | | | |
|-----------|-------|-----------|--------|
| 1. 34—29 | 17—22 | 2. 32—27 | 11—17 |
| 3. 37—32 | 20—25 | 4. 31—26 | 22×31 |
| 5. 26×37 | 17—22 | 6. 37—31 | 12—17 |
| 7. 40—34 | 15—20 | 8. 44—40 | 19—24 |
| 9. 50—44 | 14—19 | 10. 41—37 | 9—14 |
| 11. 32—27 | 17—21 | 12. 37—32 | 21—26? |
- Zie diagram.
- | | | | |
|-----------|-------|-----------|-------|
| 13. 35—30 | 26×28 | 14. 36—31 | 24×35 |
| 15. 29—23 | 18×29 | 16. 27×9 | 4×13 |
| 17. 33×4 | wint. | | |

100.

- | | | | |
|----------|-------|------------|-------|
| 1. 31—27 | 17—22 | 2. 34—30 | 22×31 |
| 3. 37×26 | 12—17 | 4. 41—37 | 7—12 |
| 5. 47—41 | 2—7 | 6. 33—28 | 18—23 |
| 7. 39—33 | 20—24 | 8. 43—39 | 16—21 |
| 9. 36—31 | 14—20 | 10. 30—25? | |
- Zie diagram.
- | | | | |
|-----------|--------|-----------|----------|
| 10. | 21—27! | 11. 31×22 | g. 12—18 |
| 12. 25×14 | 18×27 | 13. 32×12 | 23×34 |
| 14. 40×20 | 15×24 | 15. 14×23 | 7×36 |

101.

- | | | | |
|-----------|--------------|-----------|-------|
| 1. 33—28 | 18—23 | 2. 34—30 | 17—21 |
| 3. 31—27 | 20—24 | 4. 30—25 | 12—17 |
| 5. 39—33 | 13—18 | 6. 37—31 | 15—20 |
| 7. 43—39? | Zie diagram. | | |
| 7. | 24—29 | 8. 33×22 | 10—15 |
| 9. 28×10 | 17×26 | 10. 25×14 | 21×34 |
| 11. 40×29 | 9×20 | | |

102.

- | | | | |
|-----------|--------------|-----------|-------|
| 1. 33—28 | 18—23 | 2. 34—30 | 17—21 |
| 3. 31—27 | 20—24 | 4. 30—25 | 12—17 |
| 5. 40—34 | 7—12 | 6. 34—30 | 1—7 |
| 7. 39—33 | 13—18 | 8. 37—31 | 15—20 |
| 9. 43—39 | Zie diagram. | | |
| 9. | 24—29 | 10. 33×22 | 10—15 |
| 11. 28×10 | 17×26 | 12. 25×14 | 21×25 |

103.

- | | | | |
|----------|-------|-----------|-------|
| 1. 32—28 | 18—23 | 2. 33—29 | 23×32 |
| 3. 37×28 | 20—25 | 4. 39—33 | 17—22 |
| 5. 28×17 | 11×22 | 6. 41—37 | 13—18 |
| 7. 46—41 | 19—23 | 8. 31—26 | 14—20 |
| 9. 36—31 | 10—14 | 10. 37—32 | |
- Zie diagram.
- | | | | |
|----------|-------|-----------|--|
| 10. | 25—30 | 11. 34×25 | |
|----------|-------|-----------|--|
- (35×24? 22—27, 31×13, 8×46 met gewonnen stand voor zwart).

- | | | | |
|-----------|----------|--------------|-------|
| 11. | 23×34 | 12. 40×29 | 14—19 |
| 13. 25×23 | 22—28 | 14. 33×13 | 8×46 |
| 15. 44—39 | en 38—32 | gelijk spel! | |

104.

- | | | | |
|-----------|--------|--------------|-------|
| 1. 34—30 | 17—21 | 2. 30—25 | 21—26 |
| 3. 40—34 | 11—17 | 4. 44—40 | 7—11 |
| 5. 49—44 | 1—7 | 6. 34—30 | 17—21 |
| 7. 40—34 | 11—17 | 8. 45—40 | 19—23 |
| 9. 33—29 | 17—22? | Zie diagram. | |
| 10. 32—27 | 21×32 | 11. 37×19 | 13×33 |
| 12. 39×17 | 12×21 | 13. 30—24 | 26×37 |
| 14. 41×32 | 20×29 | 15. 34×1 | wint. |

105.

- | | | | |
|-----------|------------------|--------------|-------|
| 1. 34—30 | 17—21 | 2. 30—25 | 21—26 |
| 3. 40—34 | 11—17 | 4. 34—30 | 17—21 |
| 5. 44—40 | 7—11 | 6. 40—34 | 12—17 |
| 7. 45—40 | 17—22 | 8. 49—44 | 11—17 |
| 9. 33—29 | 19—23? | Zie diagram. | |
| 10. 29—24 | 20×29 | 11. 32—27A | 21×32 |
| 12. 37×19 | 14×23 g. | 13. 25—20 | 15×24 |
| 14. 30×28 | 22×33 | 15. 34×21 | 26×17 |
| 16. 39×28 | wint 2 schijven. | | |
- A11. 32—28 23×32!

Op 22×33 verliest zwart door 39×19, 14×23 gedw., 31—27, 21×32, 37×19, 13×24, 34×21, 26×17, 30×19, 9—14 een stuk.

- | | | | |
|-----------|-----|-----------|-------|
| 12. 34×12 | 2—7 | 13. 38×18 | 13×22 |
|-----------|-----|-----------|-------|
- & 7×18 gelijk spel.

Deze variant levert wit dus bij juist slaan van zwart geen winst op.

106.

- | | | | |
|-----------|--------|--------------|--------|
| 1. 31—27 | 17—22 | 2. 37—31 | 11—17 |
| 3. 31—26 | 22×31 | 4. 26×37 | 7—11 |
| 5. 33—28 | 1—7 | 6. 39—33 | 20—25 |
| 7. 44—39 | 14—20 | 8. 36—31 | 20—24 |
| 9. 31—26 | 15—20 | 10. 41—36 | 10—15 |
| 11. 36—31 | 18—23? | Zie diagram. | |
| 12. 34—30 | 25×34 | 13. 40×18 | 12×23A |
| 14. 26—21 | 16×36 | 15. 37—31 | 36×27 |
| 16. 32×1 | wint. | | |

- | | | | |
|-----------|-------|-----------|----------------------|
| A13. | 13×22 | 14. 31—27 | 22×31 |
| 15. 28—22 | 17×28 | 16. 32×25 | wit wint een schijf. |

107.

- | | | | |
|----------|--------|-----------|-------|
| 1. 32—28 | 21×32A | 2. 28×17B | 12×21 |
| 3. 37×19 | 13×35 | 4. 38—32 | 26×28 |
| 5. 33×4 | wint. | | |

Als volgt verliest wit een stuk:

- B2. 28×19? 13×35 3. 37×17 26×37!
 4. 41×32 12×21
 A1. 23×32 2. 37×17 26×37C
 3. 41×32 21—26 g. 4. 33—28 12×21
 5. 30—24 20×29 6. 34×1 wint.
 C2. 21×32 3. 38×27 12×32
 4. 33—29 26×37 5. 29—24 20×29
 6. 34×1 wint.

108.

1. 25—20 24×15 2. 30—24 19×30
 3. 28×19 13×24 4. 27—22 17×28A
 5. 33×11 6×17 g. 6. 40—34 wit wint
 een stuk.
 A4. 18×27 5. 36—31 27×36
 6. 37—31 36×27 7. 39—34 30×37
 8. 42×4 12—17 dreigt 24—30 en 3—9
 gelijk spel.

Op 15—20, 26×8, 3×12, 4×15, 20—25,
 15×7, 1×12 wint wit een stuk.

9. 4—13 of 18 wint.

Wit kan ook spelen:

1. 27—22 18×27 2. 36—31 27×36
 3. 37—31 36×27 4. 25—20 24×15
 5. 30—24 19×30 6. 28×19 13×24
 7. 39—34 30×37 8. 42×4 met den-
 zelfden slostand als in A.

109.

1. 44—39 dreigt 27—21, 16×29, 39—34
 etc. dam op 5.

1. 16—21

Op 24—30? 35×24, 20×38 volgt 27—21
 wint.

2. 27×16 24—30 3. 35×24 20×27
 4. 31×22 19×28A 5. 37×28 18×27
 6. 36—31 27×36 g. 7. 28—22 17×28
 8. 47—42 36×38 9. 43×5 wint.

A4. 18×27 5. 37—31 19×28 g.

6. 31×22 17×28 7. 36—31 26×37

8. 43—38 32×34 9. 41×5 wint.

110.

1. 40—34

Op 48×30 wint 26—48.

Op 48×25 wint 19—14.

Op 13×2 wint 19—13.

Op 13×24 wint 8×30.

111.

1. 49—43 25×48 2. 27—22 17×37
 3. 31×42 48×37 4. 26×17 11×22
 5. 4×48 wint.

112.

1. 8—3 27—32 2. 38×27 50—45
 3. 3×21 18—23 4. 27×29 16×27
 5. 31×22 45×49 zwart wint.
 1. 8—3 is dus fout.

113.

1. 36—9 4×13 2. 8—3 23×46
 3. 3—14 19×10 4. 2×5 wint.

114.

1. 47—41 37×46 2. 33—28 32×23
 3. 4—10 zw. heeft geen goeden zet meer.

115.

1. 6—1 37—41 2. 11—16 41—46
 3. 16—32 op 46×6 wint 44—50 en op
 46×50 wint 17—6.

Indien zwart dam haalt op 47 of 48 speelt
 wit als derde zet 16—38 of 43.

116.

1. 12—7 30—34A 2. 39×30 29—33
 3. 8—2 33—38. Op 33—39 wint 7—1
 39—43, anders volgt 1—40; 1—34 en
 30—24 of 34—40.

4. 2—24 38—43 5. 7—1 43—48
 Op 43—49 wint 1—40 en 24—2.

6. 1—34 48—26 7. 24—42 en
 30—25 wint.

A1. 29—34 2. 39—33 34—40

3. 7—1 40—44 4. 1—40 44×35

5. 8—2 30—34 6. 2—7 35—40

7. 33—29 wint.

A1. 29—33 2. 39×28 30—34

3. 7—1 34—39 4. 1—34 39×30

5. 8—2 30—34 6. 2—35 34—39

7. 35—49 wint.

117.

1. 39—34 40×18 2. 17—12 7—11
 Op 18—23, 12×1, 23—28 wint 1—6.

28—32, 37×28, 27—31, 6—22, 31—36
 (31—37 verliest direct door 22—36). 22—6,
 36—41, 28—22 vangt de zwarte dam dade-
 lijk op.

3. 12×23 11—17 4. 23—19 17—21
 Op 17—22 beslist 38—33.

5. 19—13 21—26 6. 13—9 27—31

7. 37—32 31—36 8. 9—4 36—41

9. 4—10 26—31 want zwart mag geen
 dam halen.

10. 32—27 31×22 11. 19×46 wint.

118.

1. 39—34 40×29 2. 25—20
25—3 geeft slechts remise door 32—38,
3×49, 29—33, 49—43, 23—28, en wit
moet loslaten.
2. 32—38
Op 29—34 wint 25—3, 12—18, 3—9.
3. 20×42 12—17A 4. 42—26 17—22
5. 26—31 22—28 6. 31—42 28—32
7. 42—15 23—28
Op 32—37 wint 15—10.
8. 15—42 wint.
- A3. 12—18 4. 42—33 wint.
A3. 23—28 4. 42—20 28—32B
5. 20—3 12—18 6. 3—9 18—23
7. 9—20 wint als hiervoor.
- B4. 12—17 5. 20—3 17—22
6. 3—9 wint.
- B4: 12—18 5. 20—9 18—23
6 9—14 wint.

119.

1. 39—30 13—18 2. 30—34 18—22
3. 34—39 22—27 4. 39—25 20—24
5. 25—9 27—32 6. 9—14 32—38
7. 14—20 remise.

120.

1. 41—23 7—11 2. 23—28 20—24
Op 20—25 volgt 28—39, 15—20, 39—33
remise.
3. 28—33 15—20
Op 24—30 volgt 33—39, 30—35, 39—44,
15—20, 44—33, 20—25, 33—44, 25—30,
44—39 remise.
4. 33—39 20—25
Op 24—29 volgt 39—25, 20—24, 25—39
remise.
5. 39—33 24—30 6. 33—28 30—34
Op 30—35 volgt 28—44, 25—30, 44—39
remise.
7. 28—44 25—30 8. 44—35 remise.

121.

1. 21—27 18—23 2. 27—43 34—40A
3. 43—49 40—45 4. 49—35 remise.
A2. 25—30 3. 43—38 30—35
Op 23—28, 34—39 of 34—40 volgt
38—24 remise.
4. 43—16 19—24
Op 23—28 volgt 16—2, 19—23, 2—11,
28—32, 11—28 remise.
- Op 23—29 volgt 16—32, 19—24, 32—43
altijd remise.

- Op 34—39 of 35—40 volgt 16—2 remise.
Op 34—40 volgt 16—7 remise.
5. 16—38 23—29
Op 24—30 volgt 38—32 remise.
6. 38—43 altijd remise.

122.

Witte dam op 1.

1. 22—27A 2. 1—6 18—22
3. 6—1 remise.
- A1. 28—32 2. 1—6 23—28
3. 6—1 remise.
- A1. 28—33 2. 1—6 22—28
3. 6—11 23—29 4. 11—16 33—39
(18—23, 16—43 remise)
(18—22 of 29—34, 16—7 remise)
5. 16—27 18—23 6. 27—38 remise.

Witte dam op 2.

1. 22—27A 2. 2—11 18—23
3. 11—7 remise.
- A1. 23—29 2. 2—19 18—23
3. 19—13 remise.
- A1. 28—32 2. 2—11 23—28
3. 11—7 remise.
- A1. 28—33 2. 2—11 22—28
3. 11—16 23—29 4. 16—27 18—23
5. 27—43 remise.

Witte dam op 3.

1. 22—27A 2. 3—17 18—23
3. 17—12 remise.
- A1. 23—29 2. 3—14 18—23
3. 14—9 remise.
- A1. 28—32 2. 3—14 23—28
3. 14—20 22—27 4. 20—29 18—22
5. 29—42 remise.
- A1. 28—33 2. 3—14 remise.

Witte dam op 4.

1. 28—32A 2. 4—10 23—28
3. 10—15 22—27 4. 15—29 18—22
5. 29—42 remise.
- A1. 28—33 2. 4—10 22—28
3. 10—4 remise.
- A1. 23—29 2. 4—10 remise.

Witte dam op 5.

1. 22—27 2. 5—14 18—22

3. 14—20 27—31
 (28—32, 20—33, 23—28, 33—42 remise).
 4. 20—42 31—36 5. 42—38 36—41
 6. 38—47 41—46 7. 47—36 remise.

Witte dam op 6.

1. 23—29 2. 6—1 18—23
 3. 1—7 28—33
 (22—27, 7—11 remise).
 (28—32 7—11, 23—28, 11—16, 22—27,
 16—7, 29—33, 7—18 remise).
 4. 7—16 29—34
 (22—28, 16—43 remise)
 (23—28, 16—7 remise).
 (33—39, 16—38 remise).
 5. 16—2 22—27
 (34—40, 2—7 remise).
 (34—39, 2—24, 23—29, 24—13 remise).
 (33—39, 2—11, 23—28, 11—7 remise).
 (33—38, 2—24, 38—43, 24—29 remise).
 (23—28 of 29, 2—13 remise).
 (22—28, 2—24 remise).
 6. 2—16 27—31 7. 16—32 23—29
 8. 32—43 remise.

Witte dam op 7.

1. 22—27A 2. 7—11 remise.
 A1. 28—32 2. 7—11 remise.
 A1. 28—33 2. 7—16 23—29
 3. 16—43 22—28
 (18—23, 43—32, 22—28, 32—43 remise).
 4. 43—27 18—23 5. 27—43 remise.

Witte dam op 8.

1. 28—32A
 (22—27, 8—17 remise).
 (23—29, 8—19 remise).
 2. 8—26 23—28
 (23—29, 26—42, 29—34, 42—33 remise).
 (22—27, 26—42, 18—22 of 23—28 42—33
 of 29, 23—28 of 18—22, 33 of 29—42 rem.)
 (22—28, 26—31 remise).
 (32—38, 26—21, 38—42, 21—32 remise).
 3. 26—42 22—27 4. 42—29 18—22
 5. 29—42 remise.
 A1. 28—33 2. 8—30 22—28
 (22—27, 30—43, 27—31, 43—32 remise).
 (23—29, 30—43, 18—23 of 22—28, 43—32
 of 27, 22—28 of 18—23, 27 of 32—43 rem.)

- (23—28, 30—34 remise).
 (33—38, 30—39 remise).
 3. 30—43 23—29 4. 43—27 18—23
 5. 27—43 remise.

Witte dam op 9.

1. 28—32A 2. 9—14 23—28
 3. 14—20 22—27 4. 20—29 18—22
 5. 29—42 remise.
 A1. 23—29 2. 9—14 remise.
 A1. 28—33 2. 9—14 remise.

Witte dam op 10.

1. 22—27 2. 10—15 18—22
 (27—31, 15—4 remise).
 (28—32, 15—42 remise).
 3. 15—38 28—32 4. 38—33 23—28
 5. 33—42 remise.

Witte dam op 11.

1. 23—29 2. 11—16 18—23
 (29—33 of 34, 16—7 remise).
 (28—33, 16—43 remise).
 3. 16—38 28—33 4. 38—32 22—28
 5. 32—43 remise.

Witte dam op 14.

1. 22—27 2. 14—20 18—22
 (27—31 of 32, 20—9 remise).
 (28—32 20—42 remise).
 3. 20—38 28—32 4. 38—33 23—28
 5. 33—42 remise.

Witte dam op 15.

1. 22—27
 (28—32, 15—33 remise).
 2. 15—4 18—22 3. 4—15 27—31
 (28—32, 15—33, 23—28, 33—42 remise).
 4. 15—42 31—36 5. 42—38 36—41
 6. 38—47 41—46 7. 47—36 remise.

Witte dam op 16.

1. 23—29
 (28—33, 16—32 remise).
 2. 16—7 18—23 3. 7—16 29—34
 (28—33, 16—32, 22—28, 32—43 remise).
 (29—33, 16—7 remise).
 4. 16—7 23—29 5. 7—2 22—27A
 (34—40, 34—39, 28- of 29—33, 2—13 rem.)

6. 2—11 28—32B 7. 11—44 32—37
 of 27—31 8. 44—49 & 49—38 remise.
 B6. 29—33 7. 11—16 27—31
 (28—32, 16—7, 34—39, 7—18 remise).
 8. 16—43 33—39 of 34—40
 9. 43—48 31—36 10. 48—37 remise.
 A5. 28—32 6. 2—11 22—27
 7. 11—44 als hiervoor.

Witte dam op 20.

1. 22—27
 (28—32, 20—33 remise).
 2. 20—9 18—22 3. 9—20 27—31
 (28—32, 20—33, 23—28, 33—42 remise).
 4. 20—42 31—36 5. 42—38 36—41
 6. 38—47 41—46 7. 47—36 remise.

Witte dam op 21.

1. 23—29
 (28—33, 21—32 remise).
 2. 21—16 18—23
 (29—33 of 34, 16—7 remise).
 (28—33, 16—43 remise).
 3. 16—38 remise.

Witte dam op 24.

1. 22—27
 (28—32, 24—33 remise).
 2. 24—47 18—22
 (27—31 of 32, 47—36 remise).
 (28—32, 47—42 remise).
 3. 47—38 28—32 4. 38—33 23—28
 5. 33—42 remise.

Witte dam op 25.

1. 22—27
 (28—32, 25—39 remise).
 (23—29 of 28—33, 25—14 remise).
 2. 25—9 18—22 3. 9—20 27—31
 (27—32, 20—9 remise).
 (28—32, 20—33 remise).
 4. 20—42 31—36 5. 42—38 36—41
 6. 38—47 41—46 7. 47—36 remise.

Witte dam op 26.

1. 28—32
 (22—27, 26—17 remise).
 (23—29 of 28—33, 26—37 remise).
 2. 26—31 23—28

(32—38, 31—37 remise).
 (23—29, 31—42, 29—34, 42—33, 22—27,
 33—22 remise).
 3. 31—42 22—27 4. 42—29 18—22
 5. 29—42 remise.

Witte dam op 30.

1. 28—33
 (23—29, 30—19 remise).
 (22—27 of 28—32, 30—39 remise).
 2. 30—25
 (23—29, 25—43 remise).
 (33—38, 25—39 remise).
 (22—28, 25—9 remise).
 (23—28, 25—34 remise).
 (22—27, 25—14 remise).

Witte dam op 31.

1. 28—32
 (28—33 of 23—29, 31—37 remise).
 2. 31—26 23—28
 (22—27, 26—42 remise).
 (22—28, 26—31 remise).
 (23—29, 26—42, 29—34, 42—33, 22—27,
 33—22 remise).
 (32—38, 26—21, 38—42, 21—32 remise).
 3. 26—42 22—27 4. 42—29 18—22
 5. 29—42 remise.

Witte dam op 34.

1. 28—33
 2. 34—25. Zie verder de opl. w. dam op 30.

Witte dam op 35.

1. 28—33
 (23—29, 35—19 remise).
 (22—27 of 28—32, 35—44 remise).
 2. 35—49
 (22—28, 49—27 remise).
 (23—28, 49—40 remise).
 (23—29, 49—43 remise).
 (33—39, 49—32 remise).

Witte dam op 36.

1. 28—32
 (23—29 of 28—33, 36—41 remise).
 2. 36—31 23—28
 (32—38, 31—37 remise).

- (23—29, 31—42, 29—34, 42—33 remise).
 3. 31—42 22—27 4. 42—29 18—22
 5. 29—42 remise

Witte dam op 37.

1. 22—27 2. 37—41 18—22
 (27—31 of 32, 41—36 remise).
 3. 41—37 27—32 4. 37—31 remise.

Witte dam op 38.

Remise.

Witte dam op 39.

1. 23—29 2. 39—50 18—23
 (29—33 of 34, 50—45 remise).
 3. 50—39 29—33 4. 39—34 remise.

Witte dam op 40.

1. 28—33
 (22—27 of 28—32, 40—44 remise).
 2. 40—49. Zie verder de opl. w. dam op 35.

Witte dam op 41.

1. 22—27 2. 41—37 18—22
 3. 37—42 28—32 4. 42—33 23—28
 5. 33—42 remise.

Witte dam op 42.

1. 22—27
 (28—32, 42—33 remise).
 2. 42—37 18—22 3. 37—42 28—32
 4. 42—33 23—28 5. 33—42 remise.

Witte dam op 43.

1. 23—29
 (28—33, 43—32 remise).
 2. 43—25 22—27
 (28—33, 25—43 remise).
 (29—33, 25—34 remise).
 (18—23 25—9 remise).
 (28—32, 25—39, 22—27, 39—22 remise).
 3. 25—14 18—23 4. 14—20 remise.

Witte dam op 44.

1. 23—29 2. 44—40 18—23
 3. 40—49 29—34

- (28—33, 49—32, 22—28, 32—43 remise).
 (29—33, 49—40 remise).

4. 49—35 28—33
 (34—39 of 23—29, 35—13 remise).
 (22—27, 35—44, 28—32, 44—28 remise).
 (28—32, 35—44, 23—28, 44—49 remise).
 5. 35—13 22—28 6. 13—24 remise.

Witte dam op 45.

1. 28—33
 (22—27 of 28—32, 45—50 remise).
 2. 45—34 22—28
 (33—38, 34—39 remise).
 (22—27, 34—43, 27—31, 43—32 remise).
 3. 34—43 23—29 4. 43—27 18—23
 5. 27—43 remise

Witte dam op 46.

1. 22—27 2. 46—41 18—22
 3. 41—37 27—32 4. 37—31 remise.

Witte dam op 47.

1. 28—32
 (22—27, 47—41 als hiervoor).
 2. 47—33 remise.

Witte dam op 48.

1. 23—29 of 28—33 2. 48—37 rem.
 1. 22—27 of 28—32 2. 48—39 rem.

Witte dam op 49.

1. 23—29
 (28—33, 49—32 remise).
 2. 49—40. Zie verder de opl. w. dam op 44.

Witte dam op 50.

1. 23—29 2. 50—39 18—23
 3. 39—43 28—33 4. 43—32 22—28
 5. 32—43 remise.